

Zondagsschoolboekje

Titel: Hooger op

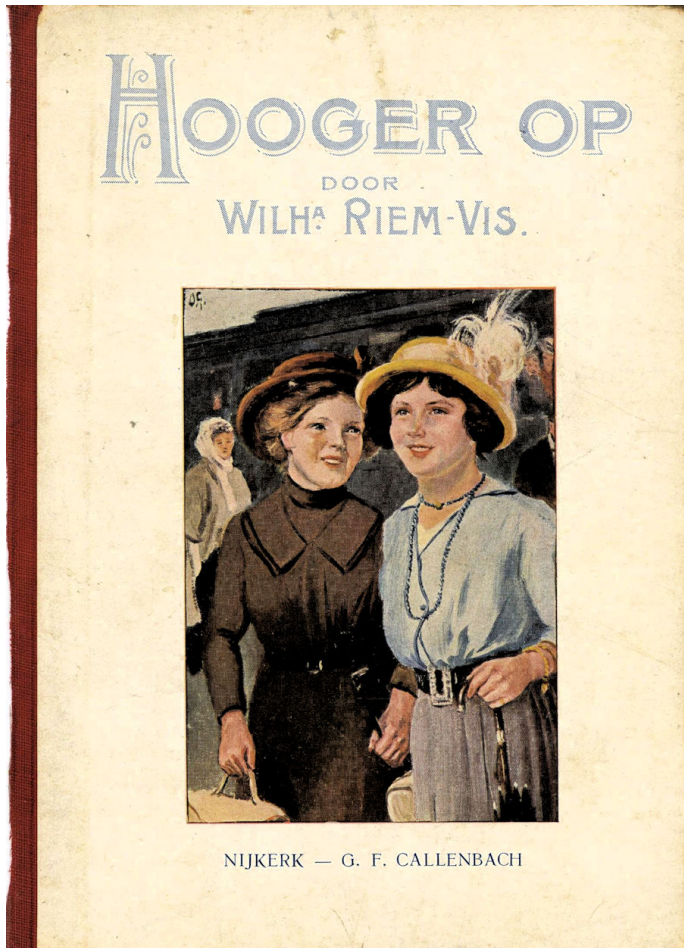
Auteur: Wilha. Riem Vis

Illustrator: O. Geerling

Uitgever: G.F. Callenbach, Nijkerk

Druk: 1

Jaar van uitgave: 1915

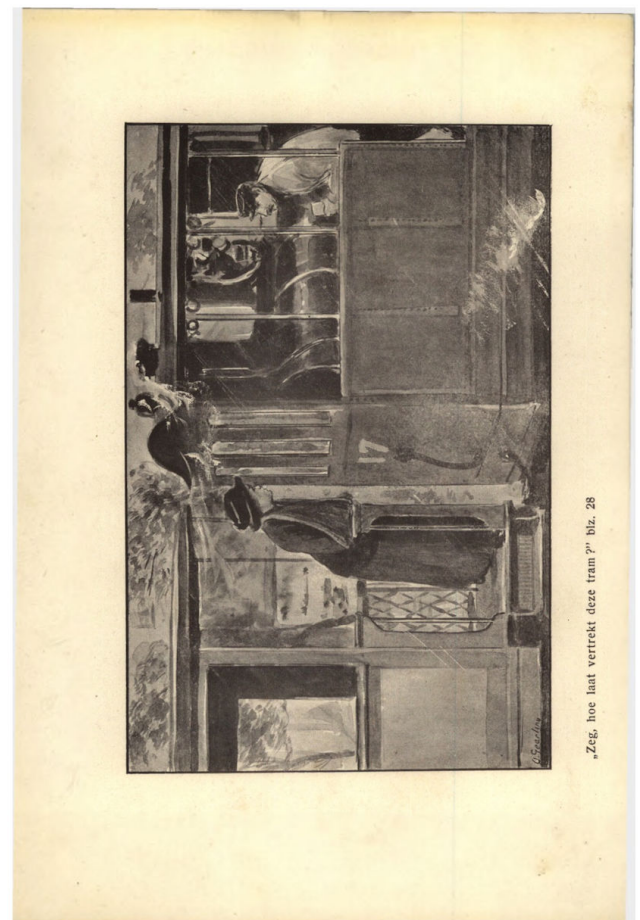
HOGER OP

DOOR

WILH. RIËM VIS

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

I.

TEGENGEVALLEN.

»Haar moeder is al vijf jaar dood; de vader is ergens in Amerika en laat zich volstrekt niets aan zijn dochter gelegen liggen; broeders of zusters heeft zij niet, en de ooms en tantes geven liefst geen cent voor haar uit. Zij moet dus geheel op eigen wieden drijven, en zal daarom wel zorgen, dat zij voldoet; te meer waar zij nu een en twintig jaar geworden is, en zij dus in de weesinrichting niet terug mag keeren.«

Het was een vriendelijk, oud heer, die zoo sprak, en hij zat heel op zijn gemak in een armstoel tegenover een dame, die met groote belangstelling naar hem luisterde.

»Zoo, is ze al meerderjarig?« sprak zij, zichtbaar voldaan; »en hoe staat het met haar gezondheid?«

De oude heer glimlachte, knee de lachende oogen even dicht, streek zich met de hand over 't sneeuw witte haar en antwoordde: »Nu, ze is niet al te sterk, en, eerlijk gezegd, vreesden wij een paar jaar geleden, dat zij denzelfden weg zou opgaan als haar moeder, die aan longtering gestorven is; doch na een flinke rustkuur is zij weer geheel op krachten gekomen.«

»Zij moet dus een beetje ontzien worden?«

»Ja, mevrouw, dat mag wel; en flinke voeding is ook noodig; daarom juist dacht ik aan u; ik weet, dat het haar bij u aan niets ontbreken zal.«

zal ik nu eindelijk een dienstbode krijgen, die ik echt als een lid van 't gezin beschouwen kan; dat zou heerlijk zijn!»

»Stel er je maar niet te veel van voor! Als weesmeisjes vrij worden, dan springen ze soms nog meer uit den band dan anderen!»

't Was veertien dagen later. Twee jonge meisjes stapten luid giggelend uit een trein, elk met een linnen reiszakje in de hand. De jongste, ongeveer achttien jaar oud, zag er tamelijk stemmig uit. Zij droeg tenminste geen nieuwmodischen grooten hoed met witte krulveeren, maar een heel gewonen van bruin stroom, opgemaakt met lint van dezelfde kleur; en haar japon van degelijke stof was behoorlijk tot aan den hals gesloten, terwijl haar gezellin gekleed was in een laag uitgesneden blouse van lichtblauw mouseline bij een grijsen plooirok, waaruit een paar fijne lage schoentjes met breede strikken te voorschijn kwamen, die een groote tegenstelling vormden met de stevige laarzen van de andere. Een halsketting van blauwe kralen, een ceintuur met een groote zilveren gesp en vergulde armbanden voltooiden die pronkerige kleeding.

»Ik schaam me haast om met je te loopen!« zei de oudste preutsch, nadat zij samen het perron verlaten hadden; »je lijkt een echt dorpsmeisje, een boerendern met die stijje japon en dien gekken hoed! Ik had er voor bedankt, zóó naar mijn dienst te gaan!»

»Jammer, dat ik niemendal te bedanken had! Mijn tante heeft de japon zoo laten maken, en den hoed is ze zelf met mij gaan koopen. Natuurlijk moest ik haar keus doen, en anders had ik in mijn weeskleeren moeten gaan; dat wou ik heelemaal niet! Bovendien, ik ga in betrekking bij boerenmensen, dat weet je toch ook wel! Wat zouden ze wel zeggen als ik er aankwam, zooals jij er nu uitziet!»

Een afgunstige blik op de mooie kleeren vergezelde die woorden en de oudste voelde zich gestreeld bij die vergelijking.

»Ik zou mij er niet aan storen!« zei ze minachtend, het

Weer knee hij de stralende oogjes dicht en streek liefkoozend langs zijn golvenden baard.

»Zeer vereerd, mijnheer,« hernam de dame met een glimlach, »maar ik wil u toch even zeggen, dat ik tegen behoorlijk loon en flinke voeding een dienstbode verlang, die voor het werk staan kan, en niet terstond gaat zuchten en klagen, als het eens wat druk loopt!»

»Wees u daar niet bang voor, mevrouw! In 't weeshuis zijn de meisjes werken gewend, dat verzeker ik u. 's Morgens om zes uur beginnen ze al en het is den ganschen dag door schrobben, boenen, poetsen, strijken en koken, elk op haar beurt, en Greta is daarbij niet overgeslagen; ook weet ik, dat de weesmoeder bijzonder over haar tevreden is.«

»Dan zullen wij de zaak maar voor afgesproken houden. Moet ik haar schrijven of wilt u er haar mee in kennis stellen?«

»Ik zal er voor zorgen, mevrouw. Wanneer moet zij komen?«

»Vandaag over twee weken, liefst 's morgens.«

»Dat komt mooi uit; ze kan dan samen reizen met een ander weesmeisje, dat ook hier in de stad komt dienen.«

Met deze woorden stond de bezoeker op en de dame deed hem uitgeleide.

»Mijnheer Vogelaar is hier geweest, en ik heb het meisje gehoord, waarover zijn zuster mij gesproken heeft;« zoo deelde zij haar echtgenoot mee, toen hij een half uurtje later thuiskwam; »ik ben echt in mijn schik!»

»Waarom? Je hebt het kind niet eens gezien! Wie weet hoe zij je tegenvalt!»

»Och, haar uiterlijk kan mij niet veel schelen; als ze er maar helder en knap uitziet, en daaraan is ze natuurlijk gewend in zoo'n huis! In elk geval zal 't geen dametje zijn, zooals de meeste meisjes hier; en dan, in een weeshuis gaat natuurlijk alles naar strenge regels; daarom zal zij het des te meer waardeeren, wanneer ze hier vriendelijk behandeld wordt! Ze zal zich hechten aan mij en de kinderen, omdat zij alleen staat op de wereld, en misschien

gekapte hoofdje fier in den nek werpend, en voorttrippend als een echte dame.

»Jij hebt makkelijk praten! Je hoeft niet bang meer te wezen, dat ze over je klagen bij den directeur of het Bestuur!»

»Och ja, 't is waar ook, je bent nog afhankelijk! Natuurlijk moet je geduld hebben en naar hun pijpen dansen, maar ik kan heerlijk doen, wat ik wil!»

»Doen wat je wilt! Ho wat, meisje, je gaat toch ook dienen, zoo goed als ik!»

»O ja, maar ik heb mij aan niemand meer te storen! En als 't mij niet bevalt, dan ga ik over drie maanden weer weg; desnoods al eerder, al is 't dan met een beetje schade; maar jij moet minstens een jaar bij dezelfde menschen blijven, of ze goed voor je zijn of niet; zie je, kind, dat maakt een groot verschil! En ik ben niet eens van plan te blijven dienen! Zoodra ik een gaatje zie, keer ik terug tot het hoedenvak. Je hadt eens moeten hooren hoe het de dames van 't atelier speet, dat ik wegging! 't Was zonde en jammer, zeiden ze, dat ik moest gaan dienen, maar er zat niets anders op! — Je moet er mijn nichtjes over hooren! De eene is op een bankierskantoor en de andere wordt onderwijzeres; — 'k zou me niet graag in mijn dienstjapon aan haar vertoonen! Wat zouden ze den neus voor mij optrekken!»

»Dan zeg ik, dat het dwaze nufjes zijn! Dienen is geen schande; dat ben ik tenminste met mijn tante eens! En vooral niet als je geen gelegenheid gehad hebt wat anders te worden. Maar zeg eens, weet jij nu welken kant we op moeten?«

»Zeker; we gaan met lijn 4 tot de Loosduinsche brug; daar stap jij over in de stoomtram naar Loosduinen en ik ga met lijn 10 tot het Stadhoudersplein.«

»Hoe weet je dat alles zoo precies?« klonk het in groote verbazing; »ben je zoo goed bekend in Den Haag?«

»Wel ja, weet je dan niet, dat ik hier verleden jaar vier maanden voor noodhulp geweest ben? — Gauw, de tram zal net afrijden!« Voort holden ze en kwamen nog juist

bijtijds. Haastig stapten zij in, zetten de reiszakjes neer en bleven buiten staan, om beter te kunnen rondkijken.

»Wat is het vreesselijk druk hier!« zei Mina, toen zij een plein omreden, waar een groot aantal trams elkaar kruisten en het voortdurend getingel der belletjes telkens overstemd werd door het getoeter en het gesis van auto's en stoomfietsen, die stilstielden of voortsnorden; »is er wat bizonders te doen?«

»Welneen, kind,« antwoordde Greta uit de hoogte, »dat is hier altijd zoo! Je bent niet meer in ons kleine dorpje!«

»Nu, ik ben blij, dat we maar gauw in een tram zijn gestapt! Ik zou bang zijn om hier te loopen!«

»Bang!« klom het minachtend, »dan is 't maar goed, dat je naar Loosduinen gaat bij de boerenluidjes; daar is 't rustig en stil, maar je krijgt er niks te zien ook.«

»Kijk es, wie daar zit!«

»Waar?«

»Daarbinnen! In 't hoekje naast die dame in 't groen! Nou, zie je wie 't is?«

»Kee van de Heuvel! 't Is waar ook, ze is een half jaar geleden hier gaan dienen! Een vroolijk Fransje, die Kee! Ga je mee binnen zitten?«

»Wel, heb ik van m'n leven! Jullie hier!« Zoo werden ze begroet door het korte, dikke dienstmeisje, dat zij herkend hadden als een der »zusjes« uit het »Huis«; »kom je hier in betrekking of logeeren?«

»Logeeren! 'k Wou, dat het waar was! Neen hoor, we komen hier ons kostje verdienen! Hoe bevalt het jou hier? Ga je dikwijls uit? Heb je al veel kennissen? Moet je hard werken? Kom, propje, vertel eens wat!«

»Ja, ik heb heel veel kennissen, maar ze zouden jullie niet bevallen. Hard werken moet ik, maar dat doe ik graag, en uitgaan wil ik niet, behalve....?«

Zij zweeg verlegen en haar rood gezicht werd zoo mogelijk nog rooder.

»Behalve? Meid, wat doe je raar!«

»Als je een avondje bij me wilt komen, dan zal ik je alles vertellen.«

»Is 't weer kibbelen? Houdt toch vrede, kindertjes!« vermaande Kee met komieken ernst; »vertelt me liever eens, hoe de nieuwe weesmoeder je bevalt!«

»'t Is een echte draak!« verklaarde Mina terstond.

»Och, kom,« vergoelijkte Greta, »je moest haar weten in te pakken, zooals ik; dan was ze zoo kwaad niet! Maar jij hadt ook altoos wat tegen te keffen!« »Geef ze gelijk, en doe toch je eigen zin!« zoo dacht ik er over!«

»Juist, je gaf haar altoos gelijk; en je wist haar heel handig honig om den mond te smeren; daardoor heb je een wit voetje bij haar gekregen, maar ik kon het niet uitstaan, dat zij de kleintjes afsnauwde en hen uitschold voor al wat leelijk was! Ik heb haar gedreigd, dat ik alles aan den directeur zou vertellen, zoodra ik hem te spreken kon krijgen.«

»Daar gaf ze wat om!« lachte Greta.

»Toch zooveel, dat ze heel wat vriendelijker werd, zoodra ze wist, dat ik naar Den Haag zou gaan! Zie je Mijnheer Vogelaar wel eens?« Dit laatste gold Kee.

»Ja,« antwoordde deze, »hij komt af en toe bij mevrouw om te vragen hoe het met mij gaat, en.... bij de tent-zending zag ik hem ook dikwijls.«

»Tentzending! Wat is dat?«

»Hier moet ik er uit,« zei Kee, opspringend; »nu, tot ziens!«

»Ik ben benieuwd wat die Kee te vertellen zal hebben, wanneer wij een avondje bij haar komen,« zoo hervatte Greta het gesprek; »weet je wat ik denk? Dat ze fijn geworden is!«

»Fijn?« Kee! Die grappenmaakster! Ik geloof er niks van! Waarom denk je dat?«

»Wel, ze lijkt zoo heelemaal veranderd! En dan, tentzending — ik begrijp wel niet, wat het eigenlijk is, maar zending is toch altijd zoo iets om heidenen te bekeeren!«

»Uitstappen!« riep de conducteur.

»Kom mee, wij zijn er al! Nu moet jij in de stoomtram daarginds op de Lijnbaan; — ga uw gang, mevrouw!« Dit laatste gold een dame, die ook opgestaan was en gelijk

»Goed; waar en wanneer?«

»In 't Lage Westeinde; je zult wel zien waar, als ik uit de tram stap; en als je mevrouw het goedvindt, dan aanstaande week, Dinsdagavond. Schikt het mijn mevrouw niet, dan zal ik het je wel schrijven. Hoe is jouw adres?«

»Waldeck Pyramontkade 214, bij mevrouw Abberdink.«

»Mevrouw Abberdink, zeg je! Wel, meid, beter dienst had je niet kunnen treffen! 't Is een buitenkansje, hoor! Ik ken die dame heel goed; zij is presidente van onze naaivereniging; al de meisjes houden veel van haar! Ik wist, dat de dienst openkwam, maar....«

»Zeg, Griet, moeten we nog niet uitstappen!« riep Mina opeens uit, die ternauwernood naar het gesprek geluisterd en vol verbazing had zitten kijken naar al het nieuwe, dat haar oog ontdekte.

»Houd toch op met je »Griet«,« dwuude de aangesprokene haar toe; »we zijn niet meer op ons dorp. Griet zeggen ze hier alleen in de achterbuurtjes!«

»Wat moet het dan zijn?« vroeg Mina verbaasd.

»Wel, wat mijn nichtjes altoos tegen mij zeggen: »Greta«; dat klinkt niet zoo ordinair!«

»Dan mag ik zeker ook niet meer »Kee« zeggen?« her-nam Mina wel wat geërgerd, en keek in de richting van de aangeduide.

»O, 't kan mij niet schelen, hoe je mij noemt, hoor! Als 't kind maar een naam heeft!« »Propje« is ook al goed, en dat klinkt niet ordinair,« voegde zij er schalks bij, »want Griet.... ik meen Greta... zei het daar straks nog.«

»Die is raak!« lachte Mina, opeens haar ergernis vergetend; »maar, zeg, moeten we nog niet uitstappen?«

»Als we er uit moeten, zal ik het je wel zeggen; ik zit niet voor 't eerst in een tram, zooals jij!«

»Dat is mijn schuld niet!« bitste Mina terug, »maar al had je er honderdmaal in gezeten, dan kun je door het praten toch wel vergeten te kijken, waar je bent!«

»Ik kan best praten en kijken tegelijk! Maak je maar niet bezorgd!«

met Greta voor de nauwe opening stond, waardoor ze naar buiten moesten. Zij was naar het station geweest om een dienstmeisje af te halen voor haar zuster, en nu haastte zij zich naar den hoek van het Westeinde om daar over te gaan in lijn 10. Tien minuten later stapte zij uit, even voorbij de Groot-Hertoginnenlaan, en schelde aan bij nummer 214, waar op een koper naambordje »Abberdink« te lezen stond.

»Tante Dina! 't Is tante Dina!« klom het in de gang, en een drietal kinderen kwam aangestormd om de deur open te doen; maar opeens betrok hun gezicht. »Hebt u haar niet meegebracht?« vroeg de oudste, blijkbaar teleurgesteld.

»Dus ze is nog niet gekomen? Hé, dat is vreemd! Waar is je Ma? In de huiskamer?«

»Ja, Tante. Ma is bezig voor de koffietafel te zorgen.«

»Ik heb een half uur aan 't station staan wachten,« zoo vertelde »tante Dina« toen ze binnenkwam, »en ik begon te vreezen, dat ik een paar minuten te laat gekomen was. Ik meende al, dat mijn horloge iets achter liep.«

»Ik denk veeler, dat de trein te laat geweest is. Dat is gewoonlijk het geval aan dat station. Ik ben er zelf wel eens drie kwartier te laat aangekomen.«

»Zoo; — had ik dat nu maar geweten, dan zou ik nog wat langer gewacht hebben, hoewel het mij duchtig begon te vervelen! Als ze maar precies doet, wat je haar geschreven hebt!«

»'t Is gelukkig dag! Met den avond zou ik het erger voor haar vinden in een vreemde, groote stad! Ik geloof, dat ze pas voor 't eerst gaat dienen, dus is ze zeker nooit hier geweest.«

»Maar, Tante,« zei een der kinderen, »u hebt dat meisje toch nooit gezien! En zij u toch ook niet?«

»Neen, maar ze zou komen met een ander meisje, dat nog weeskleeren draagt, naar mij gezegd is; waren er nu meer zoo geweest, wat niet waarschijnlijk was met denzelfden trein, dan zou ik ze maar even aangesproken en gevraagd hebben, waar ze heen moesten.«

»Daar wordt gebeld! Misschien is zij het! — Neen, niet alle drie naar de deur; ga jij maar, Ali!»

»'t Is een dame om u te spreken, Ma,« zoo kwam Ali zeggen; »Juffrouw Vervoort, zei ze, geloof ik.«

»Vervoort, dien naam ken ik niet; zeker weer om in te teekenen voor een of ander weldadig doel!»

»Zal ik even voor je gaan?« vroeg tante Dina.

»Heel graag, als je wilt! — Laat haar even vóór, Ali.«

Tante Dina ging naar de aangeduide kamer, en wie trad daar binnen? Het opgepronkte dametje, dat gelijk met haar in de tram had gezeten van het station tot het Westeinde. »'t Is vast een dienstmeisje, al wil zij zich voordoen als een dame;« zoo had ze bij zichzelf gezegd, en in die meening was zij versterkt geworden, toen ze haar gemeenzaam had hooren begroeten door Kee v. d. Heuvel, die zij in de naaivereniging van haar zuster wel eens gezien had en bij name kende.

Nu echter begon zij even te twijfelen, en aarzeland zei ze: »Ik heb niet het genoegen u te kennen, juffrouw!»

»Neen, mevrouw,« was het antwoord, »maar mijnheer Vogelaar, de directeur van ons weeshuis, heeft mij uw adres opgegeven. — U verwacht immers een dienstmeisje?»

»Ja,« zei de aangesprokene, nog weifelend, en vreezend iets beleedigends te zeggen; »ik ben naar 't station geweest om haar af te halen; weet u iets van haar?»

»Ik ben het zelf, mevrouw; — Greta Vervoort.«

»Zoo!» En tante Dina kon niet nalaten haar even van 't hoofd tot de voeten op te nemen met iets minachtends in haar blik. Daarna trok zij de tusschendeur open en riep haar zuster toe: »Betsy, kom eens hier! Daar is je nieuwe dienstbode!»

Mevrouw Abberdink kwam hard aangelopen met een vriendelijk gezicht, maar opeens bleef zij stokstijf staan en verdween het glimlachje, waarna verbazing en misnoegen zichtbaar om den voorrang streken.

Het nieuwe dienstmeisje! Die dame! Neen, het moest een vergissing zijn!

genden keer verstandiger zijn en naar goeden raad luisteren. Wie weet, hoe ze nog meevalt! — Zou je haar niet eerst een kopje koffie met een beschuit geven? Ze heeft meer dan drie uren in den trein gezeten!»

»Je hebt gelijk, zusje! Wat oordeel je toch altijd veel zachter dan ik! Elke teleurstelling brengt mij terstond van streek en jij denkt eerst kalm na!»

Even daarna ging zij zelf naar de keuken, waar Grietje met een mistroostig gezicht, de armen over elkaar en achterover leunend in haar stoel, naar den grond zat te turen.

»Hier, drink dat eerst even uit,« zei ze vriendelijk, een kopje chocolaad voor haar neerzettend, »dan zal ik intusschen een boterham voor je snijden; je hebt zeker vroeg ontbeten?»

Snel keek de aangesprokene op, zichtbaar verbaasd, en, even kleurend, zei ze: »Ja, mevrouw, om zeven uur; maar ik heb geen trek.«

»Kom, kom, de trek zal wel komen! Twee dunne sneedjes met vleesch? Ik zal ze maar gereed maken.«

»Wou je graag naar Den Haag komen?« vroeg Ali, die de boterham bracht.

»Jawel, maar niet om te dienen!« was het stuursche antwoord.

»Moet je dienen?»

»Voorloopig nog wel, maar ik kan er eigenlijk niet tegen! Ik ben er veel te zwak voor, heeft de dokter gezegd, en ik heb ook al bloed opgegeven.«

Verschrikt keek Ali haar aan.

»Weet Ma dat?« vroeg zij.

»Ik denk het wel.«

»Ach, ach! dat ook nog!« zuchtte mevrouw Abberdink, toen zij het kwade nieuws vernam; »nu zal wezenlijk het eind nog zijn, dat zij visites ontvangt en ik het werk doe!»

»Misschien moest dat arme kind hier komen om tot den Heere Jezus geleid te worden,« zei tante Dina zacht. »Als wij Hem eens helpen mochten een verloren schaapje naar

»Haar hoed is nog mooier dan de Zondagsche van mama,« fluisterde het jongste meisje haar zusjes toe.

»Niet echt mooier,« zei Ali; »'t lijkt maar zoo!»

»Kijk die armbanden eens! Zou het goud zijn?»

»Welneen, kind! Koper of verguld! — Ze heeft wel een beetje gezicht voor een dame; zoo smal en zoo bleek; en haar oogen zijn mooi!»

»Als ze vriendelijk waren! Ze kijken zoo strak... zoo onaardig!»

Natuurlijk werd dit alles fluisterend gezegd, en mevrouw was intusschen op het meisje toegetreden. »Je heet Grietje, nietwaar?« vroeg zij kort.

»Greta Vervoort, mevrouw.«

»Weet je, dat mijnheer Vogelaar je verhuurd heeft voor meid-alléén, en dat je hier dus al het werk moet doen?»

»Ja, mevrouw.«

»Ik heb nog geen koffer en ook geen kasje van je ontvangen; heb je vast een en ander in dat reiszakje meegebracht?»

»Niet anders dan mijn regenmantel, mijn nachtgoed en wat snuisterijen. — De weesvader heeft het zeker te druk gehad.«

»Je hebt dus geen dienstjapon en geen schorten hier! Dan moest je vandaag maar in het salon gaan zitten om visites te ontvangen,« klonk het spottend, »want in de keuken pas je heelemaal niet met die kleeren! — Ali, wijs Grietje even haar kamertje!»

»Wat een akelig wijf!« dacht Greta, terwijl zij Ali volgde;

»een echte krates! Kee moet vooral zeggen, dat ze lief is!»

»Dat verwaande schepseltje houd ik vast niet langer dan drie maanden in mijn huis!« zei mevrouw Abberdink tot haar zuster, toen ze beiden in de huiskamer teruggekeerd waren; »ik heb nog geen enkel dienstmeisje zóó koel ontvangen, maar het was mij onmogelijk zoo terstond mijn afkeer te overwinnen en vriendelijk te zijn!»

»Bedenk, dat zij voor 't eerst geniet van de vrijheid om zich te kleeden, zooals zij wil! 't Zal moeilijk voor haar geweest zijn een keus te doen; misschien zal zij een vol-

de kudde te voeren? Bedenk eens, zij heeft geen moeder, en dan wellicht jong te moeten sterven!»

»Je maakt mijn hart altoos week! Ik wil ook wel geduld met haar hebben en haar door liefde zoeken te winnen, maar ik neem toch een dienstbode om behoorlijk het werk gedaan te krijgen! Je weet, ik ben zelf niet sterk, en zou ik dan bovendien nog een zieke moeten verplegen!»

»Neen, dat zou niet gaan; maar zoolang zij hier blijven kan, zou je toch kunnen trachten haar tot zegen te zijn, nietwaar?»

»O zeker, maar ik vrees, dat ik daar al heel weinig geschikt toe ben.«

»Gideon achtte zichzelf ook niet geschikt om het werk te doen, dat God hem wilde opdragen, maar de Heer zei: Ga heen in deze uwe kracht! Als wij zwak zijn, dan zijn wij machtig!»

't Was nog vroeg; halfzeven; in de deftige buurten was 't nog stil. Af en toe een voetstap van een vroegen wandelaar, anders niet. Dan hier en daar een melkboer met zijn karretje. Ook op de Waldeck-Pyramontkade hield er een stil dicht bij de woning van mevrouw Abberdink. Achtereenvolgens aan vijf of zes huizen belde hij aan; zodoende behoefde hij niet te wachten; en als de dienstmeisjes gauw openden, welnu, dan konden zij samen een praatje houden; dat deden ze graag. En gebeurde het, door bijzondere omstandigheden, dat een dame zelf open deed, dan liep hij op een drafje om haar het eerst te helpen. Hoe hij weten kon, wie er achter de deur stond?

Wel, de dienstmeisjes kwamen altijd op de stoep of op straat staan, maar een dame bleef binnen en gluurde even door een kier. Ook Greta, zooals iedereen haar noemde behalve mevrouw Abberdink, verscheen op de stoep, tegelijk met Marie, die in het huis daarnaast diende.

»Wel, kun je 't nogal schikken met de lui?« vroeg laatstgenoemde.

»'t Gaat wel,« zei Greta schouderophalend.

»Hard werken, hè?«

»Dat niet! Ik kan het alles kalmpjes af!«

»Zoo? Het vorige meisje klaagde altoos, dat ze niet klaar kon komen; ze was ook elken avond om halfnegen nog bezig.«

»Dan had ze zeker niet veel verstand van werken, of ze deed het al te precies! Ik licht er natuurlijk de hand mee; een mensch kan wel eens wat vergeten, begrijp je?« Beiden lachten luid.

»Voor zevenen ben ik altoos heelemaal klaar en zoo tusschenin vind ik nog wel tijd om een brief te schrijven of wat te lezen. Neen, wat dat betreft, kan ik het best uithouden!«

»Wat kun je dan niet uithouden? Mevrouw is toch vriendelijk? En de kinderen zijn ook niet onaardig!«

»Och neen; ze zijn goed als je ze goed laat! Maar al dat gezeur over godsdienst verveelt me! 't Is nog erger dan bij ons in 't weeshuis. 's Morgens gaan ze allemaal neerknielen en ik moet er ook bij wezen; maar ik kniel niet, hoor! — En dan nog driemaal op een dag in den Bijbel lezen! Soms praten zij er ook nog over, en ik moet blijven zitten tot ze klaar zijn. Echte fijnen zijn het!«

»Beter fijn dan grof, zeg ik maar. — Hoewel, ik houd ook niet van dat geteem! — Maar, meid, als 't je niet bevalt, er zijn toch diensten genoeg!«

»Ik wil niet dienen, dat is het juist! Niemand in onze familie is dienstbaar! Ik wil weer in 't hoedenvak, maar dat gaat zoo gemakkelijk niet, als je er jaren uit geweest bent! Als mijn moeder niet gestorven was, dan had ik nu misschien zelf al een hoeden-atelier!« Dit zeggende

Hooger op

2

»Dag!«

De deuren werden gesloten.

Dit was de eerste kennismaking, en van dien dag af konden zij elkaar niet zien, of er volgde een praatje; 's morgens op de stoep, 's middags, als mevrouw Abberdink was gaan rusten, achter op het binnenplaatsje, de een met de armen over elkaar uit het keukenraam hangend, de ander tegen het schuurtje geleund en omhoog kijkend. Verder wisten zij elkaar altoos te ontmoeten op straat of in de winkels, als ze boodschappen gingen doen.

»Hoor eens, Grietje,« zei mevrouw Abberdink op zekeren keer, »als je praten wilt met Marie van hiernaast, vraag dan of ze 's avonds na acht uur bij je in de keuken komt, of ga jij te visite bij haar, als mevrouw het goedvindt, maar dat gebabbel overdag heb ik liever niet.«

Greta's gezicht betrok, en ietwat vinnig antwoordde zij: »Maar, mevrouw, als ze mij wat vraagt, dan moet ik haar toch antwoord geven! Ik durf niet te zeggen: »Marie, houd je mond!«

»Dat is ook niet noodig; maar je kunt wel zeggen: Marie, ik heb nu geen tijd; of: Mevrouw vindt het niet goed, dat ik onder 't werk met je praat!«

»Dat staat veel te gek!« hernam Greta onwillig; »en dan... ik zorg immers, dat ik met mijn werk klaar kom!«

»Je komt klaar; maar hoe! Gisteren kwam ik op de kamer van de meisjes en toen ik bij geval bukte om iets op te rapen, zag ik groote vlokken stof onder de ledikanten liggen, en vanmorgen heb je niet eens de matten in de gang opgenomen!«

»Hoe kunt u dat zeggen, mevrouw,« zei Greta, schijnbaar verontwaardigd, »ik doe het elken dag!«

»Toch heb je 't vanmorgen niet gedaan,« klonk het op stelligen toon; »de groote mat bij de voordeur in elk geval niet, en die zou je toch wel in de eerste plaats uitkloppen, nietwaar?«

»Hoe kunt u beweren, dat ik het niet gedaan heb? Het vuil van de straat waait er op door een kier onder de deur; dat wist u zeker niet!«

wierp zij trotsch het hoofdje in den nek en keek droomerig naar de overzij.

De andere glimlachte even, maar ze was voorzichtig en terstond bedacht op eigen voordeel. »Zoo, zoo!« zei ze bewonderend, »en had je 't er al ver in gebracht?«

»Jazeker, twee en een half jaar ben ik op een voornaam atelier in Rotterdam geweest, en nog maak ik al de hoeden van mijn nichtjes op, en natuurlijk die van mijzelf!«

»Is het toch waar? 'k Wou, dat ik zoo knap was! Misschien wil je wel zoo vriendelijk zijn om mijn Zondagschen hoed ook weer wat op te frunneken. Ik heb er een plasbui op gehad, en een modiste rekent zoo veel om 'm weer in orde te maken. Wat heb je een blanke handen, zeg!« voegde Marie er bij om haar te vleien en gunstig te stemmen voor haar verzoek.

Greta glimlachte, bekeek vol welbehagen haar dunne witte vingers, en antwoordde: »Ja, ik zorg er ook goed voor! Poetsen en aardappelen schillen doe ik altoos met handschoenen aan; en ik smeer ze elken avond in met glycerine om ze zacht te houden.«

»Asjeblief!« zei de melkboer, haar elk een kan met melk in de hand duwend, »goeien morgen!«

»Bevalt het jou in je dienst?« hernam Greta, die nog geen haast had.

»Och ja; zoo, zoo! Als mevrouw een grooten mond opzet, dan doe ik het ook, maar anders geef ik haar meestal gelijk, want ik houd niet van ruzie; en ik zorg dat de boel er netjes uitziet, dan houd ik haar het best tevreden, weet je. — Wat eten en drinken aangaat, heb ik het hier goed, en een paar maanden geleden heb ik tien gulden opslag gehad, omdat ik mijn dienst had opgezegd. Mevrouw wil mij niet missen; dat weet ik wel; en ronduit gezegd, zou ik ook het land hebben om te veranderen; maar zeventig gulden was me toch te weinig, en dan nog standjes toe! — 'k Geloof, dat ze mij roept! — Nou, mag ik m'n hoed brengen vanavond, zeg?«

»'t Is mijn uitgaansavond; — als ik thuiskom, zal ik wel even bij je aanbellen; om tien uur, hoor! Dag!«

»Jawel; maar ik weet nog wat anders. Gistermiddag deed ik bij de voordeur even mijn taschje open en liet er bij ongeluk een paar gekleurde lapjes uit vallen, die voor staaltjes gediend hadden. Om niet te bukken en daar ze toch geen waarde hadden, schoof ik ze met mijn voet onder de mat. Welnu, ze liggen er nog, ga maar kijken. Ik bemerkte het juist, omdat ik de mat met mijn japon opwipte.«

»Hè, dat begrijp ik niet! Dan moet ik het stellig vergeten hebben! Ik zal ze dadelijk opnemen.« En om haar kleur te verbergen, stond ze haastig op, greep veger en blik en liep naar de gang.

Dien dag ontweek zij Marie, maar zoodra zij gelegenheid vond om onbemerkt een praatje met haar te houden, vertelde zij haar zonder meer, dat mevrouw het praten met elkaar verboden had.

»Ik begrijp best waarom,« zei Marie gekrenkt; »'t is alleen, omdat ik katholiek ben! Die fijnen kunnen geen andersdenkenden verdragen, dat is het! — Wat ben jij van je geloof? Zeker behoort je tot dezelfde kerk als zij.«

»Neen; mevrouw is vrij-evangelisch en ik Gereformeerd, — of eigenlijk, ik ben niemandal, want ik ga nooit naar een kerk sinds ik hier ben en evenmin naar een catechisatie; ik heb ook geen plan mij te laten aannemen!«

Marie zette een bedenkelijk gezicht.

»Dan sta je zoowat gelijk met een heiden!« zei ze afkeurend; »neen, dat zou ik niet willen! Godsdienst moet een mensch hebben, anders loopt het mis af!«

»Och, ik ben het eens met mijn oom, die zegt: als je maar braaf leeft en je best doet, dan komt alles terecht! Wat heb je aan al dat gefemel! Ik ga 's Zondags liever uit dan lange preeken aan te hooren! Dat heb ik ook gezegd tegen de ouderlingen van onze kerk, toen ze hier kwamen om te vragen wat ik met mijn Zondagen deed en waarom ik wegbleef van de catechisatie. Mevrouw was uit en ik heb ze niet eens binnengelaten. Wat hebben ze zich met mij te bemoeien! Laat ieder zijn eigen gang gaan! Ik ben geen kind meer!«

»Nou, hoor eens, ik vind het best, dat er anderen zijn, die voor mijn ziel zorgen, en ik verzuim nooit mijn kerkelijke plichten. Ik zeg maar, als je aan een God gelooft, dan moet je Hem dienen ook, al doet ieder het op z'n eigen manier. — Je moet het zelf weten, maar ik zou het er niet op wagen!»

Greta haalde lachend de schouders op en ging weer aan haar werk. Toch was ze niet gerust, nu minder dan ooit, en haar angst steeg ten top, wanneer er een onweder losbrak. Dan was het of de Heere God zelf met geduchte stem tot haar sprak, en zij sidderde bij de gedachte, dat ook zij wel eens getroffen en gedood kon worden door de felle bliksemstralen.

»Bent u niet bang, mevrouw, als het onweert?» vroeg zij eens, toen er weer zwarte, dreigende wolken kwamen opzetten.

»Neen,« was het antwoord, »waarom zou ik bang zijn? God is mijn Vader en zonder zijn wil zal er geen haar van mijn hoofd vallen.«

»En als Hij nu wil, dat de bliksem u treft?»

»Dan doet Hij het om mij thuis te halen en niet om mij te straffen; ik heb dus geen enkele reden om te vreezen.«

»Dan hebt u zeker nooit kwaad gedaan; anders begrijp ik het niet!»

»Nooit kwaad gedaan? Maar, kindlief! Neen, ik was vroeger ook vreeselijk bang om te sterven, want ik durfde niet voor God verschijnen, maar nu weet ik, dat al mijn zonden zijn weggedaan, omdat de Heere Jezus voor mij gestorven is. O, kind, als je eens wist, hoe heerlijk het is Hem toe te behooren, dan zou je vandaag nog tot Hem gaan!»

Greta keek haar aan met zichtbare belangstelling; zóó had nog niemand tot haar gesproken.

»Zeg eens eerlijk,« zoo ging mevrouw Abberdink met aandrang voort, »denk je niet, dat het vreeselijk moeilijk is een kind van God te worden?»

»Ja, mevrouw, ik zou niet kunnen zijn zooals u! En toch... ik zou anders willen worden.«

praten! 't Zijn ouderlingen; zeg maar, dat er net visite is, dan begrijpen ze, dat het nu niet kan!»

Nog aarzelend ging Ali de boodschap overbrengen, en zeer teleurgesteld gingen de bezoekers andermaal heen.

»Dat kerkgaan helpt me toch niet,« zoo stelde Greta zichzelf gerust, »en zoolang ik niet echt geloof, laat ik mij ook niet aannemen.«

De ware reden was, dat zij vreesde voor een waarschuwing, en zij had de duisternis liever dan het licht.

III.

STORM.

»Moeder, Mina is van de trap gevallen!»

»Wat zeg je? Van welke trap?»

»Buiten van de werktrap!»

»Nou.... en?»

»Ze zit in de keuken en ze heeft zoo'n pijn!»

De boerin ging er heen. Daar zat onze Mina, het weesmeisje, dat gelijk met Greta in Den Haag gekomen was. Haar anders zoo blozend gezicht was doodsbleek, en vol angst bekeek zij haar linkerarm.

»'k Vrees, dat mijn pols gebroken is!» zei ze met klankloze stem; »ik heb er heelemaal geen macht meer in, en ik zou het kunnen uitschreeuwen, als ik er maar even aan raak!»

»Dan moet je maar gauw naar een dokter gaan!» zei de boerin, naar een pomp loopend, waar ze een groote kan met water vulde. »Hier, drink wat! Meid, je beeft over je gansche lichaam! Je moet je niet dadelijk van streek laten brengen! Je denkt ook ineens het ergste! — Een beetje gekneusd of verstuikt misschien! — Hoe kwam het toch, dat je viel? Had je de haken wel goed vast gezet?»

»Kind, al werd je opeens een heilige, dan zou je daardoor toch niet in den hemel komen!»

Verbaasd keek Greta op.

»Weet je wat de eenige weg is, om volkomen zeker te kunnen zijn, dat je er heen gaat? Je moet precies, zooals je bent, met al je zonden, al je onwil, al je vijandschap en tegenzin, neerknielen voor den Heere en zeggen: Hier ben ik, schuldig en slecht; wil U mij aannemen en zaligmaken? Zoo ben ik ook gekomen; ik heb gezegd: Heere Jezus, ik ben verloren en ik heb geen lust om U te dienen, maar U zijt toch gekomen om het verlorene te zoeken! Daarna is er groote blijdschap in mijn hart gekomen, en...«

»Ma, gaan we nu aan tafel? Pa is al thuis!» Hiermee werd het gesprek afgebroken en het duurde lang eer het hervat kon worden; doch er was een zaadje gevallen in het hart van Greta, en later zou het ontkiemen.

»Ze is mij toch meegevallen,« zei mevrouw den volgende dag tot haar zuster. »Ik zag haar aan voor een door en door ijdel wicht, waaraan ik vooreerst geen ernstig woord zou kunnen kwijt raken, maar er schijnt meer in haar om te gaan dan ze uiten wil.« Daarop deelde zij haar het gesprek mede.

»Waar ging je gisteren heen, toen ik je tegenkwam met je nichtje?» vroeg Ali een paar dagen later.

»Naar het kerkhof,« antwoordde Greta, terwijl haar gezicht betrok; »hè, ik griezel er nog van! Aldoor moest ik denken: nu loop ik over doodsbeenderen, over menschen, die geleefd hebben net als ik; en later zullen anderen zoo over mij heenloopen! — Ik heb den ganschen dag geen plezier meer gehad!»

Lachend liep Ali heen, doch kwam terstond weer terug met de boodschap: »Daar zijn twee heeren om je even te spreken.«

»Mij? — O, ik begrijp het al! Dat zijn zeker die ouwe zeurkousen weer! — Je Ma heeft immers visite? Och toe, zeg dan even, dat het nu niet gelegen komt!»

»Waarom? Je kunt toch wel even naar hen toe gaan!»

»Neen, 't staat zoo gek aan de deur met hen te staan

»Jazeker, maar er kwam opeens een rukwind, die de trap omvergooid, en ik mee natuurlijk, net op dien pols!»

»Ja, 't begint erg te waaien! Ik hoop niet, dat we weer storm krijgen! We zijn de schade nauwelijks te boven van verleden jaar!»

»Mag Janneke even mee naar den dokter? Ik weet niet precies, waar hij woont.«

»Jawel; Janneke, knoop maar een doek om je hoofd; je hoed zou misschien wegwaaien.«

De beide meisjes gingen.

Een kwartiertje later kwam Janneke alléén terug; ze had een kleur als vuur en hijgde van 't loopen.

»De dokter is uit, en hij komt niet terug voor vanavond een uur of elf,« vertelde zij; »mevrouw raadde haar aan om dadelijk naar 't ziekenhuis in Den Haag te gaan. Over tien minuten rijdt de stoomtram af; daarom ben ik hard vooruitgelopen, om te vragen of u goedvindt, dat zij gaat. Over een paar uurtjes kan zij terug zijn, zegt ze. — Mag ze, Moeder?»

»Och, ja,« zei de boerin knorrig; »'t is wat te zeggen, net op Zaterdag!»

Janneke was alweer de straat op gehold, want Mina had beloofd wat lekkers voor haar mee te brengen uit de stad, als ze hard liep.

»Ja, hoor; 't is goed!» riep ze haar al uit de verte toe, en Mina liep regelrecht naar de tram, die gereed stond voor Den Haag.

Wat zou het haar berouwen, dat ze zich zoo ver van huis liet brengen!

»'k Vrees, dat we noodweer krijgen vanavond of van nacht,« zei een oud, rimpelig boertje, met bezorgde blikken door de half-vuile ruitjes turend naar de voortjagende wolken in het grijze luchtruim. »'t Zou wat te zeggen zijn!»

»Zeker het ergst voor de vruchtboomen?» vroeg een heer, die tegenover hem zat.

»Dat zou 'k denken!» was 't antwoord; »'t is een best vruchtenjaar; alles zit vol en over een maandje is 't goedje

rijp, maar als we een storm krijgen, zooals verleden jaar November, dan wordt het heele boeltje tegen den grond gesmakt, en je krijgt er de helft niet voor!»

»Heb je zelf een boomgaard?»

»Ja, mijnheer, en mijn zoon is warmoezier; voor hem zou 't een schade kunnen worden van duizend gulden alléén aan broeiramen, en van de pronkboonen zou ook niet veel terecht komen! — Hoor maar eens, 't gaat al aardig lijken op een storm!»

In een hoekje gezeten, hoorde Mina dit alles aan, en onrustig keek ook zij nu en dan naar buiten. 't Was in 't begin van September en omstreeks vijf uur in den namiddag, dus nog licht genoeg om alles op den weg te onderscheiden, hoewel het dicht geboomte ter weerszijden het uitzicht belemmerde en donkere schaduwden wierp op den weg. Vrouwen en kinderen hielden elkaar stevig vast en hadden blijkbaar moeite op de been te blijven; stevige mannen zwoegden voort tegen den wind in en werden soms teruggedreven; jonge meisjes den wapperende kleeren en verwarde haren draafden hen lachend voorbij in tegenovergestelde richting; en moeders stonden met bezorgde blikken uit te zien naar de kleintjes, die ze thuis verwachtten. Nu en dan kraakten er groote takken en werden neergezweept op het voortsnuivend stoomgevaarte, of in het stroomende water gesmakt, om er mee voort te drijven in wilde vaart. Eindelijk bleef de tram stilstaan bij een kruispunt van verschillende wegen, waar een aantal menschen uitstapten. Opeens stoven zij achteruit; een paar losgeraakte dakpannen waren weggeslingerd door den wind en kwamen juist tegen de ruiten van een lantaarn terecht, waardoor het glas rinkelend op de straatstenen viel. Te gelijker tijd sloeg er een spiegelruit stuk van een hoekhuis.

»'t Wordt gevaarlijk op straat!» zei hoofdschuddend een dame, die zich verwaardigde af en toe een woordje te wisselen met het eenvoudige dienstmeisje, dat zoo stil en afgetrokken scheen en tusschenbeide haar gezicht vertrok of ze pijn had. Op haar meewarige vraag wat er aan scheelde, had Mina haar dan ook reeds verteld, wat er de

oorzaak van was. »Ik ben wat blij, dat ik maar zoo'n klein eindje te loopen heb,» zoo vervolgde zij; »ik woon op de Prinsegracht, weet je! — Ga je naar 't gemeenteziekenhuis?»

»Ja, mevrouw.»

»Nu, daar ben je in tien minuten van de Lijnbaan af! Weet je den naasten weg er heen?»

»Neen, mevrouw; ik zal het straks aan den conducteur vragen.»

»Je kunt wel zoover met mij meegaan; dan zal ik je wijzen, welke straat je moet inslaan om er recht op aan te loopen! — En dan heb ik meteen een steuntje!» Dit laatste zei ze niet hardop, want het eigenbelang houdt men gewoonlijk verborgen; en Mina vond haar dan ook een uiterst lieve dame; heel niet trotsch!

»Alstublieft, mevrouw,» zei ze en keek haar dankbaar aan. »U zijt wel vriendelijk!»

Hè, wat een slag! Wat was dat! Verschrikt vlogen de reizigers overeind en keken naar alle zijden uit, maar de tram snorde voort en niemand kon de rechte oorzaak ontdekken. Later vernamen zij, dat er daer ergens een hooge schoorsteen afgeslagen en terechtgekomen was op een zinken dak.

»We zijn er!» sprak de dame even daarna; »wees nu maar voorzichtig met uitstappen! Mag ik je vasthouden?» vroeg ze heel vriendelijk, toen beiden op den straatweg stonden, en meteen greep zij Mina's rechterarm stevig vast, waarna ze samen overstaken naar den huizenkant. Daarna liepen zij langzaam voort, sloegen links den hoek om en bleven opeens verschrikt staan; daar lag een boom dwars over den weg! 't Was onmogelijk er over heen te stappen; ze moesten omlooopen. »Gauw maar!» zei de dame angstig, »er mocht er nog een vallen! Wat zal ik blij wezen, als ik thuis ben!»

»En ik!» zuchtte Mina, vol schrik denkend aan al hetgeen haar nog te wachten stond.

»Hier is het!» klonk het even daarna met een zucht van verlichting; »loop nu maar gauw door en blij zooveel

mogelijk vlak langs de huizen! Kijk, gindsche straat rechts moet je inslaan! Loop dien links tot haast aan 't eind, dan zie je een groot huis met een zwart hek er voor; dat is het ziekenhuis!»

De laatste woorden werden gezegd in de breede marmere gang van het huis, want de deur was intusschen reeds geopend. »Nu, het beste met je arm en wel thuis!» zoo hoorde Mina nog zeggen; daarna liep zij voort, zoo hard zij kon, telkens opgeschrikt door een doffen slag of het gerinkel van neervallende glasscherven.

Weldra stond zij voor het ziekenhuis en belde aan. Een norsch uitziende portier deed haar open, en een gevoel van groote beklemtheid overviel haar bij 't binnentreden van dat sombere gebouw, waar zooveel smart geleden werd. Toch gaf het haar tegelijk een gevoel van verlichting, dat zij zich nu veilig achter die dikke muren bevond, waar de wind, hoe hevig ook, toch zeker wel tevergeefs zijn kracht op beproeven zou.

Een kwartier ongeveer moest zij wachten; daarna werd zij geroepen en haar arm onderzocht. »Op twee plaatsen gebroken!» was de verklaring van den dokter. Nog een kwartier, toen stond ze weer op straat, het gebroken lichaamsdeel in gipsverband en gesteund door een doek. De pijn was nu veel minder en goedsmoeds nam zij den terugtocht aan. Het was ongeveer halfzeven en hier en daar waren de lantaarns reeds aangestoken, maar ze gaven weinig licht door het geflikker der vlammen. Mina had er echter geen hinder van; het was nog niet zoo heel donker op straat, zoodat ze toch wel zien kon, waar ze liep. Intusschen was de wind nog in hevigheid toegenomen, en kostte het haar groote moeite vooruit te komen. Nu en dan greep zij zich vast aan een hek, om even stil te staan en adem te scheppen. Eindelijk had zij de Prinsegracht weer bereikt en juist wou ze oversteken, toen een groote boom, met een dreunenden slag, vlak voor haar neerviel!

»Iets verder, dan zou ik verpletterd zijn geweest!» dacht zij met ontzetting, en over den stam heenspringend, vloog zij naar de overzij. »O, God, spaar mij!» klonk het als

een noodkreet uit haar binnenste; en voor 't eerst in haar leven had zij w a a r l i j k gebeden.

»Kee v. d. Heuvel had toch wel gelijk, dat je zorgen moest elk oogenblik klaar te zijn om te sterven! Ze had er om gelachen; waarom zou een jong meisje, gezond en sterk, zooals zij, daaraan denken? En nu — één schrede was er maar geweest tusschen haar en den dood! — Als Kee mij weer vraagt, of ik eens meega naar de Evangelisatietent, dan doe ik het!» Zoo was haar besluit. »'t Kan wel waar zijn, dat ik net zoo goed bekeering noodig heb als een heiden; het moet tenminste stellig anders met mij worden; zóó zou ik niet d u r v e n sterven!»

Angstig en gejaagd liep zij voort; — gelukkig, de tram stond er al! Gauw er in! Ziezoo, nu zat ze voorloopig weer veilig! Over een uurtje zou ze waarschijnlijk goed en wel thuis zijn; en morgen was het Zondag; ook heerlijk! Met een gevoel van rust koos zij zich een gemakkelijk plaatsje uit, en wachtte. Een half uur verliep; nog zat ze daar alléén en er werden geen aanstalten gemaakt tot vertrek. Vreemd! Zóó lang duurde het anders nooit! Zou er een ongeluk gebeurd zijn met stoker of conducteur? Daar kwam zoo'n man aan met een witte kiel! Hij stapte in de locomotief, en vol hoop sloeg Mina al zijn bewegingen gade; hij bukte zich, haalde een linnen zakje te voorschijn, en ging eenvoudig op zijn gemak een boterham zitten eten. Nu stond zij op, ging naar 't voorbalcon en riep hem toe: »Zeg, hoe laat vertrekt deze tram?»

»Misschien morgenochtend,» antwoordde hij schouderophalend.

»Morgenochtend!» herhaalde zij met schrik; »je steekt toch zeker den gek met mij!»

»Welneen! Dacht je, dat wij over boomstammen konden rijden? De tram uit Loosduinen staat ook midden op den weg stil!»

Als een donderslag trof haar die tijding. Vreemd ook, dat ze daar zelf niet over gedacht had! Waarom zouden de boomen op dien buitenweg blijven staan, waar ze zelfs

in de stad tegen den grond gingen? — Maar wat nu te doen! Gaan loopen op een weg, die slechts hier en daar beschutting bood, en waar zij meer dan ergens anders gevaar liep door een boomstam verpletterd te worden; anderhalf uur voortzwoegen in den storm, en ze was al zoo moe geweest van een kwartier. Den ganschen nacht in die tram blijven zitten, als het haar vergund werd, dat zou misschien 't eenige zijn, wat haar overbleef; maar dan wou ze toch eerst even wat brood gaan koopen, want nu reeds begon de honger haar te kwellen; 't was gauw acht uur en na halféén had ze niets meer gehad! — Heel voorzichtig, vlak langs de nuizen liep ze naar 't Westeinde, waar ze een bakkerswinkel gezien had. Wat een oploop was daar! Zeker weer een ongeluk! »Is dat ook een moeder!« hoorde zij zeggen; »wie stuurt nu met zulk weer een kind van zeven jaar om een boodschap! Waarom ging ze niet zelf!«

»Wie weet, waar 't schepseltje voor bewaard gebleven is,« zei een ander; »er zijn erger dingen dan de dood!«

»Wat is er gebeurd?« vroeg Mina, terwijl ze door de menigte heen trachtte te komen.

»Een meisje verdronken! In 't water gewaaid, ginds op den Loosduinschen weg!« zoo klonk de mededeeling van verschillende kanten.

Voort liep zij weer naar den bakkerswinkel. Daar werd het geval natuurlijk druk besproken! De vader een dronkaard; de moeder doodop van 't werken thuis gekomen. Niets in huis; er moest wat gehaald worden, anders zou de man als een razende te keer gaan den volgende morgen; de moeder had vergeten te zeggen, dat het kind maar dichtbij moest gaan, dus was het, onbewust van 't gevaar, de brug overgelopen, naar den winkel op den hoek van de kade, waar de wind uit vier hoeken spookte. Een ruk, daar lag het meisje in de vaart te spartelen. Het was er donker; snel dreef zij af door den wind; een poging tot redding was zeer gevaarlijk! Met een haak was het gelukt haar op te halen, maar — levenloos! Vol ontzetting had Mina het heele verhaal aangehoord, toen zij opeens een hand op

Een paar minuten later bevond zij zich in de helder verlichte keuken van een deftig huis in het Lage Westeinde, en was Kee naar binnen gegaan, om te vragen of ze blijven mocht. Tot haar groote blijdschap werd het verzoek toegestaan en onder het genot van een kopje koffie zaten zij weldra gezellig bij elkaar.

Gezellig, maar niet rustig; Mina althans sprong telkens ontzet op, of gaf een gil van schrik. 't Leek tusschenbeide ook wel of 't heele huis zou instorten! En in den schoorsteen was het een geloei en geraas om er bang van te worden.

»De ramen zijn toch alle goed gesloten? Het dakraampje ook?« vroeg mevrouw even om 't hoekje.

»O ja, daar kunt u gerust op zijn!« antwoordde Kee vriendelijk.

»Je blijft zeker op tot de storm voorbij is?«

»Liever niet, mevrouw, want ik wou morgenochtend graag naar de kerk gaan, en ik zou 't zoo jammer vinden als ik slaperig was!«

»Maar kind, al ga je naar bed, dan kun je immers toch niet slapen bij al dat gebulder en geraas.«

»O, ja, mevrouw, ik slaap door alles heen!«

»Nu, zooals je wilt, maar de angst alleen zou mij wakker houden!«

Kee glimlachte slechts, en toen mevrouw heengegaan was, zei Mina met bewondering: »Ik begrijp wezenlijk niet, hoe je zoo heelemaal op je gemak zijn kunt! Vroeger, in 't weeshuis, schreeuwde jij altoos 't hardst bij storm of onweer!«

»Toen was ik ook nog bang om te sterven,« antwoordde Kee ernstig; »dat is het groote verschil. Nu weet ik, waar ik heenga, en zelfs de dood kan mij geen kwaad meer doen.«

»'k Wou, dat ik zoo spreken kon! Ik begrijp niet, hoe iemand zóó veranderen kan!«

»Veranderd ben ik eigenlijk niet, maar ik heb iets gekregen, dat ik vroeger miste.«

»Wat dan?«

haar schouder voelde, en een welbekende stem zei: »Jij hier, op Zaterdagavond, en met zulk weer!«

Een kreet van vreugde was het eerste antwoord op die vraag. »Kee! O, wat ben ik blij! Misschien weet jij raad!«

Dit zeggende trok Mina haar vriendin terzijde en vertelde haar fluisterend wat haar overkomen was. De winkel stond toch vol klanten, dus had de winkelfrouw nog geen haast om weg te komen.

»Nu, ik zou zeggen, je moest maar met mij meegaan,« zei Kee, na met veel belangstelling te hebben geluisterd; »ik zal mijn mevrouw het geval vertellen en vragen of je voor één nacht in mijn kamertje slapen moogt; wij zullen het dan samen wel schikken. En als het niet mag, dan breng ik je naar het Tehuis in 't Hooge Westeinde, dat is geen minuut van ons vandaan.«

»O, Kee, wat aardig van je! — Ben je niet bang op straat?«

»Och, op straat niet meer dan in huis! Moet ik een ongeluk krijgen, dan zal ik het toch gebeuren, en de Heer kan mij overal bewaren.«

»Wat blijft u?« vroeg de winkelfrouw aan Kee, wier beurt nu gekomen was.

»Twee melkbroodjes en een zoet roggetje.«

»En ik een dubbelte krentenbroodjes,« zei Mina. Beiden telden het geld neer, en samen verlieten zij den winkel.

»Wat moet je met die krentenbroodjes doen?« vroeg Kee.

»Wel, opeten!« lachte Mina; »als ik nachtlgies krijg, zal ik heel blij wezen, maar voor mijn kostje dien ik toch zelf te zorgen!«

»'k Had het moeten weten! Neen, hoor, zoo krenterig is mijn mevrouw niet, dat zij je met een leeg maag naar bed zou laten gaan!«

»Ja, maar, neem me niet kwalijk, ik zou misschien wat lang moeten wachten, en ik rammel van den honger!«

»Dat is wat anders; — hap er dan maar vast een op; niemand kent je hier, en voor mij behoeft je 't niet te laten.«

Aan dezen raad gaf Mina terstond gehoor; en in plaats van één, gingen er drie naar binnen.

»Het eeuwige leven; daarom bezie ik nu de dingen van dit leven zoo heel anders. Hier is alles maar voor een kort poosje; wat mij daarboven wacht, is zonder eind, en zóó heerlijk, dat er geen woorden voor te vinden zijn om het uit te spreken!«

»Je durft heel wat te zeggen, meisje! Ben je daar dan zoo zeker van?«

»Ja; de Heer heeft mij zelf die zekerheid in mijn hart gegeven, en ik heb ondervonden, dat Zijn Woord de waarheid is.«

»Ondervonden? Hoe dan?«

»Wel, de Heere Jezus heeft gezegd: Kom tot Mij en Ik zal u rust geven. Ik ben gekomen en Hij heeft mij rust gegeven.«

»Misschien is 't maar verbeelding!«

»Nu, ik zou je raden, ga je dan ook eens verbeelden, dat je niet bang bent om te sterven,« zei Kee met een glimlach, »en wees ook werkelijk rustig, als de dood je nadert. Als ik het mij verbeelden kan, waarom jij dan ook niet?«

Hiertegen wist Mina niet veel in te brengen; en na denkend zweeg zij stil.

De boer was thuisgekomen; hij keek niet vroolijk, en zijn vrouw begreep best waarom. Ook zij dacht aan broei-ramen en gewas, en haar bezorgdheid werd grooter, naarmate het geloei en gebulder daarbuiten toenam. Toch zeiden ze niets. Wat hielp het elkaar angstig te maken! Afwachten maar, er was toch niks aan te doen.

Als gewoonlijk om dien tijd maakte zij een stapel boterhammen klaar en belegde ze met dikke stukken ham en worst; daarna werd er nog een dampende pot met karnemelksche pap op de tafel gezet, en de boer schoof zijn stoel dichterbij.

»Nog even kijken of de tram aankomt,« zei de boerin, naar de deur loopend. »Neen, nog niet in 't zicht!«

»Dan maar beginnen?« vroeg de boer; en na een toestemmend knikje van zijn wederhelft, schoof hij de pet voor de oogen en prevelde een paar woorden, die de

boerin en Janneke wel verstonden, omdat zij ze al zoo dikwijls gehoord hadden. Daarna werden er drie borden tot den rand toe gevuld met pap, want allen uit één schotel eten, dat deden ze niet meer, sedert er een dienstbode in huis gekomen was, maar het slorpen hadden zij nog niet afgeleerd, en het bonte schort of de zakdoek werd voor servet gebruikt. Ook hadden zij nog geen behoefte aan messen; de boterhammen werden eenvoudig doorgebroken en de stevige tanden deden de rest. Met de ellebogen op de tafel, den mond, al kauwend, wijd open, vol welbehagen smakend, zoo zaten ze daar in de groote keuken, rondom de vierkante, ongedekte tafel.

»Moeder, 'k hoor 'een tram aankomen!« riep Janneke, terwijl ze opsprong; »mag ik even gaan kijken?»

»Nee, je blijft binnen!« klonk het gebiedend; »als ze meekomt, zal ze wel gauw hier zijn, maar 't is best mogelijk, dat ze een trammetje overblijft; 't is niet gezegd, dat ze dadelijk geholpen kan worden in 't ziekenhuis.«

»'k Mag toch opblijven, tot ze komt?« Angstig smeekend zag ze haar moeder, en zijdelings haar vader aan.

»Als 't niet te laat wordt,« was 't antwoord van de eerste, bevestigd door het stilzwijgen van den laatste.

't Werd halfnegen; Janneke wreef zich de oogen en knikkebolde tusschenbeide.

»Kom, nou is 't uit, hoor!« zei de boerin, »je valt omver van den slaap en nog zou je willen opblijven!«

»Mina heeft beloofd, dat ze lekkers voor mij meebrengen zou!« zoo kwam nu 't hooge woord er uit; »en morgen hoef ik toch niet vroeg op te staan! Zal ik nog even de boontjes afhalen?« — Met nieuwe hoop keek zij haar moeder aan.

»Anders ben je zoo gediensig niet,« was het brommerig antwoord.

»Mag ik, moeder?»

»Och, ga je gang dan maar! De aardappels staan er ook nog, en die meid zal het met één hand ook niet kunnen; de andere is stellig in verband als ze terugkomt.«

»Als ze terugkomt!« zoo liet opeens de boer zich Hooger op 3

»En in de vaart waaien kun je ook,« zoo vulde onze schoenlapper aan; »of doodgeslagen worden door een boom, die neergesmaakt wordt! Er liggen er al wel twintig op den weg, zoo werd me verteld, en de trams gaan niet meer.«

»Dat ziet er slim uit voor die meid!« zei de boerin, terwijl ze met de handen op de dikke heupen vol ontzetting stond te luisteren: »had ze maar familie in Den Haag, dan zou ze wel zoo wijs zijn daarheen te gaan, en er te blijven vannacht, maar nou zal ze niet weten wat te beginnen!«

»Och, mensch, ze blijft immers in 't ziekenhuis, heb ik je gezegd!« zoo stelde de boer haar gerust, en daar ze wist, dat hij niet van tegenspreken hield, zweeg zij er verder over.

»Janneke, nou geen oogenblik langer!« zei ze, zich tot haar dochtertje keerende, en het meisje sribbelde niet meer tegen, hoewel de boonen nog niet half klaar waren; ze had geen zin meer om ze af te doen, nu de kans op lekkers voor dien avond toch vervlogen was.

»Nou, goeien avond saam,« zei de schoenlapper, na zijn geld ontvangen te hebben, »ik ga gauw op huis aan! Goed, dat mijn ouwe moeder stokdoof is, anders zou de goeie ziel vast geen oogenblik rust hebben!«

»Je moet maar liever de voordeur uitgaan!« zei de boerin; »hier staat de wind net op; en 'k ben een beetje bang voor m'n lamp; 'k dacht daar straks al, dat ze er mee gaan zou!«

»Goed, maar dan zal ik m'n sloffen even uitdoen, want je boeltje is zeker pas schoon!«

Zoo stapte hij dan op zijn sokken de lange gang door, die naar den voorkant van het huis voerde, en deed op de mat zijn sloffen weer aan. Voorzichtig opende hij de deur en wou naar buiten stappen, toen een dof gedreun hem deed stilstaan; een geruisch van takken en bladeren vlak in de nabijheid deed hem verschrikt terugspringen, net tegen de boerin aan, die hem achterna geloopt was om de deur stevig dicht te doen.

hooren, door een geweldig geraas van rinkelende glasscherven uit zijn overpeinzigen opgeschrikt.

»Waarom zou ze niet terugkomen?« vroeg de boerin verbaasd; en Janneke deed haar grooten mond wijd open van schrik.

»Waarom? Dat zal ik je gauw vertellen! Vooreerst zal ze wel een paar weken in dat ziekenhuis blijven moeten; 't is met Stien van den dominee net zoo gebeurd; ze ging er heen en ze hebben der zes weken gehouden! Die dokters laten je zoo gemakkelijk niet gaan, als ze je eenmaal te pakken hebben! — En dan — dan kan ze wel naar 't weeshuis terugkeeren, want ik zie niet in, hoe we nog dienstbodenloon kunnen betalen, als 't misloopt met den pluk! Of denk jij er anders over?»

't Zou me spijten als ik de meid missen moest! Ze heeft zin in 't boerenwerk, en ze neemt me heel wat uit de hand!«

Er volgde een lang stilzwijgen. Janneke had de boonen gekregen en zat ze half slapend af te halen; de boerin schilde aardappels en dacht na over de woorden van haar man, en deze wist voor 't oogenblik niets anders te doen, dan zware rookwolken uit zijn pijp te blazen.

Een gebons op de deur deed hem verschrikt opspringen; meteen ging ze open en een windvlaag blies de lamp uit, die walmend aan de zoldering hing.

»Doe dicht, man! Doe dicht!« schreeuwden boer en boerin tegelijk, en beiden grepen zij naar de lucifers, om weer licht te maken. De »man« haastte zich naar binnen en deed wat hem geboden werd; daarna bleef hij, druipend van den regen, vlak bij den ingang staan. »Hier zijn je schoenen, baas,« sprak hij, een pakje te voorschijn halend, »je weet wel, ik had je stellig beloofd, dat je ze hebben zoudt vóór Zondag, en ik ben een man van m'n woord! 't Is me anders weertje, hoor! Bang ben ik niet, maar 'k wil je toch wel zeggen, dat ik blij zal wezen als ik er vanavond heelhuids afkom, hoor!«

»Ja, je kunt gemakkelijk een schoorsteen of een paar dakpannen op je hoofd krijgen,« zei de boer, na de lamp te hebben aangestoken.

»Ben je zot, man, of wat scheelt je?« riep zij uit, nauwelijks in staat op de been te blijven; »je gooit me finaal ten onderst boven!«

Zonder te antwoorden ging hij weer een paar stappen voorwaarts en tuurde voorzichtig rechts en links. »Kijk eens eventjes!« riep hij uit, haar bij den arm meetrekkend.

»Ik zie niks, niemendal!« klonk het geërgerd.

»Nee, niet recht vóór je! Daar op zij! Zie je 't nog niet? Mensch, je moogt den Heere God wel op je knieën danken, dat Hij je zóó heeft gespaard!«

»De boomen van 't erf!« zei ze verbleekend; »iets meer naar rechts of naar links, dan was er één naar binnen geslagen!«

»Ja, en nu zijn ze allebei vlak langs het huis neergekomen!«

»Wel kerel, als je de achterdeur uitgegaan was, dan had je er net een op je rug kunnen krijgen!«

»Precies! En dat vrachdje zou me waarschijnlijk wat al te zwaar zijn geweest!«

»Man!« riep de boerin thans; »kom 's hier! Gauw! De boomen liggen tegen den grond!«

De boer kwam aansloffen met de handen in de broekzakken, maar toch iets gauwer dan gewoonlijk.

»Sapperloot, dat scheelde maar een haar!« riep hij verschrikt uit, zoodra hij gewaar werd wat er gebeurd was; »dat is een bewaring van Boven, vrouw!«

»Je ziet al weer,« merkte de schoenlapper wijsgeurig op, »dat je niks meer of minder krijgt, dan je toegedacht is! Denkt er maar aan, als je morgen in je moestuin meer vernield vindt dan je lief is! Nou, ajuusjes, 'k zal zelf ook niet meer krijgen dan ik hebben mot, dat ben ik met m'n ouwe moeder krek eens!«

»Zie maar goed, waar je loopt!« zoo werd hij nog door den boer gewaarschuwd; »je zoudt een leelijken tuimel kunnen doen, zoo half in donker, als je niet weet, wat er op den weg ligt!«

»Ja! Wel ter ruste!«

De schoenlapper was het bruggetje al over, dat hem

naar den grooten weg voerde, en verdween nu in de richting van de dorpsstraat, waarna de boer en de boerin de deur weer sloten, en in de keuken, die hun tot woonvertrek diende, het geval nog lang bespraken; maar zij vergaten neer te knielen om God te danken voor Zijn bijzondere bewaring. En de schoenlapper dacht er ook niet aan!

Op dien avond zat mevrouw Abberdink alleen in de huiskamer. De kinderen waren om zeven uur naar bed gegaan, want den vorigen dag was het, door een verjaarpertijje, tien uur geworden; dus moesten ze nu wat vroeger dan gewoonlijk gaan slapen. Mijnheer was juist op reis en haar zuster Dina, die bij haar inwoonde, was ook voor een paar dagen uit de stad. Greta zat tot tien uur in de keuken; toen ging ze ook naar bed. Misschien zou ze kunnen inslapen en dan was ze al die nare gedachten kwijt. Dat gebulder en gekraak, dat gieren en huilen van den wind stemde haar somber en deed haar onwillekeurig denken aan dood en eeuwigheid. Mevrouw was er niet bang voor en Kee ook niet, maar... »ik heb geen zin, om vroom te worden!« zoo was haar besluit. Verbeeld je, 's Zondags tweemaal naar de kerk, naar de catechisatie ook nog, en aangenomen worden, 's morgens neerknielen en bidden! Nooit een onvertogen woord zeggen; altoos ernstig zijn! Bah, 't was afschuwelijk! — Dan maar liever... ja, wat? Verloren gaan? Komen op de plaats, waar weening is en knersing der tanden? Daar altoos blijven? — Och kom, 't was maar om je bang te maken! Slechte lui, moordenaars, en ander geboefte, die zouden er komen; maar zij! Ze had toch nooit iets onbehoorlijks gedaan! Een leugentje zei ze af en toe, nu ja, dat kon toch zoo erg niet zijn! 't Zou wel schikken met haar!

Toch — 't bleef onrustig daarbinnen; de angst liet zich niet wegpraten. Kom, dan maar naar bed; 't was boven niet meer gevaarlijk dan in de keuken; misschien nog minder, want de wind was achter het hevigst. Diep onder

de dekens gekropen, zou ze 't geweld in elk geval minder hooren en misschien inslapen.

Zoo bleef mevrouw alleen beneden. Steeds heviger werd de storm; 't was vreeselijk om te hooren! Toch bleef zij rustig zitten en telkens weer werd de angst verdreven door 't gebed.

Eensklaps echter stond zij op; haastig liep zij naar boven. Wat dreef haar? Zij wist het niet. Regelrecht naar de kamer van de twee oudste meisjes! Waarom moest zij gedurig denken aan dien nooit gebruikten schoorsteen? Het ledikant van Ali stond er vlak tegen aan! Een onverklaarbare angst overviel haar.

»Ali, kind, kom maar liever beneden! Stientje, jij ook! Jullie moeten vannacht maar in mijn kamer slapen. — Pa is ook niet thuis!«

»Waarom, Moe?« vroegen zij slaperig; »bent u bang voor het weer?«

»Neen, dat niet; ik weet, dat de Heer ons bewaren zal; maar... gauw, meisjes, neem je goed mee; 't is al laat; ik krijg ook slaap!« Dit laatste hielp. De meisjes gingen overeind zitten, trokken de kousen aan en stapten uit bed. In zenuwachtige haast trok mevrouw ze mee, de trap af. Waarom toch?

»k Lag net zoo echt te droomen!« zei Ali.

»Moeten we beneden in 't logerbed slapen?« vroeg Stientje.

»O, 't dak komt naar beneden!« gilden zij plotseling, en klemden zich angstig aan hun moeder vast, die hen dicht tegen zich aan drukte en met bevende lippen stamelde: »O Heer, wil ons bewaren!«

Ook Greta was uit haar bed gesprongen en kwam bleek als een doode naar beneden gehold. Een oorverdoovend geraas van neervallende harde voorwerpen was de oorzaak van al dien schrik, nog vermeerderd door een angstwekkend gehuil van den wind, die zich ergens een doortocht had gebaad en nu rondgierde op de bovenkamers van den uitbouw, waar de meisjes zoo juist vandaan kwamen, gevolgd door Greta. Deuren werden opengerukt en dichtge-

slagen, glasruiten, tegen dien razenden indringer niet bestand, kwamen rinkelend op den vloer of op het zinken dak terecht, en het huis dreunde van al het geweld.

»Ach, mevrouw,« riep Greta uit, huiverend en klapper-tandend, »wat gebeurt er toch!«

Intusschen waren zij voortgelopen naar de huiskamer en mevrouw Abberdink haastte zich naar de serre, waar zij door de tuinramen naar buiten tuurde.

»'t Is juist zooals ik gedacht had!« riep zij uit »De schoorsteen is ingestort, en als Ali een halve minuut langer in bed gebleven was, dan zou zij er nu onder bedolven zijn! Kinderen, laten wij neerknielen om God te danken voor zijn wonderbare bewaring!«

En ditmaal boog ook Greta de knieën, doch 't was onder den indruk van het gebeurde en uit angst, dat haar anders een ongeluk treffen mocht tot straf voor haar onwil. Daarna lazen zij samen den een-en-negentigsten psalm, waarna de meisjes zich weer te bed begaven, doch nu in een andere kamer, terwijl Greta verzocht, dien nacht in de keuken te mogen slapen op een oud rustbed, dat in een rommelkast was neergezet; want voor alles ter wereld durfde zij niet terugkeeren naar de bovenverdieping, waar de wind ook toen nog geweldig aan 't spoken was. Dat verzoek werd haar toegestaan; evenwel kwam er geen slaap meer in haar oogen, en denken moest zij, altijd weer denken aan dood en eeuwigheid.

HOOGER OP EN NAAR DE DIEPTE.

»Mevrouw, ik denk met November te vertrekken,« zoo sprak Greta een paar weken later.

»Hé, waarom?« klonk het verbaasd, »heb je 't niet naar je zin hier?«

»Och, mevrouw, ik heb over niets te klagen, maar ik ga liever in 't hoedenvak, en mijn familie heeft er ook een hekel aan, dat ik dienstbaar ben. Nu heeft mijn tante in Rotterdam gevraagd, of ik bij haar kom inwonen, dan kan ik daar een jaar lang een cursus volgen, om op een der voornaamste ateliers geplaatst te kunnen worden.«

»Is die cursus 's avonds?«

»Ja, mevrouw.«

»En moet je dus overdag voor je tante werken?«

»Welneen, mevrouw!« hernam Greta, zichtbaar gekrenkt, »mijn tante heeft zelf een dienstbode! Zij doet het alleen om mij te helpen.«

»Nu, dat is heel aardig. — Zijn het menschen, die God vreezen?«

»O, neen, mevrouw, met godsdienst bemoeien zij zich niet! Ze leven braaf en daarmee uit.«

»Zonder God in de wereld dus! Ach, wat zijn zij te beklagen! En wat doet het mij leed, dat je in een omgeving verkeeren wilt, waar het Woord van God zoo geheel buitengesloten is!«

»Maar, mevrouw, mijn heele toekomst hangt er van af!«

»Aan welke toekomst denk je, Greta? Bedoel je het korte poosje, dat je op aarde leven zult, of de eeuwigheid?«

»Och, mevrouw, wie kan nu altoos aan sterven denken!« klonk het op een toon vol ergernis.

»Neen, kind, niet aan sterven; ik spreek juist over leven! De vraag is of je werken zult om de spijze die vergaat, of om de spijze die blijft tot in het eeuwige leven.

En wat baat het een mensch, zoo hij de geheele wereld gewint en zijn ziel verliest?»

»U zoudt dus willen, dat ik maar altoos bleef dienen, alleen om uit den Bijbel te hooren lezen! Als dat zoo noodig is, dan kan ik er toch zelf wel in lezen, waar en wanneer ik wil!»

»Zeker, dat kun je doen, maar wil je het ook, en zul je er gelegenheid toe vinden bij je tante?»

»Dat weet ik niet; maar in elk geval zou het toch dwaas zijn, die mooie kans om wat hooger op te komen in de wereld, zoo maar te laten voorbijgaan! Ik zal tenminste wel wijzer wezen! Ik heb geen zin om altoos dienstbode te blijven, en met den nek aangezien te worden!»

»Arm kind! — Wat hoog is onder de menschen, dat is een gruwel voor God, zoo staat er geschreven; en juist dat hooge trekt je nog zoo aan! — Maar nog wat anders; heb je wel bedacht, dat je gestel zwak is, en niet bestand tegen overspanning? Je hebt immers al eens bloed opgegeven?»

»O ja, mevrouw, toen ik diende als noodhulp, verleden jaar; 't was altoos haasten en laat opblijven!»

»Juist, en in 't hoedenvak heb je dat, in den drukken tijd tenminste, ook te wachten; haasten en laat opblijven, soms heele nachten! Daarna krijg je wel weer een paar maanden rust, doch wat helpt dat, als je eenmaal den knak gekregen hebt? Weet je wel, dat overspanning oorzaak kan worden van een ongeneeselijke ziekte?»

»O, maar tegen dien tijd kan ik er misschien veel beter tegen; u moet denken, ik heb eerst een langen rusttijd bij mijn tante!»

»'t Is te hopen, kind! Je weet nog zoo weinig, hoe het in de wereld toe gaat!»

»Is het waar, dat je met November weggaat?» vroeg Marie, zoodra ze haar zag. »Ali heeft het aan onze jonge-juffrouw verteld.»

»Jazeker! — Mevrouw heeft wel al haar best gedaan om mij te houden, maar ik bedank er voor!»

Greta,« riep zij uit, na vernomen te hebben, wat de reden was van het onverwacht bezoek, »ga je nu heelemaal de wereld in!»

»Och, kom, wat praat je toch!« klonk het geërgerd, »moet ik dan juist als dienstbode mijn brood verdienen, als ik het toch verder brengen kan! Als jij er vóór stond, zooals ik, dan deed je het stellig ook!»

»Beslist niet! Daarvoor is het Woord van God en den omgang met zijn kinderen mij te veel waard! 't Is ook niet om het hoedenvak, dat ik zoo spreek; daarin kun je net zoo goed den Heer dienen als in ander werk, hoewel het mij niet bevallen zou dagelijks het lichtzinnig gebabbel op zoo'n atelier aan te hooren, maar het ergste vind ik, dat je juist bij dien oom en tante in huis gaat! Weet je niet meer, hoe het vader zelfs niet naar den zin was, dat je er soms een paar weken ging logeeren!»

»Nu ja, omdat ze niet tot de fijnen behooren, maar menigeen van die vrome lui zou nog een voorbeeld aan hen kunnen nemen! Of zou iedereen zoo maar zijn huis openzetten voor een wees, alleen om haar in de gelegenheid te stellen wat hooger op te komen in de maatschappij.»

»Och, dat hooger op baat je zoo weinig! Misschien brengt het je wel heelemaal in de diepte!« Niet scherp, maar treurig klonken die woorden van Kee, en Greta voelde zich onaangenaam gestemd.

»Was ik maar niet gekomen!« zei ze bits, »je hebt altoos aanmerkingen!»

Juist werd er gebeld. Kee ging opendoen en kwam even daarna terug, gevolgd door een vrouw, die een mand met waschgoed droeg. Ze was gekleed in een paarse japon en een groote wollen doek er over heen, zwarte muts en groene pantoffels.

»Ga zitten, vrouw Van Putten, dan zal ik je even een warm bakje geven,« zei Kee; en toen, op Greta wijzend, voegde zij er bij: »dat is een vriendin van mij uit het weeshuis.»

»Ach, zoo,« zei de vrouw meewarig, »dan is uwes ook een wees!»

»Je hebt gelijk; ik zou ook gaan, als ik beter kon! — Wie weet, wat een dame je nog wordt!»

Greta voelde zich niet weinig gestreeld door die opmerking, en vriendelijk glimlachend zei ze: »Je moet mij, eer ik wegga, je winterhoed nog maar geven, dan zal ik hem nog wel voor je in orde maken.»

Dit was juist wat Marie bedoelde met haar vleierij; doch wat zij volgen liet, bedierf het weer: »Als je hier een hoedenzaak begint, dan zal ik bij al mijn kennissen een goed woordje voor je doen!»

»Dat is niet noodig!« antwoordde Greta koel en trotsch; »ik ben niet van plan voor dienstmeisjes te gaan werken!»

»O, zoo!« zei Marie, en zij was slim genoeg, het bitse antwoord, dat haar op de tong lag, terug te houden; »neem mij niet kwalijk,« liet ze volgen met gemaakte vriendelijkheid. — »Ik mag dus mijn hoed eens brengen de volgende week?»

Met een genadig hoofdknikje gaf Greta haar toestemming, en trok zich terug.

»Die gewone dienstmeiden zijn onuitstaanbaar!« prevelde zij; »'k zal blij wezen als ik niemandal meer met die lui te maken heb!»

— »'k Zal Kee v. d. Heuvel toch maar even goedendag gaan zeggen,« zoo besloot zij, toen de tijd naderde van haar vertrek; »we zijn zoo lang samen in 't weeshuis geweest. De directeur zou 't mij kwalijk kunnen nemen, als zij 't hem vertelde, dat ik zoo maar heengegaan was, en hem wil ik toch te vriend houden! Door zijn voorspraak kan ik later misschien in de klanten komen onder de groote lui.»

Dus zag Kee op zekeren avond tot haar groote verrassing Greta voor zich staan. Een keer hadden zij elkander bezocht; daarna niet meer. Kee had wel wat beters te doen dan te luisteren naar allerlei onbeduidend gepraat en Greta had geen lust in een gesprek over ernstige onderwerpen; zoo waren zij elkander uit den weg gebleven.

»Misschien is zij tot nadenken gekomen,« dacht Kee vol hoop, maar hoezeer werd zij teleurgesteld! — »Maar

Greta knikte even; zij achtte het beneden zich een enkel woord te wisselen met iemand, die er zoo povertjes uitzag en zoo'n platte uitspraak had.

De vrouw bleef een poosje en praatte druk, terwijl ze met zichtbaar welbehagen haar kopje koffie leegdrank. »Kom je nog 's gauw een avondje?« vroeg ze eindelijk, en voegde er goedig bij: »Je kunt gerust je vriendin eens meebrengen, hoor!« Meteen keek zij naar Greta, die echter opzettelijk het hoofd afwendde.

»Neen,« antwoordde Kee, »ze gaat binnenkort hier vandaan, maar ik kom misschien de volgende week Dinsdag.»

»Bestig! Nou, 'k mot gaan, hoor! Dag!« Daarop nam zij de leeggemaakte mand en sjakte heen.

»Ga je te visite bij d'at mensch!« zei Greta op een toon van groote minachting tot Kee, toen ze weer alleen waren.

»Ja; — wel?»

»Bij een waschvrouw!»

»Wat zou dat?« vroeg Kee verbaasd.

»Bespottelijk! Zoo'n ordinar mensch uit een achterbuurtje!»

»Wel nu nog mooier!« lachte Kee; »best mogelijk, dat ik ook nog eens waschvrouw worden moet van m'n leven!»

»Ik zou nog liever doodhongerden dan te gaan wasschen voor dienstmeisjes!« Verachtelijk trok Greta haar bleek neusje op.

»Zoo, zoo, je zegt nogal wat! Maar je weet ook niet, wat hongerlijden is, evenmin als ik! Wij hebben gelukkig nog nooit aan iets gebrek gehad. En zou je dan je kinderen ook maar laten doodhongerden? Je moet weten, dat vrouw Van Putten weduwe is en drie kinderen heeft.»

»O, er zijn weeshuizen en andere inrichtingen genoeg. — Hoe gaat het met Mina v. d. Horst. Heb je haar binnenkort gesproken?»

»Ja, ze is den vorigen Zondag met mij mee geweest naar de kerk, en ook een keer naar de tent verleden week.»

»Aha, gaat ze ook al vroom worden! Zeker van jou

overgenomen, toen ze hier een nacht gelogeed heeft. —

»Hoe weet je dat?»

»Ze heeft mij die heele geschiedenis geschreven; ze zou een avondje bij mij gekomen zijn, maar dat ging nu niet, schreef ze, omdat ze zoo langzaam kon vorderen met die ééne hand, en ze dus altijd laat klaar is.«

»Weet je dat ze met November naar een anderen dienst gaat?»

»Neen; mag dat voor den directeur?»

»Het moet, want de boerin kan geen dienstbode meer houden. De warmoeziers hebben zoo vreeselijk veel schade gehad door den storm.«

»En waar gaat ze nu heen?»

»Ze komt hier heel dichtbij dienen, op de Prinsegracht bij een dame, die ze ontmoet had in de tram, toen ze naar 't ziekenhuis ging. 't Was op een advertentie, en die korte kennismaking is oorzaak geweest, dat die mevrouw haar de voorkeur gegeven heeft; zij is zelf naar den directeur gegaan om zijn toestemming te vragen.«

»Je wilt ze zeker wel voor mij groeten, want je begrijpt, naar Loosduinen kan ik niet gaan; dat is mij te ver!»

De ware reden was, dat zij vreesde voor een nieuwe vermaning.

»Ja, ik zal 't doen; — maar, zeg eens, hoe is je adres in Rotterdam?»

»Dat weet ik niet precies uit mijn hoofd,« loog zij; »maar ik zal je gauw schrijven.«

»Dat vergeet ik natuurlijk!« nam zij bij zichzelf voor; »als ik op een atelier ben, kan ik geen omgang meer hebben met dienstmeisjes!»

»Ga je nog naar den directeur eer je vertrekt?»

»Neen, want op Zondag kom ik er liever niet, omdat er dan altijd zooveel visite is; en in de week heb ik geen tijd om naar Rijswijk te gaan! Ik zal hem liever schrijven.«

»Of wil je hem liever niet ontmoeten?» zoo waagde Kee te vragen; »ben je bang, dat hij je ook de zaak ont-raden zou?»

»'t Zou me wat kunnen schelen!« was het bitse ant-

»Jazeker; 't zou geen prettigen indruk maken, als ik het niet deed.«

De trein was aangekomen.

»Zoo, beste Greet, ben je daar! Wel, kind, je ziet er niet voordeel uit!»

Tante keek bezorgd, want ze dacht aan haar werk. »Te druk gehad?» ging zij voort.

»Neen Tante, ik had een heel lichten dienst, maar ik ben gauw moe, en vannacht heb ik haast niet geslapen door de pijn in mijn zij.«

»Laten we maar gauw in de tram stappen; en als we thuis komen ga je eerst een paar uur liggen.«

»Heel graag, Tante; beginnen mijn lessen vanavond al?»

»Neen, morgenavond.«

»Hoe gaat het met Oom?»

»Best! Gezond als gewoonlijk.«

»En Pleuntje? Wat zei ze wel, dat ik in huis zou komen?»

»Pleuntje is weg. Ze had geen zin op zolder te slapen en je begrijpt, dat ik jou ledikant' daar niet zetten wou!» Greta voelde zich gestreeld en glimlachte.

»Ik zei, dat je in elk geval het kabinetje hebben moest, omdat daar een behoorlijk breed raam is en een hangkast voor je kleeren. En natuurlijk ga jij vóór het dienstmeisje, nietwaar?»

Greta kleurde van genoegen en knikte toestemmend. »En is ze daarom weggegaan?»

»Ja, ze werd boos en zei, dat ze liever wegging dan zoo behandeld te worden. Het spijt me wel, want Pleun kon flink werken, maar ik had jou nu eenmaal mijn woord gegeven; en dan, ik laat me niet dwingen door een dienstbode!»

»En hebt u al een ander meisje gehoord?»

»Neen; het gaat niet zoo gemakkelijk een geschikt meisje te vinden; de meesten trekken den neus op voor burgerlui tegenwoordig, en ik moet er toch een hebben; alléén kan ik het werk niet af. Lukt het niet met een meisje voor nacht en dag, — want misschien zijn er meer, die bezwaar

woord; »ik doe toch mijn eigen zin; hij heeft niets meer met mij te maken!»

»Maar hij meent het goed met je,« zei Kee zacht.

»O, ja, dat bedoel ik ook niet,« haastte Greta zich te zeggen, want zij dacht aan den invloed van den heer Vogelaa; »maar, zie je, ik ben toch geen kind meer, en ik moet nu zelf weten, wat mij past.«

»Ik begrijp niet, dat je Greta nu ook nog in huis neemt! Je weet, dat de zaak achteruit gaat, en dat ik beginnen moet met je minder huishoudgeld te geven!»

»Juist daarom doe ik het! Pleuntje moet weg, omdat ze mij te veel kost; nu wou ik Greta niet vragen in haar plaats hier te komen, want daardoor zou ze zich stellig beleedigd achten, en bovendien zou ik haar dan toch ook moeten betalen, maar nu heb ik haar in den val gelokt door die cursus. Als ze komt, vertel ik haar, dat ik nog geen ander meisje heb kunnen vinden. Natuurlijk laat ze mij dan niet al het werk alleen doen; en na een poosje stel ik haar voor, het zóó maar te laten blijven, omdat het gezelliger is en vrijer zonder vreemde in huis. Desnoods beloof ik haar wat; ze is lichtgeloovig en gemakkelijk tevreden gesteld.«

»Slim bedacht, dat moet ik zeggen! Toch vrees ik, dat het niet lang duren zal; ze heeft haar dienst opgezegd, om in 't hoedenvak opgeleid te worden, dus zou ze wel dwaas zijn, als ze hier voor meid bleef spelen zonder verdienste.«

»In elk geval moet ze een jaar blijven, als ze leeren wil, wat ze noodig heeft om tegen behoorlijk loon op een atelier geplaatst te worden; zoodoende haal ik toch honderd gulden uit.«

»En moet die cursus niet betaald worden?»

»Eén gulden per maand voor drie lessen in de week! Daarvoor haal ik een godspenning en een nieuwjaarsfooit!»

»Hm... Wanneer komt ze?»

»Overmorgen, omstreeks drie uur.«

»Ga je haar van den trein halen?»

hebben onder de dakpannen te slapen — dan neem ik een dagmeisje of een werkster.«

»'t Is wel jammer! Nu bent u door mij in ongelegenheid gebracht!»

»O, kind, dat is niemendal! Je bent een wees; en als ik je niet wat vooruithielp, wie zou het dan doen!»

»Zeg u dat wel! Niet iedereen zou er voor te vinden zijn een nichtje zoo maar in huis te nemen een jaar lang, en nog geld uit te geven bovendien, om haar wat te laten leeren,« zei Greta, die haar tante's bedoeling nog niet doorzag en alles voor goede munt aannam.

Een uur later lag zij heerlijk te rusten op haar eigen bed in het zonnig vertrekje, dat haar toegewezen was, en een gevoel van dankbaarheid doorstroomde haar opnieuw. »Heerlijk toch, als je nog familie hebt!»

»Kan ik u wat helpen, Tante?» vroeg ze na 't ontbijt den volgenden morgen.

»Och, kind, blijf maar zitten, ik zal 't wel alléén doen.«

»Weineen, Tante!« zei Greta, opspringend, »dat zou wat moois wezen! — Afwasschen en de huiskamer in orde maken, dat is zeker het eerste?»

»Ja; — de vaten van gisteren staan er ook nog, en er is een heele partij te strijken! Dat zou nu alles best klaar komen, als ik maar niet een schoolpakje van Corrie moest afmaken; ze krijgt het te koud in de zomerjurk; en een stapel kousen ligt er ook nog.«

»Ga u dan maar naaien en stoppen, dan zal ik dat werk wel doen; 'k vind het prettig, u van dienst te kunnen zijn!»

»Nu, als je wilt, heel graag!»

Zoo ging het dien eersten dag; op den tweeden deed Greta vanzelf wat voor de hand kwam, en dat was niet weinig! En na eenige weken was het al gewoonte geworden, dat zij al het werk deed en tante alleen zorgde voor het eten en wat er te naaien of te stoppen was. Dikwijls gevoelde zij zich 's avonds zóó moe, dat ze blij was onder de les te kunnen uitrusten. Dan was het of er een menigte hamertjes klopten door haar geheele lichaam

en zij voelde zich weinig opgewekt, om met vlugge hand het werk te doen, dat haar opgegeven werd. Soms kwam er heel eventjes een zweem van twijfel in haar op, of de vriendelijkheid van haar tante wel inderdaad zoo belangeloos was geweest als zij zich had voorgesteld. Maar, neen, Pleun zou immers gebleven zijn, als ze maar dat kamertje had mogen houden, en dat er nu geen ander meisje kwam opdagen.... ja, wie kon het helpen?

Maanden gingen er voorbij; er kwam geen verandering. »Kunt u nog niet eens een advertentie laten plaatsen, Tante?« vroeg Greta op zekeren keer, toen zij zich erg moe gevoelde; »er zullen toch wel buitenmeisjes zijn, die nog liever bij burgermensen willen dienen dan bij rijkelui; vooral om pas te beginnen.«

»Denk je dat ik een jong ding hebben wil, om mijn tijd te verknoeien met haar alles te leeren?«

»Er zijn er toch wel, die thuis al veel geleerd hebben; en anders kan ik haar toch alles zeggen.«

»Begint het werken je te vervelen?« vroeg tante scherp, zoodat Greta wel wat verbaasd opkeek.

»Vervelen,« zei ze, »och, ik heb dat ruwe werk nooit prettig gevonden, en... ik heb hier eigenlijk nog meer te doen dan in mijn dienst.«

Het woord was er uit en tante keek boos.

»Wel,« zei ze, »niemand dwingt je! Als je liever weg wilt, ga dan gerust!«

»Als je weg wilt.« — Ja, eigenlijk wel, want nooit had ze rust en nu miste zij haar loon nog bovendien! En tante was ook niet meer zoo vriendelijk als de eerste dagen. Maar wat dan? Weer gaan dienen, dat was het eenige. En wat zouden de meisjes van de cursus wel zeggen, als ze haar in een dienstjapon zagen loopen? Niet één zou meer omgang met haar willen hebben, en met den nek zou ze worden aangezien! Neen, dat nooit! Een dametje was ze eenmaal geworden en dat wou ze blijven! Wat ze in huis deed bij haar tante, wist niemand, en ze zorgde wel, dat ramen wasschen en straat schrobben nooit overdag, maar altijd 's avonds na tien uur gebeurde, als er bijna

Hooger op

4

»Moet u haar spreken?« was de wedervraag, vergezeld door een wantrouwend blik.

»Ik zou tenminste heel graag een onderhoud met haar willen hebben; is ze thuis?«

»Thuis wel; maar ze is druk bezig,« klonk het onwillig; »uw bezoek komt wel wat ongelegen.«

»O, dat is niet erg; ik ben hier toch een paar dagen gelogeed; — zoudt u mij dan willen zeggen, wanneer het beter gelegen komt?«

»Morgen of overmorgen, na vier uur,« was het antwoord.

»Is zij dan den heelen avond thuis?«

»Tot halfacht tenminste.«

»Dank u; dan hoop ik morgenavond om zes uur te komen.«

»Kan ik zeggen, wie er geweest is?« hernam juffrouw Rolvink, nieuwsgierig, wie er zooveel belang stelde in Greta.

»Ik ben de directeur van het weeshuis, waar zij eenige jaren heeft doorgebracht.«

»Mijnheer Vogelaar?« vroeg zij, niet zonder een zweem van ontfelstentis, want de jonge heer behoorde tot de beste klanten van haar man.

»Juist, — wilt u het haar zeggen?«

»Zeker, mijnheer!« antwoordde zij nu heel beleefd; en de bezoeker vertrok.

»Ik dacht, dat je met het weeshuis niemandal meer te maken had!« sprak juffrouw Rolvink, na de boodschap aan Greta te hebben overgebracht. »Je bent toch meerderjarig?«

»Jazeker; ze hebben ook niets meer over mij te zeggen, maar mijnheer Vogelaar zal eens willen weten hoe het mij gaat.«

»Nu, dan kun je eens terdege je hart luchten!« klonk het spijtig.

»Och, wat zou me dat helpen!« antwoordde het meisje met een onverschillig schouderophalen; »hij kan er toch niets meer aan veranderen! Als hij wat eerder gekomen was, dan misschien wel.«

niemand meer voorbijkwam. Uitgaan kon ze, net wanneer ze verkoos, en in de mooie kamer van tante mocht ze haar vriendinnen ontvangen; en als ze ging dienen? Dan konden ze in de keuken komen of in de gang blijven staan. Ze zouden haar feestelijk bedanken; en bovendien, wat zou ze zich schamen! — Dan maar liever werken zonder klagen; geduld hebben tot er een jaar voorbij was.

»Nu, wat wil je? Weggaan?« klonk de ietwat spottende vraag van haar tante, toen ze bleef zwijgen; »zeg het maar, dan schrijf ik aan Pleuntje; ze wil graag terugkomen, als zij het kamertje krijgen kan.«

»Laat u mij dan maar op zolder slapen,« stelde Greta voor, als laatste poging om verandering te brengen in den toestand.

»Neen, dat laat mijn fatsoen niet toe!« was het bitse antwoord.

Hiermee was de zaak afgedaan. Juffrouw Rolvink wist wel, dat ze haar nichtje dwingen kon! En Greta werkte, werkte om hooger op te komen, maar al dichter en dichter kwam ze bij het diepe, donkere graf; zij volgde het dwaallichtje, dat haar lokte, en, zoo de Heer het niet had verhoed, dan zou ze terecht gekomen zijn in de eeuwige duisternis.

V.

HAAR DOEL BEREIKT?

»Ben ik hier terecht bij juffrouw Rolvink?« De heer, die dit vroeg, was dezelfde, dien wij eens bij mevrouw Abberdink ontmoet hebben.

»Jawel, mijnheer,« was het antwoord, »ik ben het zelf.«

»En u hebt een nichtje bij u inwonen, dat Greta heet, als ik vragen mag?«

Intusschen zag Greta vreeselijk tegen de ontmoeting op, en den heelen volgende dag was zij opvallend verstrooid en zenuwachtig; ze deed haar werk gedachteloos, zoodat ze telkens iets vergat; ze brak een kopje, stootte een melkkan om en schonk de koffie over het tafellaken, zoodat haar tante buiten zichzelf was van boosheid.

»Ik zie wel, dat het je niet meer schelen kan!« zei ze vinnig; »je hebt je tante niet meer noodig; maar ik zal het onthouden, hoor! — Als je later weer mijn hulp mocht behoeven, dan ben ik niet meer te spreken voor je!«

»Liever ging ik bedelen bij vreemden dan ooit uw hulp in te roepen!« antwoordde Greta met vlammen den blik; »had ik geweten, wat uw bedoeling was, dan zou ik nooit hier gekomen zijn! Dat heette een wees voorthelpen, maar 't was puur eigenbelang!«

Juffrouw Rolvink beet zich op de lippen; maar zij hield zich goed. »k Zou wel eens willen weten, hoe je ooit iets weer van het hoedenvak had kunnen leeren zonder mij!« sprak zij uitdagend.

»Met hard werken overdag, zooals hier, had ik even goed bij een ander zoo ver kunnen komen. Toen ik bij mevrouw Abberdink was, mocht ik dikwijls genoeg drie avonden in de week uitgaan, en hier in Rotterdam zou er ook wel zoo'n vriendelijke dame te vinden zijn geweest als zij! Had ik uw bedoeling eerder doorzien, dan zou ik er met mijnheer Vogelaar over gesproken hebben; hij heeft hier familie en kennissen genoeg!«

»Alsof het dienen je niet ellen lang de keel uithing! Je was er veel te trotsch voor, dat zeg ik je!«

Zij had gekaatst en den bal teruggekreken! Met een gezicht hoogrood van boosheid en ergernis liep zij de kamer uit, en naar haar eigen vertrekje. Daar sloot zij de deur en barstte in tranen uit; zij gevoelde zich diep ongelukkig. Het arme verdwaalde lam was midden tusschen de doornen terechtgekomen; maar het rukte zich los en vluchtte verder; en de Goede Herder ging het weer na!

»Wat ben ik toch dwaas!« riep zij uit; »waarom zou ik er mij nog iets van aantrekken! Nog drie weken, dan

„Wel, meisje, wat stond ik er van te kijken, dat je zoo op eens naar Rotterdam getrokken waart!” blz. 53

is 't afgelopen! — Twintig gulden in de maand, behalve den kost, ik zeg dat het mooi is om mee te beginnen! En waarschijnlijk heel gauw opslag! Natuurlijk zal ik zuinig zijn en dadelijk gaan sparen. Het eerste jaar honderd, het volgende misschien tweehonderd... wel, binnen drie of vier jaren kan ik zoodoende vijfhonderd gulden bij elkaar hebben en een zaakje overnemen of beginnen! Dan heb ik niemand meer naar de oogen te zien!»

Het gevoel van ellende was verdwenen; haar oog schitterde van blijde verwachting, en trotsch hief zij het hoofd omhoog. Arm kind, het was een luchtspiegeling, die zij zag; een zinsbegoocheling! Snel greep zij een handdoek, wiesch zorgvuldig het betraand gelaat en bette herhaaldelijk de roodgeschreide oogen met frisch water, tot ze er weer »gewoon« uitzag; maakte het haar nog wat in orde en trok een gebloemd japonnetje aan, met fluweel afgezet; deed een kanten kraagje om, en keek vol welgevallen in haar spiegelkje.

»Mijnheer Vogelaar zal zoomin het weesmeisje als het dienstmeisje in mij herkennen,« zei ze zacht, met een glimlach van voldoening.

Daarop ging zij weer naar beneden, nam een boek en ging zitten lezen, totdat mijnheer Vogelaar kwam. Daar trad de vriendelijke oude heer binnen. Zij zag toen weer bleek, tot neus en lippen toe, met een vuurrood plekje op elke wang; en haar oog stond mat, want de opwinding was voorbij, en zij gevoelde zich doodelijk vermoeid.

»Wel, Greta, kind, hoe gaat het je?« sprak de heer Vogelaar op zijn gewonen, hartelijken toon; en een trek van groote bezorgdheid deed voor een oogenblik den glimlach verdwijnen, die hem bijna altijd om de lippen speelde; »ben je moe?«

»Ja, mijnheer, wel een beetje; — ga u zitten!« Haastig schoof zij een leunstoel naderbij.

Nu viel zijn blik op haar kleeding, en iets van afkeuring en misnoegen werd merkbaar in den blik, waarmee hij haar beschouwde.

»Wel, meisje, wat stond ik er van te kijken, dat je zoo

opeens naar Rotterdam getrokken waart! — In Maart ontving ik je brief en in November was je al gegaan!»

Greta kleurde; zij voelde het onuitgesproken verwijt.

»Ja, mijnheer,« zoo trachtte zij zich te verontschuldigen, »ik kreeg het ook dadelijk zoo druk hier; ik meende, dat ik overvloed van tijd zou hebben om te schrijven, maar mijn tante zat juist zonder dienstbode, en ik kon dus niet anders doen dan meehelpen in 't huishouden; en 's avonds heb ik les, weet u.«

»Ja, ja, en zoo moest de oude man er maar bij inschieten, hè? — Nu, ik zou stellig al veel eerder hier gekomen zijn, als ik niet juist ziek geworden was. Drie maanden heb ik mij van alle werkzaamheden moeten onthouden, en 't is nu voor 't eerst sedert Maart, dat ik weer eens uit de stad gegaan ben. — Zeg eens, hoe dikwijls ben je al in de kerk geweest, sedert je hier gekomen zijt?«

Zij sloeg de oogen neer en antwoordde bedremmeld:

»Ja, ziet u, mijn Oom en Tante gaan ook nooit.«

»Dat heb ik, tot mijn leedwezen, van den weesvader vernomen, maar je wordt toch niet verhinderd alléén te gaan, wel?«

»Verhinderd, neen, maar ze zouden het zoo gek vinden!«

»Is dat alles?« Hij keek haar onderzoekend aan.

»Nu, eigenlijk heb ik er zelf ook niet veel lust in! 't Is zoo vervelend die lange preeken aan te hooren, en wat heb ik er aan!«

»Dan lees je zeker thuis in den Bijbel?«

»Ik kan dat Boek niet begrijpen, en 't is zoo saai!« Uitdagend keek ze hem aan; ze had haar verlegenheid afgeschud en ze was besloten zich te wagen in 't gevreesde strijdperk.

»Luister, Greta, ik zal je eens wat zeggen,« hernam hij met zachten ernst, zonder een zweem van misnoegen te toonen, »als een kind levenslustig en flink gezond is, dan lust het graag een dikke boterham; het zet er met smaak de tanden in en vraagt al gauw naar meer; maar nu wordt het ziek; wat zegt het dan? »O, neen, ik geen brood! ik kan het niet naar binnen krijgen! Hè, hoe

kan broer zoo smakelijk die dikke sneden brood opeten! Ik griezelen tegen!« — Hoe komt dat? Is het brood niet smakelijk en goed? Krijgt dat andere kind te veel? Wij weten het wel beter. Het is daar van binnen niet goed bij het kind, dat tegenzin toont. En zoo, mijn beste Greta, is het ook met jou: Het Woord van God, het Brood des levens, is niet ongenietbaar, maar het is van binnen bij jou niet in orde! Je hebt er een afkeer van, omdat je in geestelijken zin krank zijt; en in de eerste plaats heb je noodig tot den grooten Heelmeester, Jezus Christus, te gaan, om gezond gemaakt te worden, dan zul je gaan hongeren naar dat kostelijk voedsel voor de ziel!»

Een oogenblik zweeg hij, en keek haar vol medelijden aan. »Arm kind,« hernam hij, »wacht toch niet te lang, anders kon het wel eens te laat voor je zijn!«

Verbaasd, verschrikt keek ze hem aan: wat bedoelde hij?

»Luister, Greta,« ging hij voort, »ik zal je precies zeggen, wat ik denk: je hebt altijd een zwak gestel gehad en ik weet, dat de weesmoeder daar rekening mee gehouden heeft. Ook heb ik daarom zelf een dienst voor je uitgezocht bij een dame, die hart heeft voor haar minderen en nooit te veel van iemands krachten vergen zal; bovendien wist ik, dat je daar, evenals in het weeshuis, goed gevoed zouwt worden. Nu echter valt je voorkomen mij niet mee; ik vrees, dat je niet vrij meer zijt van de kwaal, die je moeder ten grave heeft gesleept; ernstig raad ik je aan, stel niet langer uit; rust niet, voordat je een beslist antwoord gevonden hebt op de vraag: waar zal ik de eeuwigheid doorbrengen?«

Na dit gezegd te hebben, stond hij op, gaf haar de hand en vertrok.

Met loome schreden ging Greta dien avond naar de cursus; ze kon de woorden van den directeur niet kwijt-raken, en voortdurend werd ze er, door haar groote vermoeidheid en de pijn in de zij, aan herinnerd. Als hij eens gelijk had? Maar oude menschen zagen immers alles zoo donker in! — Hij ook? Was hij niet altijd vroolijk en opgewekt? Hield hij zelfs niet van een grapje en een

schertsend woord? Bangmakerij kon het ook niet zijn; neen, daarvoor kende ze hem te goed! Wat hij haar gezegd had, geloofde hij zelf stellig en vast! — En zoo er iemand een waar christen genoemd kon worden, dan was hij het wel! Hoe lief behandelde hij de weezen! Hoe was hij steeds op hun welzijn bedacht! Ze had hetzelfde verwacht van haar tante; meer nog; die behoorde immers tot haar naaste familie; een eigen zuster van haar moeder! En toch, hoe was zij teleurgesteld! Zou tante zoo handelen, als zij een christin was? — — Vriendelijk ook van mijnheer Vogelaar, dat hij haar was komen opzoeken, waar ze toch niet meer tot de weezen van het huis behoorde! En hij kon geen bijbedoeling hebben!

»k Geloof, dat je 't heelemaal verkeerd zit te doen!« fluisterde een der meisjes op de cursus haar in, toen zij een half uurtje bezig was; »heb je soms een pretje in je hoofd?»

»Heelemaal niet!« kon ze naar waarheid antwoorden, terwijl ze verschrikt weer losstormde, wat ze in elkaar gezet had. — Weg dan toch met die vervelende gedachten! En zij haastte zich den verloren tijd weer in te halen.

Thuisgekomen liep zij regelrecht naar haar eigen kamertje, want ze had geen zin haar tante te ontmoeten of met iemand een woord te wisselen. Ook ging zij geen roman- netje meer zitten lezen, zooals anders wel eens het geval was; daarvoor had zij te veel hoofdpijn. Langzaam ont- kleedde zij zich en stapte in bed. De maan scheen helder en wierp een mat licht over al de voorwerpen om haar heen. Hoe spookachtig leek dat! Het deed haar weer denken aan den dood. — Hoe vervelend, dat een mensch zijn ge- dachten niet binden kon! Altijd draafden ze voort, voort naar die onbekende toekomst! — Huiverend kroop zij onder de dekens; was het koorts of angst, die haar rillen deed? Klappertandend deed zij de oogen dicht en trachtte stil te liggen om in te slapen; maar 't ging niet; rusteloos klopten de hamertjes maar door van binnen, en denken moest zij, altijd weer denken aan hetgeen zij vergeten

hij op en ging heen; hij had geen lust den strijd voort te zetten of getuige te zijn van een aanval, dien hij toch niet zou kunnen afweren.

»k Heb mij verslapen, Tante,« zei Greta kortaf, toen zij de kamer inkwam; »k geloof, dat ik koorts gehad heb vannacht; 't was vier uur, eer ik insliep.«

»Koorts! van boosheid misschien!« was het spottend weerwoord; »maar één ding wil ik je nu wel zeggen: als je van plan bent hier het huishouden in de war te brengen, en te blijven slapen, terwijl ik het werk doe, dan moet je maar zien, dat je ergens anders terecht komt!«

»Denk je misschien, dat ik leugens sta te verzinnen!« riep Greta uit, snel van kleur verwisselend bij die kren- kende woorden; — »liever ga ik vandaag nog weg, dan op die manier behandeld te worden door mijn eigen Tante! Ik weet de familie Vogelaar hier in de stad te wonen; daar zal ik wel te weten komen, waar ik den directeur vinden kan; en hij zal een arm weesmeisje niet aan haar lot overlaten!«

De naam Vogelaar deed juffrouw Rolvink opeens be- koelen. »k Mag er zeker geen woord van zeggen, als je een paar uur te laat opstaat en ons met het ontbijt laat wachten!« hernam zij op wat zachter toon; »je bent pre- cies als je moeder indertijd, terstond op de teenen getrapt! Ga nu maar gauw je boterham eten; dan kan de tafel algeruimd worden; — thee is er ook nog.« Nu werd ook Greta weer wat zachter gestemd, en na 't ontbijt ging zij haar gewone werk doen, zonder zich verder boos te toonen.

»Zou ik vandaag naar een dokter gaan,« zoo over- legde zij intusschen, »of niet? Misschien zal hij niet goed vinden, dat ik naar een druk atelier ga! Hij zal zeggen, dat ik veel rusten moet en vroeg naar bed gaan. In den drukken tijd is dat natuurlijk onmogelijk, en die begint juist. — Als hij eens verhinderde, dat ik er kwam! Zoo'n dokter kent zooveel menschen! Neen, hoor, ik doe het niet! Ik wil hier vandaan! En ik moet mijn brood verdienen! Dus ben ik wel genoodzaakt er heen te gaan! Dat gevoel van moeheid zal wel overgaan als ik gansche

wou! — »k Ben blij, dat ik daar ginds geen kamertje alleen heb!« zoo trachtte zij zichzelf te troosten. »t Is leuker samen te zijn en in bed nog wat te babbelen; 't zal voor mij een best middel zijn tegen die naargeestigheid! De eenzaamheid werkt te veel op mijn zenuwen! Ik ben er ook niet aan gewend. Wat een pret hadden we altijd in 't weeshuis op de slaapzaal! Die Kee v. d. Heuvel heeft wat uitgespookt! Vreemd dat ze nu... daar hadt je 't weer! Kee was vroom geworden! Waarom? Was zij nu gelukkiger dan vroeger? 't Scheen wel zoo! Tevreden was ze en rustig. Kon ik dat ook maar zijn! — 't Is niet in orde van binnen, had mijnheer Vogelaar gezegd — Kijk, daar was ze nu weer bij hetzelfde punt teruggekomen! Die waarschuwing — een kwaal — jong sterven — te laat! Weg, weg er mee! 'k Ga morgen naar een dokter! 'k Zal mij laten onderzoeken; 'k wil er alles precies van weten! Misschien is er volstrekt geen reden om ongerust te zijn!«

Eindelijk sliep zij in, tegen vier uur! En eerst om half- negen schrikte zij wakker! Uitgerust was ze niet; toch stond zij haastig op en begon zich aan te kleeden.

»t Is een kopstuk, die meid!« had juffrouw Rolvink al tegen haar man gezegd; »van gisterenavond halfacht heb ik haar niet meer onder de oogen gehad, en vanmorgen schijnt ze er voor te bedanken iets te doen! Anders staat ze om halfzeven op en nu is ze om halfnegen nog niet beneden! 't Kan haar geen zier meer schelen, nu ze toch weggaat!«

»Och, vrouw, zij doet alleen wat jij ook doen zoudt in haar geval,« was 't antwoord, schijnbaar in scherts ge- geven, maar bedoeld om in ernst opgenomen te worden. »Jij hebt toch ook alleen aan je eigen belang gedacht toen je haar in huis genomen hebt; waarom zou zij dan nu aan 't belang van een ander denken?»

»Welzeker, je moet haar nog gelijk geven!« klonk het op een toon van groote ergernis.

»Haar gelijk geven, welneen! Ik zeg alleen dat ze jou voorbeeld volgt! Als dat niet goed is, dan moet jij me maar eens zeggen, wie er schuld heeft!« Lachend stond

dagen zitten kan; en laat opblijven, nu ja, dat doe ik hier ook!«

Twintig dagen later spoorde zij naar Den Haag, stapte daar in een tram, en trad weldra een groot hoedenmagazijn binnen, waar zij terstond nieuwsgierig werd aangekeken door een zestal dametjes, achter verschillende toonbanken.

»Zou ik de directrice even kunnen spreken?« vroeg zij, op een er van toetredend.

»Mevrouw is juist uit; wie kan ik zeggen, dat er ge- weest is?»

»Juffrouw Vervoort; ik...«

»O, dan bent u de nieuwe juffrouw voor 't atelier;« dit zeggende nam de spreekster haar snel van 't hoofd tot de voeten op, en ging voort: »kom maar met mij mee; mevrouw heeft mij opgedragen u te installeren. Het is op 't oogenblik vreeselijk druk op 't atelier, en mevrouw wil graag, dat u na de koffie terstond uw plaats inneemt.« — Zoo sprekende ging zij Greta voor, een trap op, een lang portaal over, weer een trap op, waarna zij stilstielden voor een der zes deuren, die ze nu te zien kregen. »Dat is uw kamertje,« zei de winkeljuffrouw, op een er van wijzend; »uw kastje is er al heen gebracht, en uw koffer ook, naar ik meen. U hebt nog een uur tijd om uw zaakjes in orde te brengen. Om halfen zal ik u hier komen halen om u de eetkamer te wijzen en u aan de andere dames voor te stellen.«

Daarop ging zij weer naar beneden.

»De andere dames.« Wat klonk dat voornaam! Nu be- hoefden haar nichtjes in Den Haag zich niet meer voor haar te schamen! Hooger op te gaan was toch wel heerlijk!

Naar adem hijgend viel zij neer op een der stoelen in het vertrekje, dat haar wel wat klein leek voor twee per- sonen; en haar reistaschje neerzettend, drukte zij één hand tegen haar bonzend hart, en bracht de andere naar de linkerzij, terwijl een pijnlijke trek zichtbaar werd op haar doodsbalek gezicht. Niet iedereen kon er tegen zoo hoog te klimmen, en zij vooral niet!

»Maar kom, de koffer moet uitgepakt en het kastje in

orde gemaakt worden; en een uur is gauw om. — O, heerlijk, daar staat een karaf met water! Dan eerst even drinken! — Met groote teugen dronk zij een vol glas leeg; daarna nog een. — Hoe kwam ze toch zoo dorstig?

Toen begon ze; en om halfeen was ze juist klaar. »Hè,« dacht ze, »was die eerste dag maar voorbij! 't Is alles nog zoo vreemd! Wat zullen ze op mij letten, als we straks aan tafel gaan. 'k Hoop, dat ze mij niet uitlachen; dat is iets, wat ik onmogelijk verdragen kan!«

»Kom, juffrouw Greta!« zoo liet zich dezelfde stem van daarstraks hooren, nu beneden aan de trap, »'t is al een paar minuten te laat, en we moeten om één uur weer aan 't werk zijn!«

Haastig stond Greta op, keek nog even in het spiegelje, dat er hing, en daalde met kloppend hart de trap af, om met haar geleidster de kamer binnen te treden, waar de winkeljuffrouwen en de modisten, voor zoover ze inwonend waren, de maaltijden kwamen gebruiken. Vijf zaten er al om de lange, gedekte tafel, waarop brood, boter, kaas en koek een uitlokkend gezicht aanboden voor hongerige magen.

»Mag ik mejuffrouw Greta Vervoort aan de dames voorstellen,« zei de juffrouw, met wie zij binnengekomen was, waarbij ze een grappige buiging maakte en haar gezicht in een deftige plooi zette.

Al de meisjes schoten in een lach, en een, die zich gewoonlijk als woordvoerdster opwierp, antwoordde met gemaakten ernst: »Mejuffrouw Greta Vervoort — anders gezegd Grietje — maak voort — is welkom in ons midden!«

»Grietje-maak-voort!« ging het van mond tot mond onder luid gegichel, terwijl Greta, rood van ergernis, bij de deur bleef staan, als weifelde zij tusschen gaan en blijven.

Juist kwamen er nog een paar meisjes naar binnen stuiven, waarvan een, terstond begrijpend wat er aan de hand was, haar in 't voorbijgaan toefluisterde: »Trek er je niets van aan! Doe alsof je 't niet hoort! Dan is het gauw uit!«

Met een trok de andere haar op een stoel, schoof een

bordje bij en een kom koffie en zei: »Kom, doe als ik en zorg dat je maag niet leeg blijft. 't Wordt zes of misschien zeven uur, eer we weer wat krijgen!«

»Ja, Grietje-maak-voort,« klonk het nu weer, »doe je naam eer aan!«

Had ze nu maar meegelachen en de zaak licht opgenomen, dan zou ze terstond in de gunst gekomen zijn, maar de grap begon ernst te worden, toen ze met stuursch gezicht antwoordde: »'k Heb al genoeg voor vandaag!«

»Des te beter voor ons!« klonk het snibbig van een anderen kant; »'k hoop, dat je vanmiddag ook geen trek hebt, dan is er tenminste alweer één portie meer!«

Een blik vol nijd was het enige antwoord, dat zij kreeg, en Greta voelde zich diep ongelukkig. Ze was ook terstond in haar zwakste zij aangetast. Ze had er stellig op gerekend, beleeft aangesproken en behandeld te worden, zooals het onder beschaafde lieden past, en nu — een spotnaam was het eerste, en dan nog wel met dat afschuwelijke »Grietje« er bij, alsof zij uit een achterbuurtje kwam. Maar ze zou zich beklagen bij de directrice, zoodra ze haar te spreken kon krijgen! Zóó was het niet uit te houden! »'k Ben benieuwd, met wie van die schepsels ik mijn kamertje zal moeten deelen,« dacht ze, toen haar weer die hatelijke naam in de ooren klonk:

»Grietje-maak-voort

Is zóó verstoord,

Dat geen brood haar bekoort!«

Dit rijmpje veroorzaakte opnieuw een algemeen gelach, en Greta's woede steeg ten top. »'t Is tijd!« werd er geroepen, en allen stonden haastig op, om naar 't atelier of den winkel terug te keeren, en Greta volgde met loome schreden en met een leeg maag.

Nu volgden er vijf lange uren van inspanning. Hoofd en handen gloeiden en tusschenbeide had zij een gevoel of alles met haar rondraaide. Tijd voor grapjes was er nu niet, en gesproken werd er maar heel weinig, want er mocht geen oogenblik verloren gaan, en de eerste werkster

lette streng op als de directrice afwezig was. O, hoe verlangde het arme meisje naar rust! Toch moest ze nog vijf uren werken na afloop van den maaltijd! En zelfs dien korten tijd van rust, hoezeer zag zij er tegen op! Dan immers begon het onuitstaanbaar geplaag opnieuw! En niets gebruiken tot den volgende morgen toe, hoe zou haar maag dat uithouden! Wat baatte het ook, of ze één keer wegbleef uit die folterkamer; alle dagen weer kwamen die oogenblikken van kwelling terug, en een andere gelegenheid om iets te eten te krijgen was er niet!

»'k Zal me maar doof houden!« zoo besloot ze eindelijk; »dan hebben zij er tenminste geen plezier van!« 't Viel haar echter nogal mee, want bij het middagmaal was juffrouw Mijnders, de eerste werkster, tegenwoordig, en die duldde geen uitgelatenheid. Een fluisterend woord, een spottende blik, daarbij bleef het; zonder geplaagd of gehinderd te worden kon ze behoorlijk haar deel krijgen van de spijzen, die er zeer smakelijk uitzagen en goed klaargemaakt waren. Ze at niettemin opvallend weinig; veel meer behoefte had zij aan rust dan aan voedsel. »Ze voelt zich nog wat vreemd,« dacht juffrouw Mijnders, die het goed met de meisjes meende, al zag ze niets door de vingers, »morgen zal 't wel beter gaan!« Ze wist ook niet, dat Greta dien dag nog niets had gebruikt dan een beschuit, voor ze uit Rotterdam ging.

»Hoe bevalt u de nieuwiging?« vroeg haar de directrice dien avond, na afloop van het werk; »is ze bruikbaar?«

»Jawel,« was het antwoord, »maar vlug is ze niet; ze kan zoo droomerig kijken; er zit geen energie bij!«

Den volgende morgen kwam Greta veel te laat op 't atelier, en ze kreeg een duchtig standje van juffrouw Mijnders.

»Wil je wel gelooven, dat ze geen boe of ba tegen mij gezegd heeft gisteravond!« zoo vertelde fluisterend het meisje, dat met haar in hetzelfde kamertje sliep; »ze was al uitgekleeft, toen ik boven kwam, en ik zag haar nog juist in bed stappen! Maar in haar slaap heeft ze mij terdege gehinderd met haar gepraat; en ze is een paar

maal opgestaan ook! 't Is een raar wicht met heel wat verbeelding, dat zeg ik!«

»En van morgen?« vroeg degene, aan wie ze dit alles meedeelde.

»Wel, ze sliep nog, toen ik naar beneden ging; en ik had geen lust haar wakker te maken! Als ze 's avonds geen enkel woord voor mij heeft, dan bemoei ik me 's morgens niet met haar!«

»Toch flauw, dat je haar een standje hebt bezorgd!«

»Is 't waar? Kom jij ze dan morgen maar wakker roepen, hoor!«

Met een hoofd als vuur van schaamte en ergernis, hoe wel ze van dat gepraat geen woord had kunnen verstaan, boog Greta zich diep over haar werk en trachtte het zoo vlug mogelijk te doen. Arm kind! Ze had maar een paar uur geslapen! Met kloppend hoofd en brandende lippen had zij wakker gelegen, slechts af en toe even insluimerend, om dan weer met een schreeuw overeind te komen. Tweemaal was ze opgestaan om wat te bekoelen en te drinken; en eindelijk tegen zes uur was ze ingeslapen, om met grooten schrik eerst om acht uur wakker te worden, toen de bel luidde op het atelier. — Zonder ontbeten te hebben was ze er heengegaan en nu zat ze daar met een gevoel zóó ellendig, dat juffrouw Mijnders zeker medelijden met haar gekregen zou hebben, als zij 't geweten had.

»Zou ik 't zeggen?« dacht ze telkens, als 't werk bijna aan haar bevende vingers ontviel; maar die spottende blikken om haar heen! »Een voorwendsteltje, een praatje om zich te verontschuldigen voor het late binnenkomen!« zouden ze misschien meenen. En op den tweeden dag al ongesteld, — 't was geen aanbeveling ook! 't Zou wel eens haar ontslag ten gevolge kunnen hebben. Wat dan begonnen? Onderkomen vragen bij de nichtjes in Den Haag? Die hadden zich nooit met haar willen inlaten, omdat ze diende; en nu te komen als een dakloze — neen, nooit! Terugkeeren naar tante Rolvink? Nog veel minder! Zich wenden tot mijnheer Vogelaar? Maar hij zou beslist willen, dat ze weer ging dienen, als ze beter

werd. Vroeger had hij immers ook geweigerd haar op 't hoedenvak te laten blijven, en mevrouw Abberdink zou hem wel verteld hebben, hoe ze haar had gewaarschuwd! Neen, dat ging ook niet. Dan maar volhouden totdat ze er bij neerviel! — »Morgen Zondag; echt!» hoorde zij er een fluisteren. — Hoe had ze dat kunnen vergeten! Een ganschen dag uitrusten! In bed blijven, als ze wou! Heerlijk denkbeeld! Ze vatte weer moed. En ze bleef aan 't werk tot middernacht toe, want de kou was ingevallen, en iedereen wou Zondag den nieuwen winterhoed hebben.

Eindelijk was 't oogenblik gekomen, dat ze haar kloppend hoofd zou kunnen neerleggen, om uit te rusten tot . . O, bittere teleurstelling! Wat hoorde zij juffrouw Mijnders daar zeggen? »De inwonende meisjes moeten morgen tot twaalf uur werken; er is niets aan te doen, we zouden er klanten door verliezen als die hoeden bleven liggen.«

Geen gemopper hielp; ze wisten 't wel, de regel was: onvoorwaardelijk doen, wat er gezegd werd, of onmiddellijk ontslag. — Niet uitslapen dus, maar op tijd in 't atelier verschijnen! En waarom alleen de inwonende meisjes? Dit kwam zij eerst later te weten: omdat de zaak 's Zondags gesloten was, en niemand weten mocht, dat er toch gewerkt werd.

Greta besloot het uiterste te wagen. Ze bleef een oogenblik dralen tot de andere meisjes weg waren en op juffrouw Mijnders toetreden, zei ze aarzelend: »Juffrouw, zoudt u mij voor dezen keer willen vrijstellen van morgen op 't atelier te komen?« Een trek van ongeduld verscheen op 't gelaat van de aangesprokene, die den mond al opende tot een weigering, maar Greta deed of ze 't niet bemerkte, en vervolgde snel: »Ik heb mij den ganschen dag al ziek gevoeld; daarom kwam ik ook vanmorgen later binnen; misschien zal 't Maandag beter zijn, als ik morgen te bed kan blijven.«

Onderzoekend en niet zonder wantrouwen keek juffrouw Mijnders haar aan. 't Was waar, het meisje zag er slecht uit! Akelig bleek en fel rood, en die oogen zoo mat, alsof ze moeite had ze open te houden, maar 't was ook

„Wat! Jij hier, Greet?” riep Kee uit, . . . blz. 65

een lange, drukke dag geweest; met een nacht slapen kan 't best weer in orde zijn.

»Laat mij je pols eens voelen,« zei ze, haar hand grijpend, »k heb veel met zieken omgegaan vroeger!« Haar stem werd zachter, haar blik milder. — »Je hebt koorts — had het maar eerder gezegd! — Wacht even, ik heb een goed middel er tegen. Hier,« ging ze voort, haar een klein fleschje in de hand duwend, »drie korrels nu dadelijk, en over een paar uur nog drie; — als je wakker bent tenminste!«

»t Zou mij erg meevallen als ik over een paar uur al sliep!« zei Greta met een flauw glimlachje; »tot morgenochtend, juffrouw?« liet ze er weifelend op volgen.

»Dan zal ik zelf komen zien, of je werken kunt!« klonk het beslist.

Kwam zij? Greta wist het niet, want na ingeslapen te zijn tegen halfdrie, werd ze eerst wakker om elf uur en bleef toen liggen, daar het toch te laat was om naar 't atelier te gaan; ook zag ze juffrouw Mijnders niet vóór den volgenden morgen, toen ze zich weer aan haar werk begaf.

VI.

VURIGE KOLEN.

Kee v. d. Heuvel kwam een hoed terugbrengen, waaraan iets veranderd moest worden; Greta had dien opgemaakt, dus werd zij naar beneden geroepen om de boodschap aan te nemen.

»Wat! Jij hier, Greet?« riep Kee uit, zoodra ze haar zag; »wel, heb ik van m'n leven, ik dacht, dat je nog goed en wel in Rotterdam waart bij je Tante! — En ik

Hooger op

5

heb nooit je adres ontvangen,« ging zij voort, terwijl Greta, sprakeloos van schrik, geen woord wist te zeggen; »k zou je anders vast eens geschreven hebben!«

De winkeljuffrouwen stootten elkander aan, en keken, spotachtig lachend, van de een naar de ander. Een kluchtig contrast: dat opgeschikte juffertje, tenger en bleek, met iets in haar houding, dat meer aan bevelen dan aan gehoorzamen deed denken, en dat stevige, blozende dienstmeisje met haar eenvoudig, nuchter voorkomen, in haar katoenen japonnetje met wit schort, en het haar gewoon glad gekamd. Greta beet zich op de lippen van ergernis en koel zei ze: »Moet je mij spreken, gauw dan; ik heb geen tijd!«

»Maar, Greta, heb je dan geen enkel vriendelijk woord meer voor je weeszusje?« zei Kee zacht met een blik, waarin wel iets van verwijt te lezen stond, »en we hebben elkander in zoo langen tijd niet gezien!«

»Zie je dan niet, hoe ze ons aankijken!« bitste Greta haar toe; »zeg dan toch, wat je komt doen, dan ga ik weer naar boven!«

Nu gaf Kee het op; groote teleurstelling en droefheid teekenden zich af op haar goedig gezicht, en met haperende stem zei ze, wat er aan den hoed veranderd moest worden. Haastig nam Greta dien van haar over, waarna ze met een koel knikje zich van haar afwendde en den winkel verliet.

Ook Kee keerde zich om en ging langzaam naar de straatdeur, doch een der winkeljuffrouwen trad haar snel in den weg.

»Is juffrouw Vervoort familie van je?« vroeg zij nieuwsgierig.

»Neen,« antwoordde Kee kortaf, »we zijn samen in het weeshuis geweest.«

»O, zoo!« klonk het op gerekten toon. 't Viel die juffrouw tegen, dat er niets anders achter stak. Samen in 't weeshuis geweest, dan was het immers niets bijzonders, dat de een modiste en de ander dienstmeisje was geworden, en ze elkaar toch gemeenzaam toespraken!

»Flauw van Greta, dat ze 't meisje zoo koel heeft af-

gescheept! «Wat een dwaas wicht, zoo uit de hoogte op een ander neer te zien, alleen omdat ze wat beter in de maatschappij vooruit gekomen is, bah!» zoo werd er nu gezegd.

Het zaakje werd daarom toch in al z'n kleuren verteld, toen 't etensuur gekomen was; en ze waren 't er allen over eens, dat Greta een bespottelijk verwaand schepseltje was. Ook besloten ze haar met het geval te plagen, zonder te laten blijken, dat ze wisten welke verhouding er bestond tusschen haar en Kee v. d. Heuvel. Opzettelijk in haar tegenwoordigheid werd er dus over gesproken; fluisterend, maar zóó, dat ze 't best verstaan kon. »Een dienstmeisje?« vroeg er een, met een blik in de richting van Greta. »Jazeker! En ze zei heel familiaar »Griet«! Misschien heeft ze ook wel gediend!» zei spottend een ander; en Greta kleurde tot achter de ooren. »Best mogelijk! Weet je, wat ik denk? Dat ze in één dienst geweest zijn; die andere werkmeid, en zij.... »keukenprinses!» viel er een in de rede.

»Ja, ja, en de prinses was veel te voornaam om zich neer te buigen tot een gewoon werkmeisje!» Algemeen gelach; en Greta had groote moeite om niets te laten blijken van haar ergernis over dat gepraat, terwijl haar woede tegen Kee ten toppunt steeg.

Dat boosmaken en dat opkroppen werkte slecht op haar gezondheid, en het hield haar nog meer dan anders den slaap uit de oogen.

Zoo zat zij, een paar dagen na dat ongewenscht bezoek, met kloppend hoofd en trillende vingers, zoo hard zij kon te werken aan een lichtgrijzen vilten hoed, die met prachtige witte krulveeren opgemaakt moest worden. Plotseling gaven al de meisjes, die het zagen, een luiden gil van ontzetting. Vilt en veeren werden rood gekleurd door een golf bloed, die uit Greta's mond te voorschijn kwam; haar gezicht werd blauw en haar oogen puilden uit van angst of benauwdheid. »Gauw, een dokter!» riep juffrouw Mijnders, haastig opstaande om haar te steunen, en twee, drie meisjes snelden tegelijk heen om er een te halen. »Haal wat lau-

»Wat dan?» vroeg Mina verschrikt.

»Het betreft een ouwe kennis van ons; Greta Vervoort.«

»Wel? Heb je eindelijk een brief van haar gekregen?»

»Neen; ze is niet meer in Rotterdam.«

»Waar dan?»

»Hier in 't ziekenhuis; ze heeft bloed opgegeven, en de dokter zegt, dat de longen niet in orde zijn.«

»Hoe weet je dat?»

»Gisteravond op de naaikrans heeft mevrouw Abberdink het mij verteld; ze was een zieke gaan bezoeken en in diezelfde zaal lag Greta. Werken voor haar brood zal ze nooit meer kunnen doen; »een gemakkelijk leventje moet zij hebben ergens buiten,« had de dokter tegen mevrouw gezegd.«

»Nu, ze heeft altijd gepocht op haar gegoede familie,« zei Mina ietwat scherp; »die zal er dan wel voor zorgen.«

»Neen; mevrouw Abberdink heeft er al werk van gemaakt, maar de familie is er niet voor te spreken; niemand heeft gelegenheid haar in huis te nemen, en geld er voor afstaan, dat konden ze niet, naar ze voorgaven. De diaconie of de algemeene liefdadigheid moest er dan maar voor zorgen. — Ik denk er over, naar mijnheer Vogelaar te gaan; misschien zal hij er raad op weten, wat geld bij elkaar te krijgen, om haar een plaatsje te bezorgen bij christelijke menschen; dat is toch heel wat beter ook dan bij die ongeloofvige familie; ze zijn allemaal midden in de wereld; wat voor troost zouden ze die arme Greta kunnen geven, als ze ging sterven!»

»Hoe komt het toch, dat ze hier in 't ziekenhuis ligt? Was ze dan niet meer in Rotterdam, toen ze ziek werd?»

»Neen; ik zag haar onlangs in een hoedenwinkel, ergens in de Pooten; daar was ze zeker in betrekking.«

»Vind je 't aardig, dat ze ons nooit eens een enkel woordje geschreven heeft?»

»Aardig — neen — maar ik had nooit veel anders van haar verwacht; 't was bij haar altijd: uit het oog, uit het hart, en bovendien — jij en ik vielen niet in haar smaak!»

»Waarom maak je dan zooveel drukte om haar goed be-

water met zout!» beval zij aan een ander, en zoodra haar dit gebracht was, goot zij er Greta een paar lepels van in.

»Dat meisje moet volkomen rust hebben!» beval de dokter, die enkele minuten later verscheen; »wilt u dat ik order geef om haar in 't ziekenhuis op te nemen?»

»Heel graag,« zei de directrice, nu ook tegenwoordig, »wij hebben hier niemand om haar te verplegen, en haar familie woont in Rotterdam.«

»Heb je 't al gehoord van vrouw Van Putten?» vroeg Mina, toen ze een week later even bij Kee aanliep. »Nee, wat dan?» was de wedervraag.

»Wel, ze gaat over een paar weken naar Ede om er te blijven; ze had daar een tante wonen, die er nogal warmpjes inzate, en haar af en toe wel eens een sommetje stuurde voor nieuwe kleeren en zoo meer. Nu is dat mensch plotseling gestorven en vrouw Van Putten is haar erfgename. Ze gaat nu wonen in het huisje, dat haar eigendom geworden is, en ze heeft tien gulden in de week te verteren! Je begrijpt, dat de goeie ziel zich zoo rijk voelt als de koningin! — »Wel, wel,« zei ze gisteravond, toen ze voor 't laatst m'n wasgoed thuisbracht, »wel, wel, wat heb ik er dikwijls over getobd, hoe ik op m'n ouden dag dat wasschen zou volhouden! Want m'n kinderen mogen al blij wezen, als ze zelf hun stukje brood kunnen verdienen; en daar kan ik me opeens de handen in den schoot leggen, en als een dame van m'n eigen geld gaan zitten leven! Zoo zie je alweer, dat de Heere God wel zorgt voor een arme weduwe!»

»Zei ze dat?»

»Ja, en ze heeft gevraagd of jij en ik samen of een voor een, zonder mankeeren een paar daagjes bij haar komen logeeren, als we vrij hebben. Ik heb er wel zin in! 'k Ge-loof vast, dat ze een echte christin is, al weet ze er niet veel over te praten! Denk je 't ook niet?»

»Zeker! Ze gelooft zoo eenvoudig als een kind! — Wat ben ik blij, dat ze nu zoo'n rustig leventje krijgt! — Maar ik heb je ook wat te vertellen! Iets, dat heel naar is.«

zorgd te krijgen? Ze zal er je niet eens dankbaar voor zijn en 't is misschien nog kwalijk nemen op den koop toe!»

»Waarom? Wel, ik zou willen vragen: waarom heeft de Heer zooveel gedaan, om ons een plaats in zijn heerlijk Huis te bezorgen? En waren wij dankbaar, toen 't ons gezegd werd, of stonden we Hem nog tegen in Zijn liefde?»

Mina keek beschaamd. »Ik dacht er alweer niet aan,« zei ze; »goed, dat ik jou heb om er mij telkens aan te herinneren!»

»En dat de Heer weer anderen gebruikt, om het mij in de gedachte te brengen! We hebben allen elkander noodig; de een krijgt vandaag een steen voor zijn voeten, waarover hij struikelen kan, de ander morgen; we moeten maar goed uitkijken voor elkander, en er gauw bij wezen om te steunen, wanneer er een den voet verkeerd gaat zetten! Dat zul je ook wel doen, als ik gevaar loop, niet? Maar zeg eens, ga je Zondagmiddag mee om haar te bezoeken?»

»Jazeker, kom je mij dan om drie uur afhalen?» »Goed.«

»Zeg Kee, weet je wat ik bedacht heb?» zei Mina, toen ze zich op weg bevonden naar 't ziekenhuis; »we zouden aan al de meisjes van de naaikrans kunnen vragen, of ze wekelijks iets willen afstaan, om Greta een goed tehuis te bezorgen. Ze kennen haar niet, maar voor een meisje, dat wegens ziekte niet werken kan en geen ouders heeft om voor haar te zorgen, zullen ze waarschijnlijk wel wat over hebben, denk je niet? En zoodoende zou er al een aardig sommetje bij elkaar kunnen komen! Dertig meisjes zijn er, en ze hebben allen een behoorlijk loon; als ze nu elk eens drie of vier stuivers per week wilden geven, dat zou vijf of zes gulden bij elkaar zijn. Daarmee zouden we misschien al klaar komen!»

»Daar zeg je zoo wat! We moesten er vandaag maar dadelijk over gaan spreken met mevrouw Abberdink; vindt zij 't ook goed, dan doen wij het! En laten we dan meteen naar mijnheer Vogelaar gaan; hij kan ons in elk geval raad geven en weet misschien wel menschen ergens buiten, bij wie ze een goed tehuis zou kunnen hebben!»

»Hoe zou je denken over vrouw Van Putten, nu ze toch een eigen huisje krijgt en buiten gaat wonen? Greta zou het stellig goed bij haar hebben; me dunkt, als een moeder zou ze voor haar zorgen!»

Kee glimlachte even; ze dacht aan Greta's afkeer van waschvrouwen. »t Kon raar loopen in de wereld! Zou ze nu werkelijk nog bij een wasvrouw in huis komen en wel bij dezelfde, die ze nauwelijks te woord had willen staan? Maar zoover was 't nog niet!

»Nu, hoe denk je daarover?»

»Ik denk dat we niets kunnen besluiten zonder geld en zonder Greta's goedvinden,« lachte Kee. Daarop traden zij het ziekenhuis binnen.

Intusschen lag Greta lusteloos rond te kijken. Deze en gene kreeg bezoek; voor haar kwam er natuurlijk niemand, evenmin als de vorige dagen! Wel doorstroomde haar even een gevoel van dankbaarheid, dat ze daar zoo rustig mocht blijven liggen, en dat ze nu door niemand geplaagd werd, maar dan weer kwelde haar de gedachte aan de toekomst. Waar zou zij heen, als ze het ziekenhuis verlaten moest? Waarschijnlijk zou de directrice het niet weer met haar wagen, en bovendien, zij gevoelde het nu wel, dat gejaagde werken en dat late opblijven kon ze op den duur niet volhouden. Een gemakkelijke dienst zou het eenige zijn, wat er overbleef; of kinderjuffrouw misschien? Maar dat was ook vermoedend! Ze wist het wel van vroeger in 't weeshuis, hoe lastig en veeleischend kinderen konden zijn; en als 't kleintjes waren, moest ze er 's nachts ook nog mee optrekken! — Wat was mevrouw Abberdink lief tegen haar geweest! Ze had het eigenlijk niet aan haar verdiend! — Ze dacht weer aan het rustige leven daar, het geregelde werk, de vriendelijke behandeling. — Zou het toch niet beter zijn geweest, dat ze er maar gebleven was? Misschien zou ze dan niet eens ziek geworden zijn, en anders — mevrouw Abberdink was er de persoon niet naar om haar ziek weg te zenden en aan haar lot over te laten. Nu zelfs had ze haar zooveel belangstelling getoond! Echte christenen waren toch wel beter dan menschen

Het bloedopgeven had zich herhaald en er werden voor- eerst geen bezoekers meer bij haar toegelaten. Intusschen hadden Kee en Mina aan haar plan gevolg gegeven, en de uitslag was, dat ze, voor een heel jaar, rekenen konden op zes gulden per week, waaronder ook een bijdrage van mevrouw Abberdink, die de zaak ten volle had goedgekeurd. Ook hadden zij gesproken met vrouw Van Putten, die zich volmondig bereid verklaard had, het zieke meisje in huis te nemen en haar moederlijk te verzorgen, waarvoor ze niet meer dan vier gulden vergoeding wilde hebben; het overige kon besteed worden voor melk en eieren, of wat ze meer nodig mocht hebben. Nu bleef er dus niets anders over, dan er met Greta zelf over te spreken, maar zij mocht niet weten, van wie de zaak uitgegaan was, en evenmin op welke wijze het geld bij elkaar kwam; dit was de uitdrukkelijke wens van Kee, die het ook beter vond, dat vrouw Van Putten voorloopig niet genoemd zou worden. Was ze daar eenmaal, dan zou ze haar tegenzin wel spoedig overwinnen, als ze dien nog hebben mocht, maar van te voren zou het een beletsel voor haar kunnen wezen om er heen te gaan, zoo meende zij. Er waren nu zes weken verlopen sedert Greta in het ziekenhuis gekomen was. Haar plaats op het atelier was door een ander ingenomen, en haar kleine bezitting had men naar den zolder doen verhuizen, tot zij die zou laten terughalen. Ze was nu zoover hersteld, dat ze weer bezoek ontvangen en af en toe een uurtje opzitten mocht. Zoo kwam op zekeren dag ook de heer Vogelaar, die het op zich genomen had haar het plannetje voor te stellen, de zaal binnen.

»Hoe zou je 't vinden,« vroeg hij, na een praatje over dit en dat, »als je eens een poosje naar buiten komt gaan, ergens in Gelderland bijvoorbeeld?»

Verbaasd keek ze hem aan. »Hoe zou dat mogelijk zijn, mijnheer? U denkt toch niet, dat mijn familie het voor mij zou willen betalen?»

»Neen, dat weet ik wel beter! Je tante in Rotterdam is van meening, dat je het best doet met weer te gaan dienen,

zooals haar tante, die zich om God of godsdienst niet bekommerden! —

Wie kwamen daar nu binnen! Kee v. d. Heuvel en Mina v. d. Horst. Als ze haar nu maar niet zagen! — Hoe trotsch had ze Kee behandeld! Ze was toch altijd zoo'n goeie meid geweest! »k Zou nu wel in haar plaats willen zijn,« dacht ze; »wat graag! Beter een gezond dienstmeisje, dat voor zichzelf zorgen kan, dan een zwak en ziekelijk schepsel zooals ik, dat nog blij mag wezen als ze genadebrood te eten krijgt!« Vol spijt en bitterheid wendde zij het hoofd af en dook wat verder onder de dekens. Ook keek ze niet op, toen iemand zich over haar heen boog; ze zou maar net doen of ze sliep! 't Was zeker een pleegzuster, en ze wou nu haar stem niet laten hooren of haar gezicht laten zien. »Arme Greta, moeten wij je nu in een ziekenhuis terugvinden!« zoo liet, met groote hartelijkheid, een zachte stem zich hooren.

Een schok voer haar door de leden. Was het mogelijk? Kon zij gekomen zijn om haar te bezoeken? Even keek zij op, en daar blikte zij juist in het trouwhartig oog van Kee, die haar vol liefde aanzag.

Dit was haar te veel! Groote tranen rolden haar over de bleke wangen en met een gevoel van schaamte, stak zij haar snel de magere hand toe, die op het dek lag.

»Ben je dan in 't geheel niet boos op mij?« vroeg ze zacht, want met spreken moest ze nog heel voorzichtig zijn. »Stil!« fluisterde Kee haar toe. »Mina behoeft er niet van te weten.«

»Heb je 't haar niet eens verteld? o, Kee!«

Nu trad ook Mina naderbij, en zei een paar vriendelijke woorden, waarna ze even gingen zitten om nog wat te praten; maar 't mocht niet langer dan tien minuten en een pleegzuster dreutelde om haar heen, om op te letten of Greta zelf niet te veel zei.

»We komen nog eens gauw terug, als je er niet op tegen hebt,« zei Kee, toen ze weggingen.

»Je zult er mij een groot plezier mee doen! — Ik heb er je niet naar behandeld!« eindigde zij, half binnensmonds.

en als het noodig is wil zij wel een paar weken het kostgeld voor je betalen hier in het Tehuis.«

»Tante wordt bedankt; zooveel heb ik zelf nog wel!« zei Greta op een toon, die wel bewees, hoezeer zij zich gekrenkt gevoelde.

»En de nichtjes in Den Haag,« ging hij voort, »hebben aangeboden voor je kleeven te zorgen; dat is alles...«

»Dan zou ik zeker hun afgedragen japonnen mogen hebben!« zoo viel zij hem in de rede. »Laten ze die maar gerust aan een ander geven.«

»Ik wil je alleen even doen zien,« hernam hij bedaard, »dat je van de familie zoo goed als niets te verwachten hebt, en nu moet ik er nog bij zeggen, dat de dokter je ongeschikt vindt om weer in een dienst of op een atelier te gaan. Je moet een rustig, gemakkelijk leventje hebben; doch daarvoor is geld noodig in de eerste plaats.«

»Daarom juist begrijp ik niet, hoe u mij die vraag kondt doen! U denkt toch niet, dat ik zooveel heb kunnen oversparen? U weet toch zeker...«

»Ja, ik weet, dat je een jaar lang geen loon hebt gehad, en dat je ternaauwernood veertig gulden verdiend hebt in je laatste betrekking. Toch herhaal ik mijn vraag: Zou je graag naar Gelderland willen, om daar bijvoorbeeld een jaar te blijven?»

»U bedoelt dan zeker in een dienst?»

»Neen, ik bedoel als kostgangster bij een weduwe, die haar gansche leven hard heeft moeten werken, doch nu onverwachts in 't bezit gekomen is van een huisje en een kapitaalje, dat groot genoeg is, om haar een rustigen ouden dag te bezorgen. Zij heeft drie kinderen, maar voor jou wil zij een kamertje apart houden, waar je altijd heen kunt gaan, als je alleen wilt zijn. En het geld — dat wordt bijeengebracht door een paar goede kennissen van mij. Nu, hoe lijkt je dat?»

»Spreekt u werkelijk in ernst, mijnheer? Ik kan het haast niet gelooven!«

»In vollen ernst!«

»Ik heb het niet aan u verdiend,« kwam er nu haperend uit.

»Kind, spreek toch niet van »verdiend«! — God bevestigt Zijn liefde jegens ons hierin, dat Christus voor ons gestorven is, toen wij nog zondaars waren! Denk daarover eens na! — Hij wil zorgen dat je een eeuwig tehuis hebt; dat is nog wat anders dan een goed verblijf op aarde voor een kort poosje! Hij stelt enkel liefde en barmhartigheid tegenover onze afkeer en onverschilligheid. — Wil je Hem nog langer afwijzen, Greta?»

»Mijnheer, ik mag u niet langer toestaan te blijven,« zoo liet nu een der verpleegsters zich hooren; en de directeur vertrok, na een paar hartelijke woorden tot afscheid.

VII.

EEN ONVERWACHTE GEBEURTENIS.

Wij willen een klein huisje binnentreden, maar kijken eerst nog even rond. Aan de voorzijde is een mooi bloemperk; links op zij een stukje grasveld om het waschgoed op te bleeken, aan den achterkant een net onderhouden moestuintje, terwijl rechts op zij een helder geschrobd straatje naar het woonvertrek voert. Daar zit vrouw Van Putten met een bak aardappelen op haar schoot; zij rept zich om ze geschild te krijgen, want de kinderen moeten dadelijk eten als ze uit school komen, niet omdat zij zoo'n haast hebben, maar het zieke meisje moet van den trein gehaald worden, precies om twee uur. Ze moet zich daarvoor nog wat aankleeden, en natuurlijk is er na het eten weer allerlei op te ruimen. »Gestampt eten«, dat ging het best dien dag, want het kon goed bewaard worden boven op het gesloten fornuis, of in den oven; daar bleef het warm genoeg zonder aan te branden. En aardappelen apart, — het lekkere ging er af, wanneer ze bleven staan.

zou het niet doen voor een onbekende, of voor iemand die mij met den nek had aangezien! En Kee heeft het toch wel g e v o e l d toen ik mij zoo trotsch van haar afkeerde! Mina zal 't ook niet aardig gevonden hebben, dat ik haar zoo links liet liggen, en toch — werkelijk, ik begrijp het niet! — Mevrouw Abberdink had niet rechtstreeks over mij te klagen; ik deed mijn werk en was beleefd, maar heb ik ooit getracht haar belangen te bevorderen of haar wenschen te voorkomen, zooals zij dat gedaan heeft met mij, hoewel ze niets meer met mij te maken had? — Was ik fijn, zooals Kee en Mina, dan zou 't d a a r o m kunnen zijn. Maar 't heeft haar genoeg gehinderd, dat ik nooit naar de kerk ging! — 't Is vreemd! — Een roomsche zou het misschien doen om den hemel er mee te verdienen. — Zou Marie zoo gehandeld hebben als Kee? Vast niet! — Kind, wat spreek je van verdienste! — Wil je Hem nog langer tegenstaan, Greta? — Mijmerend keek zij naar buiten. In dulle vaart stoomde zij alles voorbij; zoo s c h e e n het tenminste! Voort! voort! Velden, bosschen, weiden, dorpen — — voort! Komen zag zij dat alles, en — verdwijnen! Zoo was het ook gegaan met haar luchtkasteelen, haar droombeelden over de toekomst! Weg waren ze; voorbijgevoegen! Wat zou er nu komen, als de trein stilstond, niet voor een ander maar voor haar? Als de trein stilstond — — waarom bracht ze opeens de hand aan 't hart? Waarom kromp zij ineen? — Dat hart zou ook eens stilstaan, ophouden te kloppen! Waar, o waar zou zij dan moeten uitstappen? Waar weening is en knersing der tanden? O, dat benauwde oogenblik, toen ze dacht te sterven! Was het een waarschuwing geweest om gereed te zijn? — »Ik kan niet! Ik kan niet vroom worden!« klomk het in haar binnenste met afkeer en tegenzin. — »Zeg het aan Jezus; ook dat je niet kunt!« Zóó had mevrouw Abberdink gesproken. Door angst gedreven boog zij het hoofd en haar lippen fluisterden: »Heere Jezus, ontferm U over mij! Ik kan niet, ik wil niet U dienen; ik heb er geen lust in; als ik zóó mag komen, wil U mij dan aannemen en redden voor de eeuwig-

Voor één keer om vier uur eten, dat kon ook wel, maar Greta zou stellig trek hebben als ze kwam; — drie uur in den trein gezeten, en misschien weinig gebruikt vóór ze ging! — Warm eten zou haar dan zeker het best smaken. Boerenkool met aardappelen, flink vet er door, en een stuk Geldersche worst er bij, wat kon er heerlijker zijn voor iemand, die flauw was en hongerig! — Elf uur al! gauw de aardappeltjes wasschen en in het ijzeren potje opzetten, maar eerst nog een paar flinke blokjes hout op den kolen-gloed gegooit; dat gaf een heerlijke vlam! 't Werd eigenlijk te warm in het kleine vertrekje; dan de deur maar even opengezet. — 'k Zal toch de kachel maar laten branden vanmiddag; menschen, die het aan de longen gehad hebben, zijn gewoonlijk erg kouwelijk! Zij moet tenminste maar het plaatsje daar, het dichtst bij 't fornuis hebben! — 'k Moest eigenlijk zelf ook maar wachten met eten; 't is anders zoo ongezellig, en misschien zal 't haar beter smaken, als we met ons beidjes aan tafel zitten! Zoo redeneerde vrouw Van Putten steeds bij zichzelve voort, zich haastend intusschen, om behoorlijk op tijd met alles klaar te komen.

En Greta zat in den trein; zij dacht en peinsde over het verleden en de toekomst. Hoeveel liefde had zij ondervonden; en dat juist van degenen, aan wie zij slechts onverschilligheid en erger nog had betoond! Kee en Mina waren haar trouw elke week komen bezoeken; mevrouw Abberdink was haar zelf met een rijtuig uit het ziekenhuis komen halen, waarna ze haar bij zich had gehouden, tot ze haar sterk genoeg vond, om de reis naar Ede te ondernemen; en mijnheer Vogelaar had er voor gezorgd, dat haar goed gehaald en naar het station gebracht werd. Tien gulden had zij meegekregen om er een maand lang versterkende middelen voor te koopen, en daarna zou haar weer tien gulden gezonden worden tot hetzelfde doel! De gever of geelster er van was haar onbekend gebleven; ook wist zij nog niet, wie het kostgeld voor haar betalen zou aan de weduwe, bij wie ze in huis kwam. Wat bewoog die menschen toch, zoo vriendelijk voor haar te zijn? Ik

heid! U hebt toch gezegd: Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen! O Heer, werp mij niet uit in de buitenste duisternis!«

En heeft ooit iemand hier op aarde tevergeefs den Heer aangeroepen om genade? Neen! »Wie den naam des Heeren zal aanroepen, zal behouden worden,« zoo staat er geschreven. Ook week de angst en een wonderbaar gevoel van rust kwam over haar. Toch kwam het niet in haar op te meenen, dat ze behouden was en van dat oogenblik af behoorde tot de kinderen Gods! Evenals een zuigeling was zij zich nog geheel onbewust van het leven, dat haar deel geworden was. Wel zou het openbaar worden in haar denken en handelen, want ook een pasgeboren kind, wanneer het werkelijk leeft, zal niet nalaten nu en dan de handjes en voetjes te bewegen en vooral ook te schreeuwen om voedsel! Hongeren naar Gods Woord is wel het eerste en beste levensteeken voor een kind van God. —

»Ede! Uitstappen!« riep de conducteur; en Greta haastte zich haar reiszakje en haar paraplu te grijpen, waarna zij uitstapte en onderzoekend rondkeek. De weduwe zou een gele tulp omhoog houden als herkenningsteeken en zij een blauwe hyacinth. Deze haalde zij te voorschijn uit haar taschje, waarin zij de bloem had bewaard, om ze niet kwijt te raken onderweg. — Daar kwam iemand op haar toelopen! Hè, 't was of ze dat gezicht reeds vroeger gezien had! Waar kon dat geweest zijn? In Den Haag? — »Bent u juffrouw Greta Vervoort?« vroeg vrouw Van Putten, zoodra zij de hyacinth te zien kreeg.

Greta knikte toestemmend en bleef er intusschen over nadenken, waar en bij wie ze haar vroeger ontmoet kon hebben.

»Geef u mij die paraplu dan maar en dat zakje; ik ben vrouw Van Putten.«

»Van Putten!« dacht Greta; »die naam heb ik ook meer gehoord.« — Werktuiglijk, steeds er over peinzend, gaf zij het gevraagde over en liep mee, zonder iets te zeggen, waarom de weduwe haar weifelend van terzijde aanzag en vroeg: »U zijt immers een kennis van Kee v. d. Heuvel?«

»Nu ben ik er!« riep Greta uit, zoodat vrouw Van Putten haar aankeek, alsof ze vreesde, dat het niet recht pluis was bij het meisje.

»Juist,« ging ze half binnensmonds voort, »bij Kee heb ik haar ontmoet!« Ze zag zichzelf weer in die keuken zitten, terwijl de wasvrouw binnenkwam, en met een gevoel van schaamte herinnerde zij zich haar trotsche houding. »U hebt gewasschen voor Kee, nietwaar?« vroeg ze, schijnbaar achteeloos.

»Jazeker, zoolang ze in 't Westeinde gediend heeft! — Een beste meid, die Kee! Me dunkt, ik heb u wel eens bij haar gezien,« zoo eindigde zij, met een zweem van herkenning.

Greta antwoordde niet; zij vond het onaangenaam over dat geval te praten.

»Zonderling toch,« zoo overlegde zij in stilte; »juist zij is hooger op gegaan, en ik, die haar het aanzien niet waard achtte, ik mag blij wezen, dat ze mij een plaatsje in haar woning wil inruimen!« En onwillekeurig kwam haar het tekstwoord te binnen: »Die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden!«

»Heeft Kee u gevraagd, mij in huis te nemen?« zoo hernam zij.

»Ja, wist uwes dat niet? — Zes gulden in de week kon ik er voor krijgen, zei ze, maar ik heb gezegd: Hoor eens, Kee, 't is een wees, zooals je mij vertelt, en ziekelijk is ze bovendien; ik zou me dus schamen, als ik er op verdienen wou! Was ik rijk, dan zou ik zeggen, laat ze maar komen voor niemendal, maar daarmee zou ik m'n eigen kinderen te kort doen; dat mag ook niet! — Weet je wat, zei ik, geef me vier gulden, daar kan ik ze best voor te eten geven, en wat je over hebt, laat ze daarvoor...«

»Je wilt toch niet zeggen, dat Kee voor dat geld zorgt,« zoo viel Greta haar in de rede, na tot zoover met toenemende verbazing te hebben geluisterd.

»O, lieve help, ik mocht het niet zeggen!« riep vrouw Van Putten uit; »daar heb ik nu weer m'n neus voorbijgepraat! Wel, wel, maar u wilt me wel plezier doen met

»Ik vrees, dat ik er nog in 't geheel niets van heb!« zei Greta met een zucht.

»En ik durf zeggen, dat het wel zoo is, anders zoudt u er niet zó over praten!«

»O, neen, neen! Denk het toch niet. Ik heb altijd een hekel gehad aan de vromen! Ik kon ze niet uitstaan, zelfs Kee v. d. Heuvel niet!«

Even keek de weduwe verbaasd; toen hernam zij: »Zoo is 't met mij ook geweest! Toch heb ik ze nu lief! Dat is juist het groote wonder. Eerst vijanden, dan kinderen van God!«

»Maar ik behoor niet tot Zijn kinderen! 'k Hoop wel, dat het nog eens zoo ver met mij komen zal!«

Vrouw Van Putten glimlachte en zei hartelijk: »Zondag gaan we saampjes naar de kerk, nietwaar, en u hebt er zeker niet op tegen dat ik 's morgens en 's avonds hardop voorlees uit den Bijbel? Ik kan 't niet vlug, maar dat geeft des te meer tijd om over elk woord na te denken! — Kijk, hier kunt u ons huisje al zien! 't Is klein, maar gezellig, en 't heeft achter een mooi uitzicht op een buitenweg. 's Zomers is het daar erg druk, als de rijkelui uit andere plaatsen hierheen komen; en zoo uit de verte mag ik dat geloop en gerij wel zien; hier in het dorp is het heerlijk stil; zoo heel anders dan in een groote stad als Den Haag, en ik kan de kinders altijd zonder gevaar buiten laten spelen. U zult tenminste niet veel last hebben van m'n jongens! Ze komen in huis om te eten en te slapen, maar verder zijn ze of op school of onder den blooten hemel, daar kunt u gerust op rekenen, behalve als het 's winters wat vroeg donker wordt; dan zitten we 's avonds gezellig bij elkaar en terwijl ik zit te naaien of te stoppen, doen zij een spelletje of lezen mij wat voor. — 'k Hoop, dat u gauw bij ons wennen zult!«

Zoo voortbabbelend was vrouw Van Putten haar woning al binnengetreden en Greta volgde, nieuwsgierig rondkijkend. Een bruine kast, zes geverfde stoelen, een vierkant tafeltje met een gebloemd zeiltje er over, een groote waterstoof en een hanglamp waren al de meubeltjes, die er te

Hooger op

6

er niets van te zeggen of te schrijven. — Ziet u, zij zorgt er voor, dat het geld bij mekaar komt; — u weet het nou toch! — Zal u er over zwijgen alstublieft?«

Greta knikte, doch zei niets. Schaamte en trots, dankbaarheid en ergernis streeden om den voorrang. Daar was ze dan nu gansch en al afhankelijk geworden van het miskeude dienstmeisje en de verachte wasvrouw. En in plaats haar dat eens flink te doen gevoelen, tot straf voor haar verwaandheid, trachtte zij het te verbergen en te bemantelen.

Opeens bleef haar geleidster stilstaan. »Kijk es,« zei ze, bijna eerbiedig, »dat is ons kerkje! Elken Zondag ga ik er tweemaal met m'n drie kinderen heen. 'k Zou niet graag overslaan, want we hebben een besten dominee! 't Is geen geleerdheid, die je te hooren krijgt, maar het zuivere Woord van God! En dat is verstaanbaar voor iedereen, zeg ik maar, behalve voor wijzen en verstandigen; als een vat vol is met water, dan kan er geen wijn in, wat uwes?«

»'k Begrijp u niet goed,« zei Greta aarzeland, want ze vreesde ook nog te behooren tot degenen, die het niet verstonden, al rekende zij zichzelf nu juist niet tot de wijzen en verstandigen. Eenvoudig, zooals vrouw Van Putten, was ze toch niet, naar 't haar voorkwam.

»Niet? Toch geloof ik zeker, dat je 't met mij eens bent. Ik wil zeggen, als iemand vol is van wereldsche wijsheid, dan kan de wijsheid van God er niet bij! — 'k Heb het vanmorgen nog gelezen: Zoo iemand wijs wil worden in deze wereld, die worde dwaas, opdat hij wijs worde! En zoo iets is veel gemakkelijker voor domme luidjes als ik, dan voor menschen, die het hoofd vol hebben met kennis en geleerdheid. Dat stemt uwes mij wel toe, niet?«

»Jazeker; maar ik begrijp eigenlijk niet, waarvoor dat noodig kan zijn! Me dunkt, hoe meer iemand weet, hoe beter hij de dingen begrijpen kan!«

»Begrijpen! Wel, me lieve juffer, de dingen van God kan immers niemand begrijpen! Alleen de Geest van God kan het ons doen verstaan! Dat heb ik in hetzelfde hoofdstuk gelezen; 't staat er duidelijk! Uwes hebt het toch ook niet van uzelve, wel?«

zien waren in dat vertrekje, behalve wat ouderwetsche schilderijtjes aan de wanden, een rijtje bloempotjes voor 't raam en een kanarievogeltje er tusschen, in een kooitje natuurlijk. — Een heerlijke warmte stroomde haar tegen, wat haar goed deed, want ze vond het terdege koud buiten, al was de lente reeds in 't land gekomen. Tien minuten later zat ze reeds recht op haar gemak, dicht bij 't fornuis, met een bord »gestampt eten« en een stuk worst voor zich, tegenover haar gastvrouw, die haar dringend uitnoodigde, eens flink toe te tasten. »Uwes houdt toch wel van den boerenpot?« vroeg ze.

»Dat zou 'k denken,« zei Greta. »'k Heb zoo lekker niet gegeten, sinds ik uit het weeshuis ben gegaan! Ik had trek ook! Dat is me in langen tijd niet gebeurd!«

»'t Zal door de Geldersche lucht zijn! 't Doet me echt veel plezier, dat het je zoo goed smaakt, kind!«

Greta gevoelde zich al spoedig volkomen thuis bij vrouw Van Putten, en om deze toch wat vergoeding te geven voor haar moeite en opoffering, deed zij zooveel mogelijk lichte bezigheden, zooals aardappelen schillen, kool en spek snijden, afwasschen en ook wel naaien en breien; zoodoende konden zij 's middags altijd samen gaan wandelen of ergens heengaan, waar de kinderen konden spelen of bloemen plukken. Zoo was het Juli geworden en de vreemde delingen begonnen te komen in den omtrek; heeren en dames in auto's en op fietsen of te voet, en kinderjuffrouwen of baboe's met het jonge volkje. Die drukte beviel Greta wel, die nooit in een stille omgeving geweest was, en soms naar een weinig verandering haakte.

»Nu zullen Kee en Mina ook wel eens gauw komen!« zei vrouw Van Putten; »ze hebben beloofd dadelijk te schrijven, als ze weten, wanneer ze vrij krijgen.«

Greta vond het prettig; toch zag ze wel een beetje tegen de eerste ontmoeting op, nu ze alles wist en niets zeggen mocht; en bovendien was het gevoel van schaamte tegenover Kee zeer toegenomen in den laatste tijd. Ze was gekomen tot het Licht, en daarna was ze met toenemende

ontstelt en gaan zien, dat het al heel slecht stond daarin! Als vrouw Van Putten haar kamertje had schoon-gemaakt — en dat deed ze goed in alle hoeken — dan zag Greta toch nog heel wat stofjes dwarrelen, zoodra de zon een straal naar binnen wierp, en zoo zag ze, bij de heldere stralen van de Zon der gerechtigheid heel wat onreinheid in haar binnenkamertje, waar al het vuil nog aanwezig was! Het maakte haar angstig en ze begon er zelfs aan te twifelen, of ze wel ooit tot de ware kinderen van God zou kunnen behooren. Dit had ze ook al meermalen aan Kee geschreven; doch deze, evenals vrouw Van Putten, scheen te denken, dat ze er nu eigenlijk al bij behoorde! »Ze moesten maar eens alles weten,« dacht ze soms, »en een enkelen blik kunnen slaan binnen in mijn hart, dan zouden ze wel anders praten!« Toch verlangde zij zeer naar de komst van haar beide weeszusters, en zag dagelijks naar bericht van hen uit. Eindelijk schreven zij; eerst zou Mina komen, de laatste dagen van Juli, en een week later Kee, want ze hadden niet gelijk vrij kunnen krijgen; en eigenlijk was het ook beter zoo, omdat vrouw Van Putten geen beddegoed over had nu ze Greta in huis had genomen; de meisjes zouden dus een der bedden moeten deelen met een ander. —

Op den dag en het uur door haar bepaald, gingen vrouw Van Putten en Greta naar den trein om Mina af te halen, doch wie er kwam, geen Mina. — »Ga u maar naar huis,« zei Greta, »ik zal blijven om nog een trein af te wachten.« En vrouw Van Putten ging, want de kinderen kwamen thuis en zouden haar gaan zoeken.

Doch ook Greta wachtte tevergeefs. »Er is zeker wat bizonders gebeurd,« zeiden ze tot elkander; »misschien ongesteld geworden, of verhinderd bij haar mevrouw. Er zal zeker bericht komen vandaag!« Maar de dag ging voorbij en zij vernamen er niets van. Ook den volgende dag niet. Toen schreef vrouw Van Putten; doch twee dagen verliepen en ze kreeg geen antwoord. »Er moest een mis-verstand in 't spel zijn!« meende zij; »Mina had zeker bij vergissing een verkeerd datum opgegeven; ze moest eerst

en werd ze dadelijk bij hem toegelaten. Tot in de kleinste bijzonderheden vroeg hij haar wat zij er van wist; den dag, het uur van vertrek, hoe zij gekleed was, wat ze bij zich had; hiertoe moest ze hem echter verwijzen naar Mina's mevrouw, daar zijzelf haar op dien laatsten morgen niet gezien had.

»Ik zal terstond een onderzoek instellen,« sprak hij, opstaande, en zijn gelaat toonde wel, hoezeer ook hij in groote ongerustheid verkeerde.

»Ach, Heer, bewaar haar toch en breng haar veilig weer terug!« zoo smeekte Kee gedurig, terwijl ze zich weer met haastige schreden naar haar dienst begaf. »Als er een ongeluk gebeurd was met den trein, dan zouden we er toch wel iets van gehoord hebben!« zoo overlegde zij, terwijl ze zich met schrik de mogelijkheid voorstelde, dat haar vriendin, met wie zij in den laatsten tijd zoo vertrouwelijk omging, haar reeds voorgoed ontnomen zou kunnen zijn — voor dit leven althans! — Dien ganschen dag stonden haar handen verkeerd; ze wist nauwelijks, wat ze deed; en telkens, wanneer er gebeld werd, sprong zij op, alsof het niemand anders zijn kon dan Mina v. d. Horst, of iemand met bericht over haar!

Twee dagen waren er verlopen sinds Greta den brief geschreven had. »Morgen zullen we vast wel een woordje krijgen van Kee,« zei ze tot vrouw Van Putten, met wie zij zich op weg bevond naar de kerk. »Gisteren heeft ze 't zeker te druk gehad.«

»Ja, op Zaterdag schrijven, dat gaat moeielijk, als je in betrekking bent!«

»Hé, dat lijkt Anna Vermeer wel!« zei Greta opeens, terwijl ze tuurde in de richting van een net gekleed jong meisje, dat haastig kwam aanstappen.

»Wie is Anna Vermeer?« vroeg de weduwe.

»Een van de meisjes uit het weeshuis; ze dient als kindermeid, ergens in Arnhem; — tenminste, anderhalf jaar geleden was ze daar; ik heb ze na dien tijd niet meer gesproken.«

een week met haar mevrouw naar Zandvoort; misschien is ze daar nu, en is dat de reden, waarom ik geen antwoord krijg.«

»Weet u wat, ik zal aan Kee schrijven,« stelde Greta voor, »die zal 't wel precies weten!«

»Goed; als uwes dat doen wil; schrijven is voor mij een kwelling; liever stamp ik een groote wasch dan één blaadje papier vol te maken!«

Greta glimlachte en begon dadelijk.

Den volgende morgen ontving Kee den brief, en nauwelijks had ze dien gelezen, of ze liep in groote ontsteltenis naar binnen om haar mevrouw te vragen of ze eventjes uit mocht gaan. »Verbeeld u,« zei ze, »Mina is al vijf dagen geleden naar Ede vertrokken; vanavond zou ze terug zijn, en nu wordt mij in dezen brief gevraagd, waarom ze niet gekomen is! Van haarzelf krijgen ze geen antwoord. Ik ben doodelijk ongerust, dat er een ongeluk gebeurd is! Mag ik alstublieft even naar de Prinsegracht loopen om haar mevrouw te spreken?«

»Jazeker,« was het antwoord, »ga maar gauw!«

Nog hoopte Kee, dat Mina niet vertrokken, maar verhinderd was geworden door dit of dat, hoewel zij het toch niet verklaren kon, waarom ze dan niets aan vrouw Van Putten geschreven zou hebben! — Met een kloppend hart belde zij aan; mevrouw zelf deed open. »Er is toch niets met Mina?« vroeg zij verschrikt, toen ze Kee zag.

»Ik weet het niet, mevrouw,« was 't antwoord, »dat wou ik u juist vragen! Lees u dezen brief maar eens! — Ze is toch naar Ede gegaan, Dinsdag?« »Jazeker! — Wel, verschrikkelijk! Wie weet, wat haar overkomen is! Hadden wij 't nog dadelijk geweten, maar vijf dagen later! 'k Zal dadelijk den commissaris van politie opschellen! — Was mijn zoon maar thuis! Ach, ach! als ze maar niet in slechte handen gevallen is!«

Nog meer ontsteld dan te voren ging Kee naar huis, en verzocht dringend om nog even naar mijnheer Vogelaar te mogen gaan. Dit werd haar ook toegestaan, en weer draafde zij heen. Tot haar groote verlichting vond zij hem thuis

Intusschen scheen de bedoelde persoon haar ook opgemerkt te hebben, want zij veranderde een weinig van koers en liep nu regelrecht op haar toe.

»Wel, Griet, jij hier!« was haar eerste woord, »ik zou je in Den Haag gezocht hebben!«

»En ik jou in Arnhem!« lachte Greta, die zich nu niet meer ergerde aan dat »Griet«, allerminst nu zij zich buiten en in gezelschap van vrouw Van Putten bevond; »hoe kom je zoo hier?«

»Ik loop maar vast door!« zei de weduwe, het meisje vriendelijk groetend; — »breng je vriendin straks maar mee op de koffie!« Dit laatste gold Greta. Deze knikte toestemmend en hervatte het gesprek. Wat hadden zij elkaar veel te vertellen en te vragen! — »Ik ben hier met de familie gelogeerd,« vertelde Anna, nadat Greta haar een en ander had meegedeeld omtrent haar eigen wederwaardigheden; »echt, dat ik jou hier juist aantref! — Maar zeg eens, is Mina v. d. Horst alweer vertrokken? Ze zou toch een week hier blijven?«

»Blijven? — Ze moet nog komen! Dinsdag hadden we haar al verwacht!«

»Hoe heb ik het nu! En ze heeft Dinsdag met mij in den trein gezeten! Ik was een dagje naar mijn Tante in Oosterbeek geweest, en zij was bij vergissing doorgestoomd naar Arnhem! Ik zag haar zitten en ging natuurlijk in 't zelfde coupeetje! Ze had zulke vreemde hoofdpijn, vertelde zij, daarom was ze met haar oogen dicht gaan zitten; misschien was ze wel even ingedommeld; in elk geval, ze had niet »Ede« hooren roepen; wel was ze geschrikt door het dichtslaan van portieren. We hadden al een poosje zitten praten, toen ze vroeg, of ze nu al dicht bij Ede kon zijn. Ik lachte hartelijk en vertelde haar, dat we zoo dadelijk in Arnhem zouden zijn. Ze schrikte erg en maakte zich zó ongerust, dat ik heel wat moeite had haar te kalmeeren. »Kom, meid,« zei ik, »'t is niemendal! Je moet even bij den stationchef komen, je krijgt een standje of een paar dubbeltjes boete, omdat je te ver bent gereisd, dan neem je een kaartje terug naar Ede, en daarmee is 't uit!

Als ze gekomen zijn om je af te halen, welnu, dan denken ze, dat je den trein hebt gemist, en ze komen een uurtje later terug; bovendien, op een dorp wijst iedereen je terecht! Je moet niet alles zoo zwaar opnemen! Zoo heb ik haar weer opgemonterd, maar wachten tot het zaakje in orde was, dat kon ik niet; ik had groote haast en moest dadelijk naar huis. — Je ziet, ik kan mij niet vergissen; ze is op weg geweest hierheen!

»'t Wordt hoe langer hoe vreemder,« zei Greta, »ik begin me echt ongerust over haar te maken! Er moet iets ergs gebeurd zijn!»

»Of 't is maar aanstellerij van haar geweest!»

»Wat bedoel je?»

»Dat ze met opzet Ede voorbijgestoomd is, en mij maar wat wijsgemaakt heeft!»

»Waarom zou ze dat doen?» riep Greta uit.

»Wel, ze kan vrij willen wezen, en naar Duitschland zijn gegaan; misschien heeft ze met deze of gene kennis aangeknoopt, en 't duurt immers nog drie jaar, eer ze met het weeshuis niets meer te maken heeft?»

»Ja; maar ik ken haar veel te goed, om zoo iets te denken! Neen, hoor, stilletjes weggaan, den directeur en ons bedriegen, dat zal Mina nooit doen; alles behalve nu ze...»

»Nu ze?» herhaalde Anna nieuwsgierig.

Greta kleurde en hernam aarzeland: »nu ze vroom geworden is.»

»Wat zeg je! — O, maar de vromen hebben het juist achter de mouwen; heel dikwijls tenminste!»

»Dat heb ik vroeger ook gedacht, maar de echte vromen zijn zoo niet; daarvoor heb ik ze nu te goed leeren kennen in den laatste tijd!»

»Nu, wat denk jij er dan van? Weet je een andere verklaring?»

»Ik vrees voor een ongeluk.»

»En dan zou zij je maar laten wachten, zonder bericht te zenden?»

»Ze kan ergens in een ziekenhuis liggen en niet in staat zijn te schrijven!»

Greta, en de weduwe haastte zich een stoel voor hem te halen uit haar mooie kamertje; waarna ze zich wilde verwijderen. »Kom u ook even hier zitten,« sprak hij, »'t gaat u evengoed aan als Greta; — 't is een treurige geschiedenis, die ik kom vertellen.« Onsteld keken zij elkander, en daarna den directeur weer aan. Deze begon: »Eergisteren kwam Kee v. d. Heuvel mij vertellen, dat Mina v. d. Horst hierheen vertrokken, doch niet bij u aangekomen was; ik ging daarop onderzoek doen en vernam van den commissaris van politie, dat er den vorigen Dinsdag een jong meisje in Arnhem aan 't station in elkaar gezakt en kort daarna overleden was. Zij had een kaartje bij zich voor Ede, en had zich daarmee te verantwoorden gehad bij den stationschef. Terstond daarna was het gebeurd; een dokter constateerde hartverlamming, waarschijnlijk tengevolge van een schrik. Natuurlijk deed men onderzoek naar haar familie; er werd in verschillende bladen, zoowel in Ede als in Den Haag, mededeeling van gedaan met een nauwkeurige beschrijving van voorkomen en kleeding, doch niemand kwam opdagen. De commissaris liet mij het stuk lezen, en er bleef bijna geen twijfel bij mij over of dat meisje was Mina, te minder, waar ook de letters M. v. d. H., waarmede het goed gemerkt was, overeenkwamen. Ik besloot dus naar Arnhem te gaan, om alles precies te weten. Daar werd mij de kleeding getoond en ik herkende ze terstond als behorende tot ons huis; ook werd alle twijfel onmogelijk gemaakt door een medaillon met een portret van haar overleden moeder, die ik goed gekend heb. Onze Mina is dus heengegaan, en haar overgang is licht geweest; ze heeft geen strijd gehad en geen pijn! Gelukkig weten wij, dat ze nu bij den Heer is!»

»U hebt haar dus niet meer gezien?» vroeg Greta nauw hoorbaar.

»Neen, kind, men had het lijk moeten begraven, doch ik zal haar zien met een nieuw, verheerlijkt lichaam, onsterfelijk en onverderfelijk!»

»Kon ik dat ook maar zeggen!» hernam ze met een zucht.

»Dan willen anderen het voor haar doen! Neen, ik denk dat het zaakje niet pluis is!»

»Als er morgenmiddag geen bericht is van Kee, dan schrijf ik naar den directeur.»

»Je begint er dus ook aan te twijfelen?»

»Welneen! Maar ze kan hulp noodig hebben; er moet onderzoek gedaan worden, en ik weet er geen raad op! Maar, kom, 't wordt laat; was je ook op weg naar de kerk?»

»Ja, ik had nu eenmaal mijn kerkbeurt, en waar moet ik anders heen? Ik ben hier nog onbekend; we zijn twee dagen geleden gekomen; en blijf ik thuis, dan moet ik toch den heelen morgen met de kinderen bezig zijn.»

Ze gingen dus samen het kerkje binnen. Dien morgen was Greta, bij uitzondering, geen aandachtig toehoorder; telkens dwaalden haar gedachten af naar Mina en trachtte zij zich voor te stellen, wat er gebeurd kon zijn. Ook nam haar onrust toe, hoe meer zij over 't geval nadacht; en nauwelijks waren zij weer buiten, of ze vertelde alles aan vrouw Van Putten. In groote ontsteltenis wendde deze zich tot Anna, die meeliep, en deed haar allerlei vragen, om zoo nauwkeurig mogelijk alles te weten.

Evenmin als Greta kon zij gelooven aan opzet, doch Anna bleef bij haar meening en sprak daarbij met zooveel minachting over de »fijnen«, dat ze haar niet andermaal uitnoodigde tot een bezoek.

Den volgende dag liep Greta, ongeveer vier uur in den namiddag, in de dorpsstraat om een boodschap te doen. Plotseling bleef zij stilstaan. Wie kwam daar aan? De directeur? — Ja, waarlijk! Nu kon ze hem dus alles vertellen, en er behoefde niet alweer een dag over te verloop. — Wat keek hij ernstig! Geen enkel glimlachje op zijn gezicht, zelfs niet, toen hij haar aansprak! Wat kon er de reden van zijn? Zou het in verband staan met Mina? Had Kee hem gesproken? — Zij vergat haar boodschap en geleidde hem naar het huisje van vrouw Van Putten, dat zij pas even verlaten had.

»Mijnheer Vogelaar, de directeur van 't weeshuis!» zei

»De Heere Jezus heeft gezegd: »Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen!« Waarom blijf je dan steeds van verre staan?»

»Ik ben gekomen, maar... ik ben nog in 't geheel niet veranderd!»

Nu vertrok zijn mond zich even tot een glimlach. »Heeft de Heere Jezus dan gezegd: Die tot Mij komt, zal veranderen? Vreemd, dat ik dien tekst altijd zoo verkeerd heb kunnen lezen!»

»Neen... maar... dat moet toch?»

»Zeker, als het zoo in den Bijbel staat!»

»Neen... ik dacht het alleen maar!»

»O, dat is wat anders! — De Heere houdt geen rekening met onze meeningen, maar met Zijn Woord. — Ik heb daarin gelezen: Die in den Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven; — niet: zal eenmaal krijgen, — maar: heeft! Maar dan volgt er immers: Die den Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem! — »En ik ben Hem alle dagen zoo dikwijls ongehoorzaam!»

»De Heere Jezus vraagt van degenen, die Hem niet toebehooren, slechts één ding: Kom tot Mij! — Die niet komt, is ongehoorzaam en gaat verloren; die wel komt, wordt behouden van den toorn.»

Een straal van hoop werd zichtbaar op haar gelaat. — »Geef mij eens een Bijbel,« hernam hij. Haastig voldeed ze aan zijn verlangen.

»Luister nu eens. Hier lees ik in Joh. HI : 18: Die in Hem gelooft, wordt niet geoordeeld; maar die niet gelooft, is reeds geoordeeld, omdat hij niet heeft geloofd in den naam van den Eeniggeboren Zoon van God. — Welnu, wil je Hem tot een leugenaar maken? Hij heeft gezegd: Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen. Jij zegt: Ik ben gekomen, maar... ik zal toch verloren gaan!»

»Misschien ben ik niet gekomen zooals Hij het verlangt!»

»Ben je gekomen, zooals je waart? Schuldig, vijandig, alkeurig van Hem en Zijn Woord?»

»Ja, dat ben ik; daarom juist was ik bang, dat ik niet aangenomen zou worden.«

»Zoek dan maar eens goed in den Bijbel, of je nog een andere voorwaarde vindt; en zoo niet, geloof dan en wees verblijd! Met deze woorden stond hij op, om heen te gaan.

VIII.

EEN OUDE KENNIS.

In diezelfde week kwam er bericht van Kee, dat ze niet zou komen logeeren, daar ze haar vacantie wilde gebruiken om Mina's mevrouw te helpen. Zeer teleurgesteld hierover ging Greta op dien middag naar de dorpsstraat, om een boodschap te doen in een kruidenierswinkelje. Juist wou zij de deur openen, toen dit al voor haar gedaan werd, daar er iemand uitkwam; en tot haar groote verbazing stond zij opeens voor Marie, met wie zij indertijd zoo menig vertrouwelijk praatje had gehouden.

»Jij ook hier!« riep zij uit; »hoe komt dat?«

»Weet je dan niet, dat mijn moeder in Ede woont?« was de wedervraag; »ik dacht je dat wel eens verteld te hebben! Ik ben nu een week thuis met vacantie, zooals gewoonlijk in Juli. En hoe gaat het jou? Heb je hier een hoedenzaak geopend?« eindigde zij lachend; doch Greta lachte niet mee; zij was nog te zeer onder den indruk van het gebeurde met Mina, en een oogenblik keek zij peinzend voor zich. Zou zij de gelegenheid waarnemen om Marie een woord van waarschuwing toe te spreken? Maar hoe te beginnen?

»Wat heb je toch een begrafenisgezicht!« hernam Marie, »je lijkt dezelfde Greta niet meer!«

»Van een begrafenis gesproken,« zei Greta, die opeens een begin gevonden had, »ik loop een eindje met je mee,

»Wat is die Greta veranderd!« mompelde zij; »mijn verstand staat er voor stil! Hoe is 't mogelijk in zoo korten tijd? Vroeger werd ze giftig, als ze maar dacht aan vroomheid, en nu staat ze daar wezenlijk zelf een preek te houden! Toch bevalt ze mij zóó beter! Ze was vroeger zoo bespottelijk verwaand, en nu deed ze zoo vriendelijk! — 'k Ben benieuwd, wat voor boek ze heeft! Een mensch is nooit te oud om te leeren, dat zeg ik maar!«

»... Waar denk je toch over, kind?« vroeg haar moeder, een zestigjarige weduwe, die zuinigjes leefde van een klein pensioentje; »je bent vandaag zoo stil!«

»Och, ik heb vanmorgen een oude kennis ontmoet uit Den Haag; 'k heb u wel eens over haar gesproken; ze is later in 't hoedenvak gegaan!« —

»O, dat verwaande schepseltje? Ze wou immers hooger op? Hoe ver heeft ze 't al gebracht?«

»Ik heb eigenlijk heelemaal vergeten er naar te vragen! Tenminste — we hebben er niet over door gesproken; ze had het druk over een ander meisje; — een nare geschiedenis was 't!«

»Wat dan? Vertel eens!«

Marie deed wat haar gevraagd werd, doch repte met geen enkel woord over het verdere gesprek.

»'t Is wel verschrikkelijk, als je zoo opeens de eeuwigheid ingaat!« zei haar moeder; »ik hoop tenminste dat ik behoorlijk tijd zal hebben tot voorbereiding, als mijn uurtje nadert! Een mensch moest op aarde zekerheid kunnen hebben, waar hij zal aanlanden, en hoe de ontvangst zal wezen in dat onbekende land aan de overzij. 's Nachts lig ik er soms urenlang over te denken. Ik ben wel altijd trouw naar de kerk en de biecht gegaan, en ik heb van m'n armoedje afgestaan, wat ik kon, maar ik ben er toch niet gerust op.« — Zij zuchtte en Marie bewaarde het stilzwijgen.

»Ik ga een avondje bij haar te visite,« zoo begon ze weer na een poosje.

»Hé! Ik dacht, dat ze zich te verheven achtte om met dienstmeisjes om te gaan! Heb je dat niet gezegd?«

dan zal ik je eens vertellen wat een vriendin van mij overkomen is! — »En nu zou ik je wel één vraag willen doen,« zoo sprak zij, na haar alles te hebben megedeeld, wat zij omtrent Mina vernomen had, »als dat eens met jou gebeurd was, waar zou je dan nu zijn?«

»Op het kerkhof zou ik denken!«

»Daar zou je lichaam zijn, maar jijzelf, je ziel! Als je zóó plotseling opgeroepen werd, zou je dan rustig voor God kunnen verschijnen?«

»En dat vraag jij,« sprak Marie, nadat ze haar even in de grootste verbazing had aangestaard, »jij, die van geen God of godsdienst weten wou! Ik heb altijd trouw mijn plichten waargenomen!« Er klonk ergernis uit haar toon, en Greta vreesde, dat zij de zaak verkeerd had aangepakt; toch moest haar nog iets van 't hart: »Wees niet boos, Marie,« hernam ze zacht, »ik bedoel niet, dat jij meer reden zoudt hebben om te vreezen dan ik, maar ik weet nu, dat geen godsdienst ons in den hemel kan brengen; de jouwe net zoo min als de mijne; er is maar één weg; dat is de Heere Jezus zelf! Niet wat wij doen, maar wat Hij gedaan heeft voor ons, dat is het, waardoor wij behouden kunnen worden! — Zie je, ik liep zelf eerst den verkeerden weg, en het zou slecht met mij afgelopen zijn, maar ik werd gelukkig gewaarschuwd en terecht gewezen; — dat mag ik jou nu toch ook wel doen nietwaar? Wat zou je eenmaal wel zeggen, als ik je maar had laten voortgaan, waar ik wist, dat je aan een verkeerd eind zoudt komen? En dan is er geen tijd meer om terug te keeren, dat weet je toch wel?«

»Je vergeet, dat ik katholiek ben!« zei Marie stroef.

»God zal vragen, of je een zondares zijt,« hernam Greta ernstig; »katholiek en protestant, al die namen zijn maar door de menschen uitgedacht; — kom je eens een avondje bij me te visite voor je weggaat? Dan zal ik je wat voorlezen, dat je zeker nooit gehoord hebt! — Dinsdag, is dat goed?«

Marie stemde toe, en ging in gedachten verzonken naar huis, terwijl Greta het winkeltje binnentrad.

»Ja, dat was ook zoo; maar ze scheen nu erg veranderd! Ze vroeg het en ik wist geen reden om het te weigeren.«

»Ik zie er eigenlijk wel een beetje tegen op, dat Marie komt!« zei Greta, toen het Dinsdag was.

»Och, kom, wie weet, hoe het meevalt!« zei vrouw Van Putten; »weet je, wat ik al gedacht heb? Ze moest d'r moeder meebrengen! Die kan dan meteen een goed woord hooren en de ziel zit niet zoo alleen. Ze is immers weduwe, en de kinderen zijn zeker allen groot?«

»'k Geloof, dat Marie er alleen maar is; 'k heb ze nooit over broers of zusters hooren praten. — Maar 'k weet ze niet eens te wonen! Dom van me, dat ik het niet gevraagd heb!«

»Weet je d'r achternaam?«

»Ja, ze heet Koningsbergen.«

»O, dan zullen wij 't wel uitvinden! Je gaat naar het winkeltje, waar je haar zag uitkomen, en je vraagt of ze daar een weduwe kennen, die zoo heet; je beschrijft zoo'n beetje de dochter en zegt, dat die alleen maar een weekje over is. Op een dorp weten de menschen alles van elkaar.«

»Goed,« zei Greta; en ze ging er op uit.

»'k Heb het gevonden!« riep ze al uit de verte, toen ze terugkwam. »Haar moeder had er eerst niet veel zin in, maar ze zal toch komen.«

»Mooi zoo! Dan zal ik een heerlijk bakje koffie zetten en ik geef een koekje er bij; we praten eerst wat over dit en dat, en als ze goed op haar gemak zijn, dan brengen wij 't gesprek op ernstige dingen; begrijp je?«

Greta knikte en nam den Bijbel, om eens na te zien, welk gedeelte zij dien avond het best zou kunnen voorlezen; want dit stond bij haar vast: Marie moest iets vernemen uit het Woord van God, daar dit haar zeker geheel onbekend was; had zij er eenmaal de kracht van ondervonden, dan zou zij haar vooroordeel wel laten varen en het Boek zelf ter hand nemen. Eindelijk besloot zij tot Joh. III, misschien wel, omdat zijzelf daardoor tot vrede gekomen was. Ze werd nu rustiger, maar de vrees kwam

in groote mate terug, zoodra de bezoekers zich vertoonden. »Ze zullen het bespottelijk vinden en mij uitlachen, of misschien heel boos worden!« zoo klonk het in haar binnenste; »ik zal niets durven zeggen en nog veel minder iets voorlezen! Och Heer, geef mij toch vrijmoedigheid!« smeekte zij telkens en telkens weer; doch reeds was er meer dan een uur verstreken, en er was nog enkel over gewone huishoudelijke zaken gesproken. Opeens echter zei Marie: »Je zoudt mij iets voorlezen, iets heel bizonders; waar blijf je er nu mee?«

»Wacht,« zei vrouw Van Putten, »ik zal de lamp even opsteken, dan kun je beter zien;« meteen gaf ze haar den grooten huisbijbel van de plank, en Greta sloeg dien open.

»Ik ben benieuwd, wat er komen zal!« dacht Marie, met nieuwsgierige blikken naar het lijvige boekdeel; en ze schoof wat dichterbij.

»Wat krijgen we nu?« mompelde haar moeder, »een voorlezing?«

»Ik weet geen mooier boek dan dat!« zei vrouw Van Putten, eerbiedig de handen vouwend. En Greta begon: »Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe!«

Ze las met opzet heel langzaam en duidelijk, omdat ze wel begreep, dat die woorden voor haar toehoorders geheel nieuw waren; toch riep juffrouw Koningsbergen bij het einde van dat eerste vers uit: »Wil je dat nog eens lezen, asjeblijft?« En Greta begon opnieuw. — »Het eeuwige leven hebbe...« prevelde juffrouw Koningsbergen in groote verbazing, en zij spitste de ooren om geen woord te verliezen van hetgeen volgde.

Steeds vaster werd Greta's stem en zij las het hoofdstuk ten einde toe. Daarna heerschte er eenige oogenblikken een diepe stilte in het kleine vertrek.

»Wat is dat voor een boek?« vroeg Marie.

»Nooit te voren heb ik zulke kostelijke woorden gehoord!« liet haar moeder zich hooren.

»Welzeker, u moogt het meenemen, en zoolang houden als u wilt.«

»Dank u vriendelijk!« Weer bladerde en tuurde zij in het Boek. »Weet je, wat ik vreemd vind?« hernam ze, »dat ik nergens iets lees van onze Heilige Maagd!«

Vrouw Van Putten glimlachte. »Je zult nog wel meer dingen vreemd vinden, en je zult ook wel gaan begrijpen, waarom de priesters er zoo tegen zijn, dat de Bijbel gelezen wordt! — Wil je nog een bakje koffie?«

»Heel graag!«

»Jij ook, Marie?«

»Dank u! — Moeder, het wordt tijd om naar huis te gaan!«

»Nu al? Hoe jammer!«

»'k Wou, dat we thuisgebleven waren!« zei Marie onderweg. — »Als 't maar geen strik geweest is om ons te vangen! Me dunkt, ik moest morgen gaan biechten.«

»Ga je gang, kind, maar dit wil ik je wel zeggen, ik ben vast besloten dat Boek van 't begin tot het eind te lezen! Misschien heeft God die menschen op mijn weg gestuurd, om een eind te maken aan mijn angst en onzekerheid! De woorden, die dat meisje voorlas, drongen door in mijn ziel, en ik kan niet gelooven, dat ik er zonde aan doe, wanneer ik er meer van weten wil.«

't Was een maand later.

»Weet u, wie mij aangeroepen heeft?« zei Greta op zekeren keer, toen ze thuiskwam van een boodschap in het dorp; »de weduwe Koningsbergen! Ze had al dagen lang naar mij uitgezien, zei ze; ze had rheumatiek in de beenen en kon daardoor zoo moeilijk op straat loopen, anders zou ze al eens hier gekomen zijn.«

»Zoo? En wat had ze?«

»Ze vroeg of u en ik, zoo dikwijls we konden, bij haar wilden komen, want ze had zoo veel te vragen over de woorden van dat kostelijke Boek; zoo noemde zij het!«

»Dat is een goed teken! Wie weet, wat het nog uitwerkt!«

Hooger op

»Het is een Boek, dat de priester u zou verbieden te lezen,« zei vrouw Van Putten; »ik zelf ben kathoek geweest, en ik kan het dus weten.«

Greta keek verbaasd op, en Marie zei verschrikt: »Hebt u onze alleenzaligmakende kerk verlaten? Ik zou niet graag in uw plaats willen zijn!«

Ook haar moeder ontstelde, doch vrouw Van Putten hernam rustig: »Door dit kostbare Boek zijn mij de oogen geopend. Eerst durfde ik het niet lezen, omdat ik meende, dat ik er zonde aan deed, maar een vriendelijke dame, die er mij iets van verteld had, gaf mij een exemplaar, dat door den Paus zelf was goedgekeurd. Toen was ik gerust...« Het gelaat van juffrouw Koningsbergen klaarde op. »Ik las het,« ging de spreker voort, »en ik kan het niet uitspreken, hoe gelukkig ik daardoor geworden ben! Vroeger ging ik een duistere, onbekende toekomst tegen, en nu is alles licht en helder; ik weet waar ik heenga, en ik heb blijdschap in mijn hart hier beneden.«

»Wel, dat is juist wat mij ontbreekt; — hebt u dat boek nog? Ik bedoel het goedgekeurde?«

»Jazeker!« zei vrouw Van Putten, en zij ging naar een kast om het te voorschijn te halen.

»Moeder, het is de Bijbel!« riep Marie uit, nadat zij opgestaan was en zich even over Greta neergebogen had, »laten we toch voorzichtig zijn!«

»Kind, ik zal alleen lezen, wat de Paus goedgekeurd heeft; dat kan onmogelijk verkeerd zijn,« was het antwoord, en juffrouw Koningsbergen sloeg het boek open, dat vrouw Van Putten haar toereikte.

»Staan die woorden ook hierin?«

»Ja, zal ik ze opzoeken?«

De andere knikte toestemmend, en daarna, woord voor woord bijwijzend, las zij de eerste vier verzen, die Greta voorgelezen had, langzaam over. »Die in Hem gelooft, wordt niet geoordeeld.« — 't Is of mijn oogen mij bedriegen! Ik kan haast niet gelooven, dat het er werkelijk staat! — Zou ik dit Boek eens van u ter leen mogen hebben?«

Na dien dag gingen vrouw Van Putten en Greta elke week beurteelings een avondje doorbrengen bij juffrouw Koningsbergen. Samen dat ging moeilijk, omdat de kinderen dan alleen thuis waren. »Er kon eens wat gebeuren, al liggen zij in bed,« zei de weduwe, »en een moeder behoort in de eerste plaats voor haar kinderen te zorgen.«

Zoo gingen er verscheidene maanden voorbij, en weer was de tijd genaderd, dat Marie zou thuiskomen. »'t Zal wel de laatste keer zijn,« sprak juffrouw Koningsbergen, en ze scheen zich ook volstrekt niet ongerust te maken over de bedreiging van haar dochter, die zich voorgenomen had bij haar komst den priester alles mede te deelen omtrent dat Boek en haar omgang met vijanden van de kerk.

»Ik twijfel nu niet meer,« zei ze eens tot Greta, »en ik dank God, dat Hij mij de oogen geopend heeft! De pastoor kan mij niet ontnemen, wat de Heer mij gegeven heeft.«

Marie schreef ook, dat zij vrouw Van Putten en Greta in 't geheel niet zien of spreken wilde. »Ik zal dus een paar avonden uw gezelschap moeten missen,« zei de weduwe, »anders wordt die ééne week voor haar vergald.«

Hoe verbaasd waren zij dan ook, toen Marie op een avond zelf bij haar kwam aankloppen! Ze zag er ontsteld uit, en op gejaagden toon sprak zij: »Moeder is opeens vreeselijk naar geworden; ze wil u beiden zien! Ze zegt, dat het haar laatste wensch is, daarom wou ik niet weigeren! — Ik ga ook een priester halen!«

Terstond begaven zij zich op weg en kwamen juist tijdig genoeg om de laatste woorden op te vangen van de reeds stervende vrouw: »Dank u voor alles! Laat Marie ook het Boek lezen! Zeg haar, dat alles licht is!«

Even daarna trad de dokter binnen met een priester, die de beide bezoekers wantrouwend aanzag. Zeker had Marie hem reeds ingelicht. Met één oogopslag ontdekte hij, dat de dood hem vóór was geweest, en op een toon van verwijt sprak hij: »Ik heb hier niets meer te doen. Waaronder mij niet wat eerder geroepen?« Daarop ging hij heen. Marie zonk neer bij het bed. »Te laat!« kermde zij,

»te laat! O, als ik had kunnen denken, dat het zó gauw afgelopen zou zijn!» En snikkend verbergde zij het doodsbleek gelaat in haar boezelaar.

»Ik heb een boodschap voor u,« zei vrouw Van Putten, zich over haar heenbuigend, en langzaam herhaalde zij de laatste woorden, door de overledene uitgesproken.

»Neen, neen!» riep zij uit, »het is verzonnen! Dat heeft zij niet gezegd! Ga weg!»

»Arm kind,« zei de weduwe, meewarig het hoofd schud-dend, en, Greta een wenk gevend, verliet zij met deze de woning, doch keerde niet naar huis terug, voor zij wist, dat een der bureu Marie gezelschap zou houden tot den volgenden morgen. »'t Zou al te vreeselijk voor haar zijn,« sprak zij, »nu alleen te blijven!»

Na dien dag zagen of hoorden zij niets meer van haar.

IX.

»OM JEZUS WIL.«

Het was Zondag; de eerste in de maand Augustus. Bijna anderhalf jaar was Greta nu in Ede, en nog steeds gingen de naaimeisjes voort het kostgeld voor haar te be-talen; maar hadden zij dit niet gedaan, dan toch had vrouw Van Putten haar bij zich willen houden. »Zij is mij als een oudste dochter,« zei ze wel eens; »'k zou haar wezenlijk niet graag willen missen!»

Den vorigen avond was Kee v. d. Heuvel gekomen om zes dagen te blijven. Geen moeder en zuster hadden haar hartelijker kunnen ontvangen en meer liefde betoonen dan vrouw Van Putten en Greta deden. In werkelijkheid be-hoorden zij dan ook tot ééne familie, want zij waren kin-deren van God, en Zijne liefde was de sterke band, die haar aan elkander verbond.

Als gewoonlijk gingen zij dien morgen naar de kerk en de dominee had tot tekst: »Al wie onder u groot wil worden, die zij uw dienstknecht; en al wie van u de eerste wil worden, zal aller dienstknecht zijn. Want ook de Zoon des menschen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen...« (Mark. X: 43—45.)

Door die woorden werd Greta reeds dadelijk diep ge-troffen. Ze klonken haar in 't oor als een veroordeeling van haar gansche bestaan. Groot worden! Hoezeer had zij er naar gehaakt! — Maar luister, wat zei de predikant? »Hooger op wil iedereen in de wereld; anderen voorbij-streven, heerschen, dat is de weg om tot eer en aanzien te komen hier beneden. Dien en acht men een schande! Niemand doet het vrijwillig; en die er toe genoodzaakt worden om in hun onderhoud te voorzien, doen al het mogelijke om er aan te ontkomen, of tenminste den schijn te redden door zich te kleeden boven hun stand en zich zooveel mogelijk anders voor te doen dan ze zijn. Alles willen zij opofferen om maar te ontkomen aan dat natelijk juk van dienstbaarheid!» — »Juist zooals ik!» dacht Greta, terwijl haar 't bloed naar 't hoofd steeg van schaamte. —

»In het Koninkrijk Gods is het juist omgekeerd,« zoo ging de prediker voort; »om daarin een hooge plaats te kunnen innemen, moet men zeer diep bukken. Het hoogst in aanzien wordt hij, die aller dienstknecht is, en er is geen grooter eer voor een kind van God dan dienen! De Heere Jezus zelf deed het werk van een slaaf! Hij bukte zich om de voeten Zijner dienstknechten te wasschen! Hoe zou er dan eenig werk te gering kunnen wezen voor Zijn volgelingen? — Wilt gij hooger op? Buk dan, om Jezus' wil!»

Veel werd er nog over de voorgelezen verzen gesproken, maar die woorden vergat Greta nooit! Ze bleven diep in haar hart en in haar geheugen gegrift, en een grooten invloed zouden ze nog uitoefenen op haar volgend leven!

»Waarschijnlijk krijgen wij deze week nog bezoek van den directeur,« zei Kee, toen ze weer op weg waren naar huis; »hij is op 't oogenblik in Arnhem en hij zou ook

een of twee dagen in Ede komen. Ik weet het van mevrouw Abberdink; zij is al jaren vriendin met zijn zuster.»

»Nu, ik hoop, dat ik niet uit zal wezen als hij komt; dat zou mij erg spijten!»

Dit gebeurde echter niet; ze waren samen bezig boonen te plukken in het moestuintje van vrouw Van Putten, toen hij kwam.

»Welzoo, ik tref twee vliegen in één klap!» sprak hij lachend, »dat valt mee! — Hoe gaat het jullie allebei? Goed?»

»Ja, mijnheer, best,« antwoordde Greta voor hen beiden. »U gaat toch wel even mee naar binnen?»

»Zeker! Ik denk een kwartiertje te blijven, als ik mag. Vrouw Van Putten is toch thuis?»

»Hier ben ik al, mijnheer!» klonk daar een stem. »Mag ik een kopje thee voor uwes inschenken?»

»Asjeblieft; 'k heb dorst na de wandeling!»

»Wel, Greta,« zoo begon hij opeens, »ben je nu al veel veranderd?»

»Och, mijnheer,« zei ze met een glimlach, »ik kijk niet meer naar binnen, maar naar Boven; en ik vraag niet meer naar mijn gedachten; Gods Woord is mij genoeg.»

»Beter kan het niet; het is een blijde tijding voor mij, kind! En durf je nu ook te zeggen, dat je Mina zult weer-zien?»

»O ja, mijnheer. Ik weet, dat de Heere Jezus mij niet zal loslaten!»

»'t Is een groot voorrecht, dat te kunnen zeggen! Arme menschen, die alléén door 't leven willen gaan en Hem afwijzen! — Weet je al, dat het zoo ellendig gesteld is met je tante in Rotterdam?»

»Neen, mijnheer; wat is er dan met haar?»

»Ze is zoo goed als levend dood! Maanden achtereen ligt ze al met gesloten oogen en zonder een woord te zeggen in bed of op een rustbank. In 't eerst wees ze af en toe met haar rechterhand naar 't hoofd, alsof ze daar pijn gevoelde; nu doet ze dat ook niet meer. Ze beweegt

»Welzoo, ik tref twee vliegen in één klap!» blz. 101

geen enkel lichaamsdeel; toch hoort ze alles, zegt de dokter; ze zou ook kunnen opstaan en uitgaan, want ze bezit er de krachten toe, maar zij heeft geen wil meer.»

»Wat is er dan toch gebeurd!« riep Greta uit. »Is ze langzamerhand zoo geworden?«

»Het begin schijnt geweest te zijn, dat ze zich driftig gemaakt heeft; ze was erg prikkelbaar geworden, sedert zij haar woning voor een veel kleinere heeft moeten verruilen.«

»Zijn ze verhuisd?«

»Ja; de zaken gingen slecht; je oom is nu tuinders-knecht en hij heeft een huisje moeten huren in een achterbuurtje. Je tante heeft zich dat zeker erg aangetrokken, en ze schijnt kort daarop een vreeselijken zenuwaanval te hebben gekregen. De dokter vreest dat zij nooit weer moed zal hebben om iets te doen; daarvoor zijn haar zenuwen te ernstig aangetast!«

»Dat is verschrikkelijk! En wie doet nu het huishouden?«

»Niemand, naar mij verteld is; je oom helpt zichzelf en haar, voor zoover hij er tijd toe vinden kan; ook komt er dagelijks een wijkzuster voor de allernoodigste verpleging, en de burens loopen af en toe eens binnen om te zien, of ze hulp behoeft.«

»Zoudt u mij precies het adres kunnen opgeven?«

»Nee, maar ik kan het wel te weten komen en het je zenden, als je dat wilt.«

»Heel graag, mijnheer; ik wil aan Oom schrijven en.. Nee, ik moet er nog eens over denken.«

Hij vroeg niet wat zij bedoelde, en vrouw Van Putten ook niet, maar deze ontstelde zichtbaar.

»Ik heb het wel gedacht!« zei ze, toen Greta er later, na het vertrek van den heer Vogelaar, weer over begon, en haar voornemen te kennen gaf om naar Rotterdam te gaan ter wille van haar ongelukkige tante; »ik heb het wel gedacht; maar, kind, denk aan je gezondheid! Wil je de frissche, Geldersche lucht gaan verwisselen voor de bedompte atmosfeer van een Rotterdamsch achterbuurtje? En heb je krachten genoeg om te werken en een zieke te verplegen bovendien?«

achterbuurten van Rotterdam, waar den ganschen dag vuile kinderen over de straat krioelden en slordige vrouwen stonden te kijken; waar het vuil, afval van groente en aardappelschillen gewoon naar buiten geworpen werd, en een muffe lucht de kleine huisjes binnendrong, waarvan de deuren meestal openstonden.

Huiswerk had Greta niet veel te doen, want beneden was maar één kamertje en een alcoof, waarin haar oom en tante sliepen, en boven een zoldertje, waar zijzelf een slaapplek had; niet in een ledikant, maar op den grond; van haar eigen geld had zij een matras gekocht en met de kleeren, die zij niet gebruikte, dekte zij zich toe. Tegen den winter zou ze wel verder zien. Zij zorgde echter steeds, dat haar oom een behoorlijk middagmaal vond als hij thuiskwam, en 's avonds een kop koffie. Hij zag er gedrukt en mismoedig uit, en haar vriendelijkheid ontlokte hem ternauwernood een woord van dank. »'t Is toch maar voor een paar dagen,« dacht hij, »ze was wel dwaas als ze bleef! Is dat nu een leven voor een jong meisje! Voor mij is het zelfs ondraaglijk, maar als ik er den brui van geef, wat moet er dan terechtkomen van dat ongelukkige schepsel!« — Hij bedoelde zijn vrouw. — »'t Is heel aardig van het meisje, dat ze gekomen is; — haar tante heeft er haar niet naar behandeld; — maar blijven, dat is wat anders!«

Toch bleef Greta, en elken dag weer vond hij alles in orde, wanneer hij thuiskwam, en vol bewondering sloeg hij haar gade, wanneer zij zich bezighield met de kranke; telkens weer sprak zij haar toe op een toon vol liefde, vertelde haar eenvoudige geschiedenissen uit het Nieuwe Testament, of las haar wat voor; dan weer zong zij zacht een mooi lied, doch schijnbaar alles tevergeefs! De oogen, zoowel als de lippen, bleven gesloten; alleen gebeurde het een enkele maal, dat zij een ontkennende beweging maakte met het hoofd, of bijna onmerkbaar knikte ter bevestiging, wanneer Greta, telkens en telkens weer, met groot geduld, een vraag herhaalde. Hieruit bleek dan toch, dat zij verstond wat er gezegd werd, en dit was een groote troost.

»Ik weet het niet, maar ik zou het toch in elk geval kunnen probeeren! Ik moet gedurig weer denken aan die preek van Zondag. Menschen uit achterbuurtjes heb ik altijd veracht; nu is het of de Heer tot mij zegt: daar juist is uw plaats! Ga er heen, Ik heb daar een werk voor u. Mijn Oom en Tante verachten al wat godsdienst heet; daarom wil ik hen laten zien, wat het is God te kennen en Hem te dienen.«

»Je schijnt je wel sterk te gevoelen,« zei Kee, die er ook bij was; »wees maar voorzichtig; 't is niet gemakkelijk getrouw te zijn tegenover ongelooovigen en spotters!«

»Zijne kracht wordt in zwakheid volbracht, zoo staat er immers geschreven! Als ik dat niet wist, dan zou ik er niet aan durven beginnen! — Te wonen in een achterbuurtje en dagelijks alleen te zijn met iemand in een toestand als Tante nu is, dat vind ik vreeselijk en mijn gansche natuur komt er tegen op; maar telkens moet ik er aan denken, wat de Heere Jezus deed voor mij! Wat moest het voor Hem wezen, zijn heerlijke, hemelsche woning te verlaten en te gaan wonen op deze ellendige aarde en dagelijks te verkeerren met menschen, die ook levend dood waren! Niemand verstond Hem, zijn bedoeling begrepen zij niet. — Toch deed Hij het — ook voor mij! Zou ik dan om Zijn entwil niet daarheen gaan en hulp verleen aan de eenige zuster mijner moeder, waar Hij zich-zelfen gaf voor zijn vijanden? Zou ik niet trachten haar iets van Zijne liefde te vertellen en... ook te toonen in hetgeen ik voor haar doen kan?«

»Misschien wel,« zei vrouw Van Putten met een zucht; »ik wil niet trachten je hier te houden, hoe graag ik dat ook zou willen; maar kind, besluit niet te haastig!«

»Ik zal de zaak in bedenking houden tot Kee weggaat; heb ik dan zekerheid in mijn hart, dat de Heer het van mij wil, en heeft mijnheer Vogelaar mij het adres gezonden, dan ga ik met haar tegelijk weg; we kunnen dan samen reizen tot Den Haag.«

Een week later vinden wij haar in een dier morsige

Was het Woord van God niet levend en krachtig en scherp-snijdender dan eenig tweesnijdend scherp zwaard! Kon het niet doordringen ook in dat hart? O, als het licht van God de nevelen eens deed opklaren in die duistere ziel! Nooit had zij naar het Woord van God willen luisteren, nu kan zij niet anders; in dit opzicht was haar onmacht dus een voorrecht.

»Greta,« sprak haar oom op zekeren avond; »wat heeft je toch bewogen hier te komen?«

»De liefde, die ik zelf ondervonden heb, Oom.«

»Liefde, zeg je! Toch zeker niet van ons! Ik heb je altijd tamelijk onverschillig behandeld, en van je tante was 't enkel eigenbelang, dat zij je in huis nam en op die cursus liet gaan, dat weet je ook wel! Hoe kun je spreken van liefde?«

»Ik bedoel de liefde van den Heere Jezus,« hernam zij zacht; »met afkeer en onverschilligheid had ik mij van Hem afgewend en mijn gansche leven lang had ik alleen maar aan mijzelve gedacht; toch gaf Hij Zijn eigen leven om mij voor eeuwig gelukkig te maken! Hij zocht mij op met groot geduld, en in Zijn heerlijk Huis heeft Hij een plaats voor mij bereid! Nu zou ik wel willen, dat iedereen Hem kende en liefhad!«

»Ik begrijp er niemendal van; 't is mij een raadsel!« mompelde hij; »'t is dezelfde Greta niet meer! Zou er dan toch werkelijk zooiets bestaan als bekeering? Zij zou het mij doen gelooven!«

Op zekeren dag ging Greta een boodschap doen; in den winkel stond een dametje, dat zij terstond herkende als een harer vroegere vriendinnen van de cursus. Met een verbaasden, minachtenden blik keek zij naar Greta's eenvoudig dienstjaponnetje, waarin deze nu weer rondliep, als het best passend bij haar tegenwoordige omgeving; daarna keerde zij zich snel van haar af zonder groet. »Juist zooals ik gedaan heb met Kee,« dacht Greta; »en die had ik heel wat langer gekend!« Opeens vloog een straal van vreugde haar over 't gelaat. »Dienen is de grootste eer voor een kind van God!« Deze woorden schoten haar weer te

binnen, en zij dankte God, dat Hij haar zoover gebracht had! Meteen viel haar oog op een arm meisje, dat bibberend van kou voor de toonbank stond. Het kind had bijna geen stuk ondergoed aan, want door de gaten van haar vuile jurk was haar bloote lichaam te zien. Het haar, mooi bruin van kleur, hing haar verward om 't behuuld gezicht, en de bloote voeten staken in schoenen, die zij waarschijnlijk hier of daar gevonden had, want ze waren haar veel te groot en behoorden niet eens bij elkaar.

Vol medelijden beschouwde Greta het kind; ze had er meer dergelijke gezien in de buurt, waar ze nu verblijf hield, maar slechts vluchtig, in 't voorbijgaan. Nu echter, terwijl ze stond te wachten, schonk zij haar volle aandacht aan de ellende van zoo'n schepseltje, en plotseling schoot haar een denkbeeld door 't hoofd, dat een glans van voldoening op haar gezicht te voorschijn riep. Ze zou schrijven aan Kee en vragen of de naaimisjes het geld, dat anders bijeengebracht werd voor haar, zouden willen gebruiken, of een gedeelte er van, om ondergoed en kousen te koopert voor zulke arme kinderen. Zijzelf zou dan zorgen, dat het goed verdeeld werd. »En 'k kan meer doen,« dacht ze; »ik zal het tenminste proberen!« — »Kom even met mij mee!« zei ze tot het meisje, toen ze beiden met hun boodschap klaar waren, en ze keek haar zoo vriendelijk aan, dat elke gedachte aan plagerij of booze bedoeling opeens verdween. »Heb je haast?« vroeg zij, naast haar voortlopend.

»Ja,« was het antwoord, »moeder wacht op de koffie!«

»Ga ze dan eerst maar even thuisbrengen, en kom daarna een oogenblikje bij mij.«

»Waarom?« klonk het verbaasd.

»Ik zal een lekker kopje chocolaad voor je klaarmaken; je bent zoo koud!«

»Waar woon je?« — »In deze straat; ik zal je 't huisje wijzen; en jij?«

»Ginds in die steeg. — Smaak chocolaad net als koffie?«

»Veel lekkerder; ik zal het dadelijk klaarmaken, als ik thuiskom; blijf dus niet lang weg!«

zoo dikwijls niet, waar ik ben. — Waarom geef je mij toch zooveel?«

»Omdat ik zelf ook zooveel gekregen heb! — Wil je Zondag een poosje met mij uitgaan, dan zal ik je een mooie geschiedenis vertellen van iemand, die heel rijk en gelukkig wil maken; 't is pas Dinsdag; ik zal mijn best doen de nieuwe jurk nog af te krijgen; en een wollen mutsje om op te zetten heb ik ook wel; dan zie je er netjes uit. Wil je?«

»Wat graag! 'k Loop me zoo dikwijls te vervelen!« Intusschen had het meisje haar voden van schoenen uitgetrokken, en Greta kreeg een paar voeten te zien, zoo vreeselijk vies en begroeid met vuil, dat het wel noodig was ze een poosje te laten afweken in het water. — En het hoofd! Een gevoel van onweerstaanbaren tegenzin overviel haar; doch opeens greep zij een spons en zeep, en begon met de reiniging. — »Zou er eenig werk te gering kunnen zijn voor Zijn volgelingen?« Groote vreugde vulde haar hart. Hem mocht zij dienen, die haar had gereinigd en gewasschen! Rein was zij, volkomen rein door Zijn kostbaar bloed.

Zindelijk, warm gekleed en het haar netjes uitgekamd ging het meisje heen, en Greta zette zich aan 't naaien. Dit was 't begin van een groot liefdewerk, dat zij doen kon, terwijl ze haar tante gezelschap hield en haar liefdevol toesprak, terwijl zij 's Zondags, als haar plaats kon ingenomen worden door haar oom, de verloren schaapjes ging opzoeken en hun vertelde van den Goeden Herder, die zijn leven voor hen gaf. Zoo gingen er zes maanden voorbij; juffrouw Rolvink begon af en toe een woord te zeggen en zij toonde zich onrustig, zoodra Greta niet in haar nabijheid was. Langzamerhand scheen zij weer macht te krijgen over haar wil, en de dokter begon hoop te geven op beterschap; doch haar trouwe verpleegster ging verlangen naar rust; de krachten begaven haar; zij moest haar werk opgeven. Zou het vruchten dragen voor de eeuwigheid? Zij kwam het niet te weten, doch

»O, is het hier!« zei het meisje, zichtbaar teleurgesteld, toen ze stil stonden; »woont hier nog dat gekke mensch? Vroeger zat ze altijd voor het raam en ze deed zoo raar! Moeder zegt, dat ze niet goed bij d'r hoofd is! Zou ze mij kwaad doen?«

»Welneen! 't Is mijn tante; ze zal niet eens naar je kijken, als je binnenkomt, want ze houdt altijd haar oog dicht. Loop maar hard, ik zal aan de deur naar je uitzien. Je krijgt ook nog wat anders.«

»Goed,« zei het meisje, en Greta ging naar binnen. Terstond zette zij een ketel water op het kacheltje, dat zij aangemaakt had om er het eten op te koken, ging daarna een bus chocolaad en een zak suiker uit haar koffer krijgen, en bracht een tobbetje met een handdoek, een spons en wat zeep naar boven op het zoldertje. Daarop ging zij weer naar de deur om uit te kijken. Werkelijk, daar kwam ze aangeslenterd, blijkbaar nog aarzeland tusschen doen en niet doen; doch Greta ziende ging ze wat harder loopen, en liet zich naar binnen voeren. — Het water kookte, de chocolaad werd klaargemaakt en de oogen, zoo flets en lusteloos, begonnen te schitteren van genoegen; »hè, dat is lekker!« zei ze, de verkleumde handen warmend aan het kopje; »en wat krijg ik nog meer?«

»Kom maar eens mee naar boven, dan zal ik het je laten zien.« Samen gingen zij naar het zoldertje; Greta deed haar kastje open, haalde er een paar nieuwe wollen kousen uit en wat ondergoed. »'t Zal je wel wat te groot wezen,« zei ze, »maar 't is warm. Ga je hier nu eens flink wasschen, hoofd, handen en voeten; dan mag je daarna dat goed aantrekken, en ik zal eens netjes je haar uitkammen! 'k Wed, dat je moeder je niet herkent straks! En weet je wat, ik zal ook een andere jurk voor je maken!«

Daarop werd het warme water gehaald, en de waschpartij begon. — »Je moeder zal je toch niet zoeken?« vroeg Greta.

»O, nee, 'k loop den ganschen dag op straat! Ze weet

»Al wat gedaan werd uit liefde tot Jezus, Dat houdt zijn waarde en zal blijven bestaan.«

Haar weg liep ten einde. »Wilt gij hooger op? Buk dan — om Jezus' wil!« Die les had zij geleerd. Hooger op ging zij, en het einde was de heerlijkheid.

INHOUD.

	Bladz.
I. Tegengevallen	5
II. In- en buitenshuis	16
III. Storm	23
IV. Hooger op en naar de diepte	40
V. Haar doel bereikt?	50
VI. Vurige kolen	65
VII. Een onverwachte gebeurtenis	75
VIII. Een oude kennis	91
IX. „Om Jezus wil”	99